

**LA CONFEDERAZIUN
EN FURMA CONCISA**

2011

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

Index da chavazzins

Assamblea federala	30, 31
Chantuns	15, 24, 25, 28
Chanzlia federala	46, 47
Collegialitad	43
Concordanza	43
Confederaziun	15
Cumissiuns	34, 35
Cumular	16
Cussegl dals chantuns	25, 28, 29, 30, 31
Cussegl federal	15, 40–43
Cussegl naziunal	25, 26, 27, 30, 31
Delegaziuns	34
Departaments (survista)	44, 45
Dretg da votar	16
Dretg d'eleger	16
Executiva	15, 40
Fracziuns	34, 36
Furmla magica	43
Giudicativa	15, 76–80
Iniziativa	17, 33
Interpellaziun	33
Legislativa	15, 32
Maiorz	25
Mezs chantuns	28
Moziun	33
Panaschar	16
Parlament	22–36
Partidas	18–21, 30, 31, 43
Petiziun	17
Postulat	33
Proporz	16, 25
Referendum facultativ	16, 17
Referendum obligatoric	16, 17
Referendum	16, 17
Separaziun da las pussanzas	15
Servetschs dal Parlament	37
Sessiuns	32, 33
Suveran	15
Tribunal federal	15, 77, 78, 79
Uffizis federalis (survista)	44, 45
Vischnancas	15

Maletg da la cuverta:

Cun l'Edifizi dal Parlament en il dies sa lascha «Lora» vesair quasi mintga di sin la Piazza federala a Berna. Ella na sa metta però betg en posa – per forza vegnir renumada en tut la Svizra – per ils apparats da fotografar da la pressa u per las cameras da la televisiun, mabain observa mintga tratga da schah da ses patrun e da ses adversari respectiv: tgi fa tgi co e cura schah e mat – u datti puspè ina giada in remis?

Texts e redacziun

Servetschs d'infurmaziun da la Chanzlia federala, Departaments, Servetschs dal Parlament e Tribunals da la Confederaziun
Jeanmaire & Michel AG

Concept, preschentaziun, cumposiziun

Jeanmaire & Michel AG, www.agentur.ch

Fotos

Alexander Jaquemet, Erlach
Fotos dals parlamentaris e dal Cussegl federal: Monika Flückiger, Berna
Fotos da Micheline Calmy-Rey paginas 4–7: Manuel Bauer, Winterthur
Grafica davart las partidas pagina 21: Michael Hermann,
Institut geografic da l'Universitad da Turitg

Fin da redacziun

31 da december 2010

Questa publicaziun survegn ins er en tudestg, franzos, talian ed englais; ella po vegnir retratga gratuitamain cun trametter l'adressa sin ina etichetta da tatgar a: UFEL, Distribuziun publicaziuns, 3003 Berna u sut www.bundespublikationen.admin.ch

Nr. d'art. 104.617.r
33avla ediziun, 2011

La Confederaziun en furma concisa

Stimadas lecturas e stimads lecturs

La politica è per mai persunalmain adina insatge interessant. Il 2011 vegn dentant ad esser in onn plain tensiun – per nus tuts: igl è in onn cun elecziuns federalas. Ils 23 d’october han lieu en tut ils chantuns elecziuns dal Cussegl naziunal ed en blers elecziuns dal Cussegl dals chantuns. Ed en december datti er anc elecziuns da renovaziun totala dal Cussegl federal. Ina nova perioda da legislatura cumenza.

Durant in onn d’elecziuns vegn la publicitad sensibilisada pli fitg per dumondas politicas, ma er ils puncts da vista da partidas e da candidats vegnan preschentads a moda pli pregnanta. La fin vegni a dar personas elegidas e talas che n’èn betg vegnidas tschernidas. Ma cuntrari ad autras democrazias na vegn noss pajais er suenter las elecziuns betg dirigì mo dad ina u da duas partidas, mabain d’ina regenza collegiala che represchenta ina gronda part da nossa populaziun. Ed il Parlament che sa cumpona da bleras forzas vegn vinavant a stuair cumbatter cun maioritads alternantas per soluziuns solidas. Noss concept politic che sa basa sin consens e sin cumpromiss è sa cumprovà dapi la fundaziun dal stadi. Quai mussa per exempel er il fatg che la Svizra ha superà la crisa economica – chaschunada tras l’economia da finanzas – relativamain bain cumpareglia cun auters stadis.

L’onn 2011 serva a la preparaziun da la nova perioda da legislatura e dat chaschun al Cussegl federal da sa far patratgs pli serius davart las grondas sfidas e da sa preparar cun in nov program legislativ per ils onns vegnints.

Il 2011 è particular anc per auters motivs. Ils 8 da mars pudain nus festivar per la tschientavla giada il Di

da la dunna, ultra da quai han las dunnas svizas dapi 40 onns il dretg da votar. Per l’emprima giada en sia istorgia ha la Confederaziun svizra quest onn ina regenza che sa cumpona per gronda part da dunnas. Gia l’onn passà han trais dunnas gè ils pli auts uffizis en il stadi; ed er en l’onn d’elecziuns represchenta cun la presidenta da la Confederaziun Micheline Calmy-Rey ina dunna la Svizra. Ils proxims mais vegnan a mussar tge rolla che la represchentanza gista da las schlattainas, da las regiuns e da las linguas gioga en il cumbat electoral sper tut ils temas politics e las dumondas ideologicas. Mes giavisch èsi che uschè bleras votantas ed uschè blers votants sco pussaivel fan diever da lur dretg d’eleger.

Tge pussaivladads che nossa democrazia porscha a mintga singul ed al pievel sco communitad, co che funcziuna exactamain noss stadi efficazi organisà a moda federalistica, co che las trais pussanzas – la legislativa, l’executiva e la giudicativa – collavuran, pudais Vus leger a moda detagliada e survesaivla en questa brochura.

Corina Casanova

La cancellera federala: Corina Casanova

Tge chatt'ins nua?

**Indesch dumondas a la presidenta da la Confederaziun
Micheline Calmy-Rey**

4

La populaziun / Las finanzas

8

IN CURT EXCURS ISTORIC

Dapi cura datti insumma la Svizra?

10

IN SISTEM POLITIC PARTICULAR

La democrazia svizra

LA STRUCTURA FEDERALISTICA DA LA SVIZRA
2551 plus 26 è tuttina sco 1

14

LA DEMOCRAZIA DIRECTA SIN PLAUN FEDERAL
In pievel cun blers dretgs

16

TGI CHE REPRESENTA TGE INTERESS POLITICS

Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...

18

**... e las otg autras
partidas en il Parlament**

20

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il Parlament svizzer

L'ELECZIUN DALS DEPUTADS

Las duas vias en il Parlament

24

ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL NAZIUNAL

Els represchantan ils var 7,8 milliuns abitants

26

ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL DALS CHANTUNS

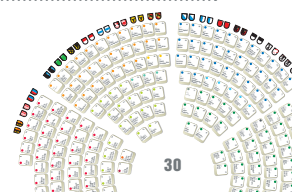
Els represchantan ils 26 chantuns

28

L'ASSAMBLEA FEDERALA

Cedels da votar repartids: 246

30

LA LAVUR DAL PARLAMENT

Tge che noss parlamentararis fan a Berna

32

LAS CUMISSIUNS E DELEGAZIUNS

Ils pioniers dal Parlament

34

LAS FRACZIUNS

Parlamentaris cun ideas sumegliantas

36

ILS SERVETSCHS DAL PARLAMENT

L'administraziun da l'Assamblea federala

37

LA VIA AD INA NOVA LESCHA

La revisiun da la lescha davart ils meds narcotics

38

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La Regenza svizra

Il Cussegl federal 42

L'ORGANISAZIUN DA L'ADMINISTRAZIUN FEDERALA
Nua che lavuran ils var 35 800 employads federals 44

La Chanzlia federala ChF 46

**Departament federal
d'affars externs** DFAE 48

**Departament federal
da l'intern** DFI 52

**Departament federal
da justia e polizia** DFGP 56

**Departament federal da defensiun,
protecciun da la populaziun e sport** DDPS 60

**Departament federal
da finanzas** DFF 64

**Departament federal
d'economia** DFE 68

**Departament federal per ambient,
traffich, energia e comunicaziun** DATEC 72

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

**Intervista cun il president dal Tribunal federal
Lorenz Meyer** 78

IL TRIBUNAL FEDERAL ED ILS TRIBUNALS D'EMPRIMA INSTANZA
DA LA CONFEDERAZIUN

La justia 79

Procura publica federala 81

La Confederaziun en furma concisa online

Anc bler dapli davart la Confederaziun – documents, graficas, fotografias e videos – chattais Vus sut il titel «Tge sas ti da la civica?» en l'internet sut **www.ch.ch**. Là pudais Vus er examinar a moda interactiva quant che Vus savais da la Confederaziun.

«Il mund è daventà pli complex»

Suenter il 2007 essas Vus ussa per la segunda giada presidenta da la Confederaziun.

È quel uffizi per Vus gia rutina?

Sco presidenta da la Confederaziun represchent jau noss pajais vers anen e vers anora. Quai è ina bella ed interessanta incumbensa che n'ha da far nagut cun rutina. Durant mes onn presidial vegn jau danovamain a dar prioritad al contact cun la populaziun svizra. Jau vi esser ina presidenta da la Confederaziun per tut las Svizras e tut ils Svizzers; ina presidenta da la Confederaziun ch'ins na vesa betg mo a la televisiun dond il maun als gronds da quest mund, mabain ina ch'è averta per ils quitads, ils interess ed ils plaschairs da la glied. Jau ma legrel sin quella incarica!

È la rolla da la presidenta da la Confederaziun sa midada dapi Voss ultim onn presidial avant quatter onns?

Las pretensiuns envers la presidenta da la Confederaziun èn creschidas. Ina raschun per quel svilup è l'entretschament pli ferm da la Svizra cun il mund. Vus enconuschais la bella metafra da la tgiralla a Shanghai che sbatta ina giada cun las alas e chaschuna in ciclun a New York. Quai è er in maletg per las realitads e las correlaziuns politicas complexas en il mund globalisà. Tut è collià in cun l'auter: la migraziun ed il clima, il clima e l'energia, l'energia e l'economia, l'economia ed il svilup, il svilup e la migraziun. Decisiuns da la politica da l'ambient u da la politica monetara a Peking e Washington han

effects per ils umans ad Olten e Losanna. La Svizra n'è nagina insla en quel mund da las dependenzas e causalitads internaziunalas. Vul ella mantegnair e promover sia bainstanza, sia segirezza e sia qualidad da viver, dovra ella ina ferma regenza che sa preschenta vers anora a moda unida, collegiala e segira da sasezza. En quel regard gioga la presidenta da la Confederaziun ina rolla centrala.

Chavazzin «collegialitad» – pertutgant quella ha il Cussegl federal survegnì nauschas notas ils ultims onns...

Il Cussegl federal collavura meglier che quai ch'i vegn savens pretendì. Tant la crisa da l'UBS sco era quella da la Libia ha el pudì schliar cun success. Ils dus ostagis svizzers, Max Göldi e Rachid Hamdani, èn returnads sauns tar lur famiglias. E tuttina è la collegialitad en il gremi dal Cussegl federal per mai in punct fitg impurtant ed i dat sa chapescha anc potenzial da meglieraziun. Il Cussegl federal furma gea en in tschert senn ina «gronda coaliziun» permanenta che represchenta var 80% da las votantas e dals votants. Uschia n'èsi damai betg adina simpel da collavurar bain in cun l'auter. Quai è però absolutamain necessari: gist perquai che nus essan, en cumparegliaziun cun intgins stadis europeics, vegnids relativamain bain tras la crisa, vegnin nus uss er crititgads pli savens, p.ex. areguard noss sistem fiscal u la piazza da finanzas. Nus stuain gist en la politica europeica defender noss interess legitims en in ambient difficil. Per pudair far quai duvrain nus in Cussegl federal che funcziuna bain, qvd. in Cussegl federal constructiv ed efficazi.

Vus discurreis da la globalisaziun e da la pressiuin externa – bliers observan quest svilup cun sceptica u schizunt cun tema.

Jau chapesch ils quitads. Noss mund sa mida en in tempo enorm: immigraziun, concorrenza internaziunala, convivenza multiculturala, infurmaziun exagerada – tut quai po er chaschunar ina surprensiun e temas. La globalisaziun ha avanzatgs e dischavantatgs – ella è però surtut ina realitad. Ed en quella realitad n'è ina politica d'interess consequenta betg pussaivla, sche nus n'ans avrin e cooperain betg. Ans isolar ed ans retrair davos nossas Alps – quai n'è nagina opziun. Las dumondas las pli virulentas – la creschientscha economica, ils martgads da lavur, la midada dal clima, il traffic u la migraziun – n'enconuschan nagins cunfins naziunals. Ellas surpassan las pussaivladads d'in singul stadi e ston perquai vegnir prendidas per mauns en collavuraziun cun la cuminanza internaziunala. Concretamain vul quai dir: sche nus vulain ans defender a moda efficazia cunter malsognas infectusas mundialas sco SARS u la gripa d'utschels, stuain nus ans participar als systems europeics da preavertiment e da reacziun. E sche nus vulain cumbatter il crim transcunfinal cun instruments adattads e moderns, stuain nus tranter auter avoir access a la banca da datas d'investigaziun SIS da Schengen, in sistem electronic che cumpiglia l'entira Europa.

**«La globalisaziun
è ina realitad**

**Èsi perquai quasi indispensabel da
collavurar pli e pli stretgmain cun l'UE?**

Betg mo cun l'UE. Nus constatain che la pussanza globala sa transferescha da l'Europa e dals Stadis Unids da l'America als novs pajais industrials, cunzunt quels da l'Asia. L'Europa perda sia impurtanza, questas midadas èn impressiunantas: dapi ils onns 1980 è sa triplada la cumpart da l'Asia a la creschientscha economica sin var 50%, entant che la quota da las economias publicas svilupadas è vegnida smesada sin 30%. Il 2050 vegn la cumpart da l'Europa a la populaziun mundiala ad importar mo anc 7%. Oz na datti nagina pussanza mundiala incontestada pli, ma bain ina politica pli e pli multipolara. Cun l'India e la China, però er cun la Brasilia u la Turchia sa preschentan novs acturs en la scena internaziunala, cun ils G20 sa furman novs forums internaziunals che vulan manar e decider. Il mund è daventà pli complex. Cun questas midadas stuain nus emprender d'ans arranschar.

**Co faschain nus quai?
Tge po la pitschna Svizra far?**

La Svizra è dal punct da vista economic in stadi da grondezza mesauna, ha ina da las diesch plazzas da finanzas las pli grondas e sia valuta è sin rang tshintg en la cumparegliaziun internaziunala. Quai che concerna la cumpetitivitat, l'innovaziun e la qualitad da viver ans plazzain nus re-

gularmain a la testa dals ratings internaziunals. Nus essan in commember stimà e respectà da la communitad da stadis. La vusch da la Svizra vegn prendida seriusa ed è d'impurtanza. Da quai sun jau loscha. Nossa resposta als svilups globals è stada ed è anc adina: far ina politica exteriura activa ed engaschada. Nus stuain prender influenza – sin plaun bilateral, regional ed era multilateral. Dapertut nua ch'i vegn decidì insatge che pertutga baud u tard er la Svizra. En il «great game» da la globalisaziun dependa il success d'in stadi suveran surtut dal fatg, schebain el vegn da far alianzas internaziunals e da prender influenza en las organisaziuns ed en ils gremis mundials.

**Tge success avain nus cun questas stentas,
sche nus prendain per exempel l'adattaziun
autonoma dal dretg da l'UE? Ultra da quai
discurra l'UE da la fin da la via bilaterala...**

L'UE vul surtut dinamisar la via bilaterala. Quai è er en noss interess, perquai ch'in svilup plaun e targlinant da las cunvegns bilaterals augmentass il ristg per nossas interpresas da stuir cumbatter cunter impediments per acceder al martgà e cunter dischavantatgs da concurrer cun autras fatschentas. Questa dinamisaziun na dastga però betg ir a cust da la suveranità svizra e da nossas proceduras da decisiun directdemocraticas. Per la Svizra fissi inacceptabel da surpigliar automaticain il dretg da l'UE. La via bilaterala è in'istorgia da success quai che pertutga la collavuraziun en ils champs da l'economia, da la scienza, da la perscrutaziun u da la segirezza. La dumonda da la bilantscha da suveranità da la via bilaterala è dentant ina da las pli grondas sfidas per noss pajais durant mes onn presidial.

**«Nus stuain ans
far valair a nivel
internaziunal»**

**«La vusch da la Svizra
vegn prendida seriusa
ed è d'impurtanza**

**Anc ina giada: tge fa la Svizra per prender
influenza en il mund?**

Sin plaun bilateral ed intergubernamental rinforzain nus las chommas purtantas ordaifer l'Europa, intensivond surtut las relaziuns cun ils Stadis Unids da l'America, l'Africa dal Sid e la Brasilia, e cun la China, l'India ed il Giapun sco las trais pussanzas grondas asiaticas. Sin plaun multilateral ans engaschain nus per megras metodos da lavur dal Cussegl da segirezza da l'ONU, l'organ central da l'ONU. Nus vulain optimar la trasparenza e l'obligaziun da render quint dal Cussegl da segirezza. Nus vulain ch'era stadis betg commembers vegnian integrads meglier en la procedura da decisiun, e ch'il dretg da veto vegnia restrenschì. Nus cumbattain ensemen cun ina gruppa dad ulteriurs stadis da vegnir integrads en la procedura da decisiun dals G20. Nus ans engaschain per l'aboliziun da las armas nuclearas, pertge che nus giuditgain il diever dad armas nuclearas sco betg pratitgabel, immoral ed illegal. Ultra da quai cooperescha la Svizra activamain al svilup – stentas che vegnan renconuschidas sin plaun internaziunal – e porscha servetschs da facilitaziun e da mediaziun. La Svizra po numnamain mo mantegnair sia influenza e sia reputaziun en la communitad da stadis, sche nus ans engaschain activamain per chattar ina soluziun per ils problems internaziunals. Da quest engaschi dependa noss chapital politic.

Pudais Vus far in exempel?

En il conflict tranter Moscau e Tiflis represchenta la Svizra ils interess russ visavi la Georgia ed ils interess georgians visavi la Russia. Nus represchentan sco pussanza protectiva dals Stadis Unids da l'America ils interess da Washington en l'Iran. En pli ha la Svizra contribuì sco mediatura che la Turchia e l'Armenia han suttascrit a Turitg dus protocols en favur da la normalisaziun da lur relaziuns. Nus faschain tals sforzs sa chapescha mo per amur da la chaussa. A medem temp ans permettan quests engaschis dentant er da stabilir e da tgirar relaziuns da confidenza.

**Essas Vus gia vi dal planisar in
vast program da viadi?**

Gia sco ministra da l'exteriur fatsch jau in viadi mo sche mia preschientscha fisica a l'exteriur è propi necessaria. Gist il medem vala er per mia rolla sco presidenta da la Confederaziun. I dat però impurtantas dumondas che jau poss influenzar en mia funcziun u almain empruvar da far quai. Jau vegn damai segir a m'inscuntrar cun ils schefs da stadi u da la regenza dals pli impurtants stadis europeics, surtut er da noss stadis vischins, sco er cun ils represchentsants suprims da l'UE. Ultra da quai vegnin nus a stuair rinforzar nossas relaziuns cun ils stadis dals G20. E per finir datti en l'ambient multilateral occurrenzas sco la radunanza generala da l'ONU a New York che tutgan entant tar il program obligatoric d'ina presidenta da la Confederaziun.

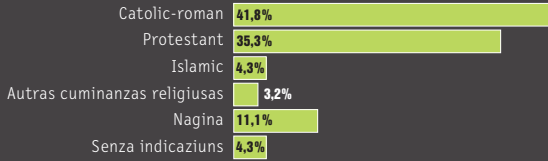
**Sche la Svizra vuless propi avoir influenza,
stuess ella bain candidar per in mandat en il
Cussegl da segirezza da l'ONU?**

Las cumissiuns per la politica exteriura dal Parlament èn da princip s'exprimidias per ina candidatura. Jau vegn a tematisar questa dumonda en il Cussegl federal. Ina commembranza en il Cussegl da segirezza fiss facticamain in ulteriur instrument per represchentar noss interess. La Svizra pudess schlargiar ses contacts cun impurtants exponents economics e politics e cuntinuar cun ina refurma da quest organ a l'intern da quel. Nus essan in dals 20 stadis che pajan las pli bleras contribuziuns ed essan gia per quel motiv interessads d'influenzar directamain la procedura da decisiun.

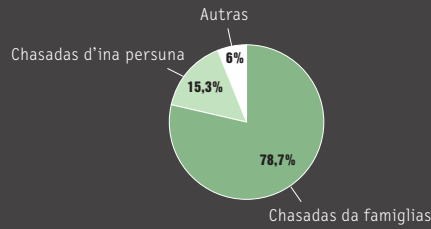

La populaziun

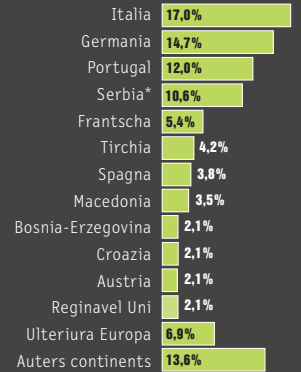
Religiuns

Grondezza da las chasadas

Persunas da l'exteriur (tenor pajais da derivanza)

7 785 806 abitants

da quels 1 714 004 persunas da l'exteriur

86 036 emigrants

160 623 immigrants

Regiuns linguisticas

Lingua principala da la maioritad da la populaziun

Franzos 20,4%

Tudestg 63,7%

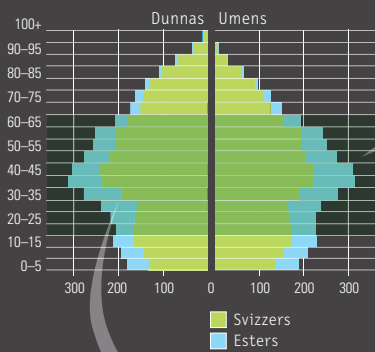
Talian 6,5%

Rumantsch 0,5%

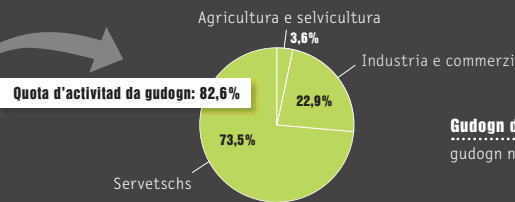
Autras 9,0%

Structura da vegliadetgna

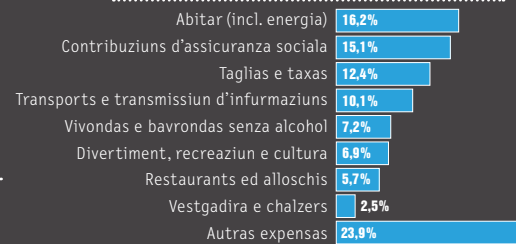
Categorias da tschintg onns, en millis

Persunas cun activitad da gudogn tenor secturs

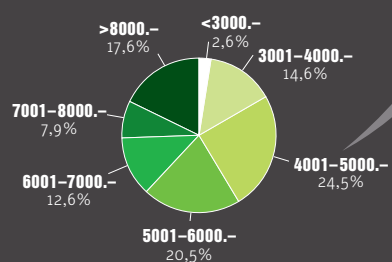

Expensas per il tegnairchasa

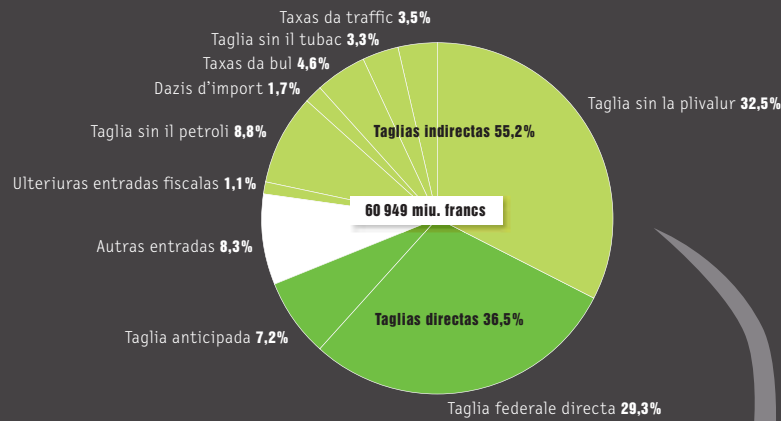
Gudogn da lavur

gudogn net per mais; emploiads a temp cumplain

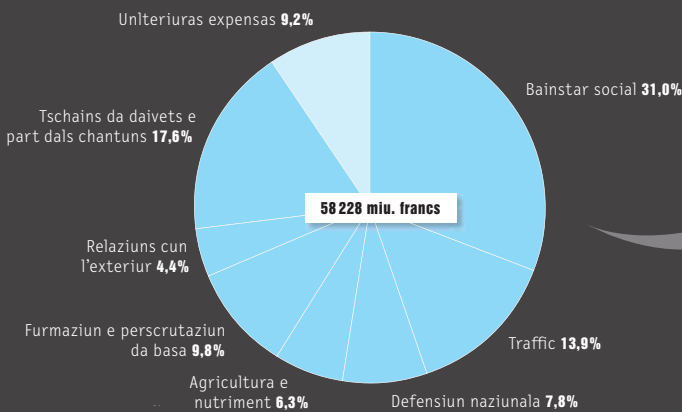

Las finanzas

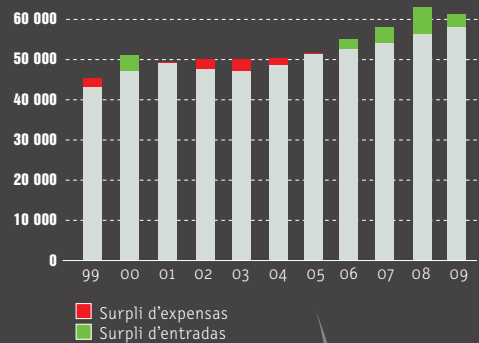
Entradas federalas il 2009

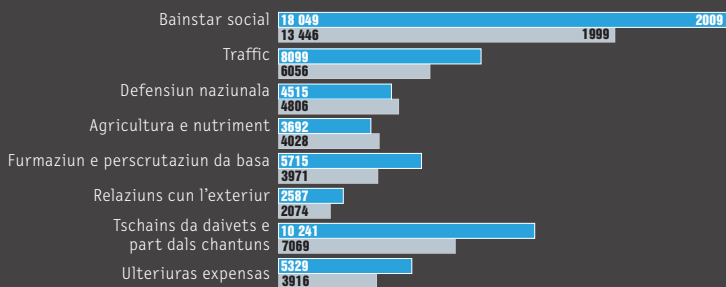
Expensas federalas il 2009

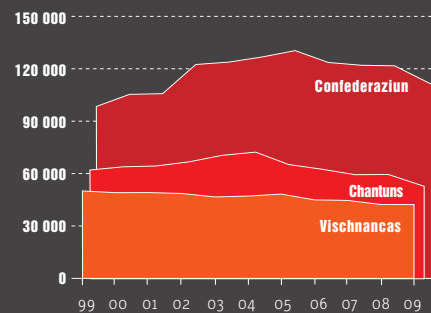
Svilup da las entradas e da las expensas (en miu. francs)

Svilup da las expensas (en miu. francs)

Svilup dals daivets (en miu. francs)

Dapi cura datti insumma la Svizra?

Il **1291** renoveschan Uri, Sviz e Sutsilvania – tenor la tradiziun l'entschatta d'avust – lur patg per mantegnair la pasch naziunala. En ils tschientaners sequents s'allieschan ulteriurs chantuns cun questa «Confederaziun». A medem temp conquistan u acquistan ils lieus federals regiuns subditas. Quai chaschuna adina danovamain grevs conflicts er a l'intern dal pajais.

La pussanza dals confederads crescha. Per proteger lur independenza sa defendan els durant dus tschientaners cunter las attatgas da differents adversaris. Il **1499**, suenter la Guerra svabaisa cunter Habsburg-Austria e l'Alleanza da la Svevia, regleschan els lur fatschentas per gronda part independentamain da l'Imperi roman-tudestg.

L'introducziun da la Refurmaziun emprim l'onn **1525** a Turitg entras il reformatur Zwingli, lura en ulteriurs lieus e per finir l'onn **1541** a Genevra entras Johannes Calvin separa confessiunalmain la Svizra en lieus catolics e reformads. Quels sa sviluppan consequentamain a moda differenta e fan fin l'entschatta dal 18avel tschientaner adina puspè guerra in cunter l'auter.

Cun la Pasch da Vestfalia il **1648** vegn reconuschida tenor dretg internaziunal l'independenza da la Confederaziun da l'Imperi roman-tudestg.

Las parolas «libertad, egualitad, fraternitad» da la Revoluziun franzosa dal **1789** sa derasan er en Svizra e chaschunan en differents lieus inquietezas e revolts.

L'armada franzosa conquista l'onn **1798** la Svizra. La Veglia Confederaziun fa plaz a la Republica helvetica cun ina constituiun unitara centralistica, imponida dals Franzos. Napoleun Bonaparte dictescha a la Svizra il **1803** l'acta da mediaziun. Las anteriuras regiuns subditas ed ils «chantuns alliads» sa constituechan a sis novs chantuns cun dretgs eguals.

Suenter la sconfitta da la Frantscha cunter las pussanzas monarchicas da l'Europa sa «restaurescha» la Confederaziun il **1815**: la Confederaziun perda competenzas che surpiglian ils chantuns, nua che vegnan per part puspè las veglias elites a la pussanza.

En il temp da la «Regeneraziun» suenter il **1830** introduceschan var la mesadad dals chantuns constituiuns liberalas che

garanteschan a la populaziun libertads economicas e politicas. Ils onns sequents datti adina puspè conflicts tranter ils chantuns liberals ed ils conservativs davart la concepziun da la Confederaziun.

Las dispitas mainan a la fundaziun d'ina Lia separatistica dals chantuns catolics conservativs e l'onn **1847** a la Guerra dal Sonderbund: suenter ina curta campagna da las truppas federalas capituleschan ils set chantuns da la Lia separatistica.

Il **1848** fundescha la maiortad dals chantuns, cun acceptar la Constituziun federala, il stadi federal modern. Numerus secturs ch'eran pli baud en la cumpetenza dals chantuns – per exempel il militar ed ils dazis, la posta e la munaida – vegnan centralisads ed unificgads. La Svizra d'adventiva in territori unitar che promova il svilup economic.

Il dretg da votar introduci il 1848 – per ils umens – na basta betg a la gronda part da la populaziun: quella vul cuntanscher dretgs dal pievel tenor il princip da la democrazia directa. Cun la revisiun da la Constituziun federala l'onn **1874** obtengan ils Svizzers il dretg da referendum, ed il **1891** vegn introduci il dretg a l'iniziativa dal pievel.

Enturn la sava dal tschientaner s'organiseschan las differentas partidas politicas: l'onn **1888** vegn fundada la Partida socialdemocratica da la Svizra (PSS), il **1894** la Partida liberaldemocratica svizra (PLD) ed il **1912** la Partida cristianconservativa svizra, la Partida cristiandemocratica svizra (PCD) dad oz.

La Svizra n'è betg pertutgada da l'Empri-ma Guerra mundiala (1914–1918), ma las nauschas cundiziuns socialas d'ina

Il maletg da Napoleun or da l'atelier da Jacques-Louis David porta il titel «L'emprim consul surmunta las Alps al Grond Son Bernard, ils 20 da matg 1800».

gronda part da la populaziun mainan il 1918 ad ina chauma naziunala. Bleras pretensiuns – sco l'emna da lavur da 48 uras e l'introducziun d'ina assicuranza per la vegliadetgna – vegnan sbittadas; ma l'onn sequent vegn elegì il Cussegl naziunal per l'emprima giada tenor il sistem da proporz: uschia represchenta el era commensuradamain ils lavurers. La supremazia liberala en l'Assamblea federala va a fin.

Il **1920** aderescha la Svizra a la Societad da las Naziuns, fundada l'onn precedent. Ella sa resalva però il dretg da betg stuir participar ad accziuns militaras.

Cun l'elecziun da Rudolf Minger en il Cussegl federal l'onn **1929** è represchenta per l'emprima giada en la regenza la Partida da purs, mastergnants e burgais (dapi il 1971 Partida populara svizra PPS), fundada il 1918.

La crisa economica mundiala dal 1929 maina ad ina gronda dischoccupaziun ed il **1936** a la svalitaziun dal franc svizzer.

La cunvegna en l'industria da maschinars e da metal da l'onn **1937** per mantegnair la pasch da lavur, la renconuschientscha dal rumantsch sco quarta lingua naziunala il **1938**, la construcziun d'in sistem da fortificaziun – l'uschenumnà reduit – en las Alps a partir dal **1940** e l'entrada dals socialdemocrats en il Cussegl federal l'onn **1943** rinforzan la coeziun en in temp difficil. A la Svizra reusseschi da betg vegnir involvida en la Segunda Guerra mundiala (1939–1945).

Il **1945** vegn fundada l'Organisaziun da las Naziuns unidas (ONU). Cumbain che la Svizra è daventada avant var 25 onns commembra da la Societad da las Naziuns, sa decida ella – per motivs da la neutralitad

– da betg entrar en l'ONU, però bain en las organisaziuns affiliadas da l'ONU che han lur sedia per gronda part a Geneva.

L'onn **1947** vegn introducida l'AVS, l'Assicuranza federala per vegls e survivents.

Cun l'elecziun d'in segund socialdemocrat en la Regenza federala l'onn **1959**, sa cumpona quella per l'emprima giada en proporziun da la quota d'electurs da las partidas grondas. La «furmla magica» per ina represchentanza equilibrada dals pli impurtants moviments politics en il Cussegl federal è naschida.

Suenter in'emprova senza success l'onn 1959 approveschan il pievel ed ils chantuns il **1971** il dretg da votar e d'eleger da las dunnas sin plaun federal. En intgins chantuns han las dunnas gia dapi plirs onns ils medems dretgs politics sco ils umens.

L'onn 1978, suenter ina retscha da votaziuns dal pievel – l'emprim en il chantun da Berna, lura en ses districts francofons e per finir sin plaun federal – vegn fundà il **1978** il chantun Giura sco il 26avel chantun da la Svizra.

Cun l'elecziun da la liberala Elisabeth Kopp sco cussegliera federala il **1984** fa per l'emprima giada ina dunna part da la Regenza federala.

Las votantas ed ils votants svizzers refuseschan il **1989** l'iniziativa dal pievel «Per ina Svizra senza armada».

L'onn **1992** s'exprima il pievel svizzer cunter in'adesiun al Spazi economic europeic (SEE).

Il **1999** acceptan il pievel ed ils chantuns la revisiun totala da la Constituziun federala. Quella entra en vigur il 1. da schaner 2000.

La Svizra daventa l'onn **2002** sco in dals davos stadis commembra a dretg cumplain da l'ONU. Il medem onn entran en vigur las emprimas Cunvegns bilaterals cun l'Uniun europeica. Cun cunvegns en ulteriurs secturs cuntinuescha la via bilaterala.

L'onn **2003** na vegn per l'emprima giada suenter il 1872 betg reelegì in commember da la Regenza federala: la cussegliera federala Ruth Metzler da la PCD sto ceder sia sedia a Christoph Blocher, in represchentant da la PPS.

Quatter onns pli tard tutga la medema sort Christoph Blocher: en la sessiun d'enviern da l'onn **2007** elegia l'Assamblea federala empè dad el sia collega da partida Eveline Widmer-Schlumpf en il Cussegl federal. Perquai vegnan exclusas ella e sia secziun chantunala grischuna il **2008** da la PPS Svizra. En consequenza daventa ella commembra da la nova Partida burgaisdemocratica (PBD).

Suenter las demissiuns dals cussegliers federals Moritz Leuenberger (PSS) e Hans-Rudolf Merz (PLD) elegia l'Assamblea federala l'atun **2010** Simonetta Sommaruga e Johann N. Schneider-Ammann en la Regenza federala. Uschia sa cumpona quella per l'emprima giada d'ina maiortad da dunnas.

IN SISTEM POLITIC PARTICULAR

La democrazia svizra

Ina giada l'onn – per ordinari l'emprima dumengia da matg – vegnan intimads las Glarunaisas ed ils Glarunais cun dretg da votar da sa radunar sin il «Zaunplatz» en lur chapitala per far cumin.

Sin plaun chantunal datti questa pli veglia furma politica communabla da manifestar la voluntad e da decider cun auzar il maun mo anc en l'Appenzell Da-

dens – en tut ils auters chantuns ha ella fatg piazza als cedels electorals ed als cedels da votar.

Las burgaisas ed ils burgais da Glaruna han il dretg da «cussegljar, reducir ed augmentar». Quai vul dir ch'els pon s'exprimer davart mintga fatschenta e pretender che quella vegnia midada, spustada u refusada – e quai gist sin il lieu, senza rimnar avant suttascripziuns.

Uschia han els dapli influenza concepziunala sin la politica chantunala che sch'els pudessan dir en ina votaziun a l'urna sulettamain GEA u NA ad in project da votaziun. Mo sco quasi dapertut fa mo ina minoritad diever da ses dretg direct-democratic: en la Glaruna participescha al cumin mintgamai var in terz da las personas cun dretg da votar.

2551 plus 26 è tuttina sco 1

La Svizra è ina naziun plurilingua e multiconfessionala, fundada sin ina voluntad politica cuminaivla. Dapi il 1848 è ella in stadi federal – in da 23 en l'entir mund e tranter quels il segund vegl suenter ils Stadis Unids da l'America. La structura federala da la Svizra sa basa sin trais stgalims politics: las vischnancas, ils chantuns e la Confederaziun.

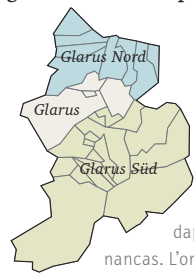

2551 vischnancas La pli pitschna unitad politica en Svizra è la vischnanca. Actualmain datti 2551 da quellas. Lur dumber sa reducescha dentant cuntinuadamain, perquai che surtut las pli pitschnas fusiuneschan per pudair ademplir meglier las incumbensas.

Var in tschintgavel da las vischnancas ha in agen parlament – surtut las citads; quatter tschintgavels enconuschan percenter anc la decisiun democratica directa a las radunanzas communalas. A quellas pon participar tut las abitantas ed ils abitants cun dretg da votar. Quai vul dir ch'il pievel na sa lascha betg represententar da deputads, mabain prenda sez las decisiuns ed elegia la suprastanza communal (l'executiva).

Sper las incumbensas affidadas ad ellas da la Confederaziun e da lur chantun, sco manar il register d'abitants u garantir la protecciun civila, han las vischnancas er atgnas cumpetenzas sin differents secturs: la scola, il champ social, il provediment d'energia, la construcziun da vias, la planisaziun locala, las taglias, etc. Questas incumbensas adempleschan ellas per gronda part a moda autonoma.

Davart il grad d'autonomia da las vischnancas decidan ils singuls chantuns – perquai po el variar ferm d'in chantun a l'auter.

Avant trais onns è il dumber da las vischnancas svizas sa reduci per 79, avant dus onns per 40 e l'onn passà per 45.

Il regress il pli marcant ha registrà il chantun da Glaruna: dapi l'entschatta dal 2011 sa cumpona el mo anc da trais vischnancas.

L'onn 2006 han las votantas ed ils votants da Glaruna numadamain decidi da reducir las 27 vischnancas politics, las 18 vischnancas da scola, las 16 vischnancas da provediment e las 9 vischnancas burgaisas sin 3 vischnancas unitaras.

Cun ses 430 kilometers quadrat surpasa Glaruna Sid tenor la surfatscha ils chantuns Basilea-Citad, Schaffusa sco er ils dus Appenzells ensemen ed è da nov la pli gronda vischnanca dal pajais.

26 chantuns La proxima unitad politica pli gronda èn ils chantuns. Els èn ils stadis oriunds ch'èn sa reunids il 1848 a la Confederaziun ed han delegà a quella ina part da lur suveranità. In'exceptiun represchenta il chantun Giura, l'unic ch'è vegn fundà pir en il 20avel tschientaner: il 1. da schaner 1979 el è sa separà dal chantun da Berna.

Tenor la Constituziun federala han tut ils chantuns ils medems dretgs, ed en la cumparegliaziun internaziunala disponan els d'ina gronda suveranità en plirs secturs. La sanadad publica, la furmaziun e la cultura èn intgins da quels champs politics, en ils quals els han ina gronda libertad d'agir.

Mintga chantun ha in'atgna constituziun, in agen parlament, in'atgna regenza ed atgnas dretgiras.

Il dumber da deputads en ils parlaments variescha tranter 58 e 180. Tuts vegnan elegids dal pievel – en la gronda part dals chantuns tenor il sistem da proporz.

Er las regenzas da tschintg u set commembers vegnan elegidas dapertut dal pievel, ma en 24 chantuns tenor il sistem da maiorz; il chantun da Zug ed il Tessin elegian la regenza tenor il proporz.

La democrazia directa en furma dal cumin exista mo anc en l'Appenzell Dadens ed en Glaruna. En tut ils auters chantuns votescha il pievel a l'urna.

Glaruna è il sulet chantun che mussa in uman en sia vopna: il son Fridolin cun il fist da viandar e la Bibla. Tenor la legenda è Fridolin stà in missionari irlandais che ha convertì en il 6avel tschientaner ils Glarunais al cristianissem.

Sin pugn da mort al duai ina persuna bainstanta avoir regalà grondas parts da la Glaruna. Quai ha alura però contestà il frar ignorà dal relaschader da l'iarta. Avant dretgira è alura dentant cumpari il defunct – gia fermamain sfigurà – ed ha gidà Fridolin. Perquai vegn il sontg accompagna en illustraziuns ecclesiasticas d'in skelet e vala sco protectur cunter la speculaziun sin l'iarta.

1 Confederaziun «Confederaziun» è la denominaziun svizra per il stadi federal. L'abbreviazion CH per la Svizra deriva dal term latin uffizial «Confoederatio Helvetica». *Confoederatio* vul dir «allianza» e *Helvetica* sa referescha als Helvets celtics che abitavan avant circa 2000 onns en il territori da la Svizra odierna.

La Svizra è sa sviluppada sur passa set tschientaners, a partir da l'allianza dals trais chantuns originars Uri, Sviz e Silvania, al stadi federal dad oz che collia ils differents interess dals singuls chantuns cun ils interess generals dal pajais.

La Confederaziun è cumpetenta en tut ils secturs affidads ad ella tras la Constituziun federala: la politica exteriura e la politica da segirezza, la duana, il sistem monetar, la legislaziun applitgbla sin champ naziunal e la defensiuin.

Las incumbensas che n'èn betg attribuidas expressivamain a la Confederaziun stattan en la cumpetenza dals chantuns.

La separaziun da las pussanzas

En Svizra èn la pussanza legislativa, executiva e giudicativa separadas persunalmain, funcziunalmain èn ellas dentant mo divididas. Quai vul dir: nagin na dastga appartegnair a medem temp a pli ch'ina da las trais autoritads federalas (Parlament, regenza e dretgira suprema), ma mintgina da las trais autoritads ademplescha per motivs pratics er incumbensas che stattan atgnamain en la cumpetenza d'ina outra autoritad.

Tgi elegia tgi?

En Svizra è il pievel il suveran

Il pievel svizzer è tenor la Constituziun federala il suveran dal pajais, damai l'instanza politica suprema. Il suveran cumpiglia tut las dunnas ed ils umens creschids cun dretg da burgais svizzer – quai èn bundant 4,9 milliuns burgaisas e burgais – e correspunda a bunamain dus terzs da la populaziun. Ils Svizzers sut 18 onns ed ils esters n'han nagins dretgs politics sin plaun federal.

Il pievel elegia il Parlament: la legislativa

Il Parlament svizzer, la pussanza legislativa dal stadi, ha duas chombras: il Cussegl naziunal represchenta l'entira populaziun dal pajais ed il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns; ensemen furman els l'Assamblea federala.

> paginas 22–39

Il Parlament elegia la Regenza: l'executiva

La Regenza federala sa cumpona dals set commembers dal Cussegl federal, sco era da la chanceliera federala, che vegnan elegids da l'Assamblea federala per quatter onns.

> paginas 40–75

Il Parlament elegia er la dretgira suprema: la giudicativa

La giurisdicziun suprema en Svizra stat en la cumpetenza dal Tribunal federal a Losanna ed a Lucerna, sco era dals dus tribunals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal a Bellinzona ed il Tribunal administrativ federal a Berna. > paginas 76–81

La fundaziun Pro Patria – «per la patria» – è naschida dal Comité per la Festa naziunala fundà il 1909 e s'engascha oz surtut per la tgira dals bains culturals naziunals. Ses meds finansials da var trais milliuns francs ad onn derivan da la vendita da marcas postalas da la Pro Patria e da l'ensaina dal prim d'avust entras voluntaras e voluntars – per il solit uffants e giuvenils.

La 100avla collecta da la Pro Patria da l'onn passà va a favur dal mantegniment da l'illustraziun panoramica legendara da la battaglia da Murten: il maletg radund impressiuant è vegni restaurà per l'Expo.02 e duai en l'avegnir esser accessibel duravlamain.

In pievel cun blers dretgs

En strusch in auter stadi na po il pievel participar uschè fermamain a las decisiuns politicas sco en Svizra. La lunga tradiziun democratica, la dimensiun modesta ed il dumber d'abitants relativamain pitschen, ma er l'auta quota d'alfabetisaziun ed ina purschida da medias multifara èn decisivas per il funcziunament da questa furma da stadi particulara. Sin plaun federal han las Svizras ed ils Svizzers ils suandants dretgs politics:

Il dretg d'eleger *cumular, panaschar e stritgar* Mintga quatter onns elegia il pievel ils 200 commembers dal Cussegl naziunal. Tut las Svizras ed ils Svizzers sur 18 onns han il dretg da votar activ e passiv. Quai vul dir ch'els pon eleger ed era sezs vegnir elegids. Ils emploiads da l'administraziun federala ston, sch'els vegnan elegids, sa decider per lur piazza u per il mandat. En ils chantuns cun pli ch'ina sedia en il Cussegl naziunal, han ils votants pliras pussaivladads per eleger la deputada u il deputà giavischè.

Els pon scriver sin ina *glista vida* ils nums da lur candidatas e candidats preferids. Els pon inoltrar ina *glista prestampada* cun ils nums da las candidatas e dals candidats d'ina singula partida – u modifitgar questa glista.

Per modifitgar la glista datti trais metodad lubidas, las qualas èn era cumbinablas: els pon *stritgar* ils nums; els als pon *panaschar* resp. *maschadar*, quai vul dir integrar nums d'autras glistas.

Ultra da quai pon els *cumular* candidatas e candidats, quai vul dir scriver lur nums duas giadas sin ina glista. Las partidas pon era sezzas metter duas giadas il num dals candidats sin la glista (ma betg pli savens), damai «precumular» per augmentar lur schanza da vegnir elegids.

Er sche las elecziuns dal Cussegl dals chantuns n'èn betg regladas sin plaun federal, èn tutttina tut ils chantuns sa decidids per l'elecziun tras il pievel. Tut ils 246 commembers da l'Assamblea federala vegnan damai elegids directamain da las burgaisas e dals burgais.

Il dretg da votar *In med per sa far udir* Tut las Svizras ed ils Svizzers che han accumulà 18 onns e n'èn betg sut tutela pervi da malsogna u flaiveltezza mentala, han il dretg da votar.

Per regla han las votantas ed ils votants quatter giadas ad onn la pussaivladad da s'exprimer davart dumondas da la politica federala. En media pon els approvar u refusar mintgamai trais fin quatter fatschentas; en cas excepziunals dentant era passa il dubel.

La populaziun po votar davart iniziativas dal pievel e referendum: il *referendum* è *obligatoric* per tut las midadas da la Constituziun sco era per l'adesiun da la Svizra a tshertas organisaziuns internaziunalas. En quests cas è ina votaziun dal pievel damai *obligatorica*. Per ch'in tal project vegnia approvà d'ovri la *maioritad dubla*: la maioritad dal pievel (maioritad da las vuschs valaivlas en l'entir pajais) e la maioritad dals chantuns (maioritad dals chantuns, en ils quals ils votants han acceptà il project).

Midadas da la Constituziun

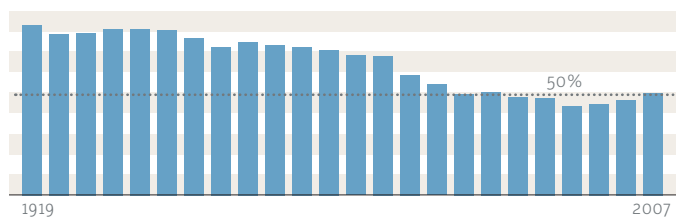
> **referendum obligatoric**

Midadas da leschas

> **referendum facultativ**

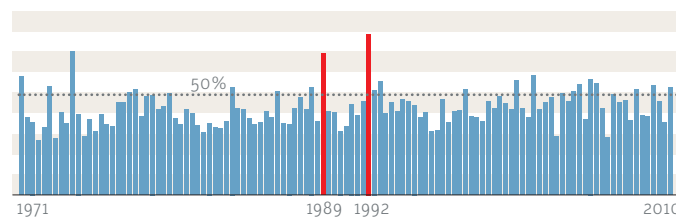
Leschas, modifitgadas u novas, e sumegliants conclus dal Parlament, sco er tshertas cunvegns internaziunalas vegnan mo suttamessas a la votaziun dal pievel, sche quai vegn pretendì cun il *referendum facultativ*. Per approvar in tal project tanscha la maioritad dal pievel.

La participaziun a las elecziuns dal Cussegl naziunal dapi il 1919

La participaziun è sa reducida cleramain dapi las emprimas elecziuns dal Cussegl naziunal tenor il sistem da proporz l'onn 1919. Per la quota da participaziun electorala relativamain bassa en Svizra datti dus motivs principals: d'ina vart po il pievel exprimer savens sia opiniun politica a l'urna – betg sulettamain a chaschun d'elecziuns, mabain er en occasiun da votaziuns communalas, chantunalas e federalas. Da l'autra vart n'èn las elecziuns en noss pajais betg uschè decisivas, perquai che la concordanza tranter las partidas escluda ina midada da la pussanza en la Regenza. Dapi l'introducziun da la votaziun per correspundenza il 1994 crescha la participaziun electorala puspè levamain.

La participaziun a votaziuns federalas dapi il 1971

La quota da participaziun en media è stada ils ultims decennis enturn 40 pertschient. Intgins temas han però mobilisà bleras votantas e votants: per exempel l'iniziativa dal pievel «Per ina Svizra senza armada» (1989) cun ina participaziun da 69% e l'adesiun al Spazi economic europeic (1992) cun 78%. Cunquai che las burgaisas ed ils burgais han la pussaivladad da s'exprimer regularmain davart las decisiuns politicas e las grondas fatschentas, èn las votaziuns en Svizra pli impurtantas che las elecziuns: l'influenza dal Parlament è main gronda ch'en pajais senza instruments da la democrazia directa.

Il dretg da petiziun vala per tut las personas, pia betg mo per las burgaisas ed ils burgais cun dretg da votar: mintgin ha il dretg da sa drizzar en scrit a las autoritads cun dumondas, propostas e reclamaziuns. Las autoritads èn obligadas da prender enconuschientscha da las petiziuns; era sch'i n'è betg obligatoric da responder ad ellas. En la pratica vegnan dentant tut las petiziuns tractadas e respondidas. Mintga activitad dal stadi po esser l'object d'ina petiziun.

Il dretg d'iniziativa *In med per sa far valair* Las burgaisas ed ils burgais pon pretender ina decisiun dal pievel davart ina midada u ina cumplettaziun da la Constituziun proponida dad els. Cuntrari a la pratica en ils chantuns, n'èsi sin plaun federal betg pussaivel da pretender ina nova lescha u ina midada d'ina lescha gia existenta.

Per che l'iniziativa dal pievel saja valaivla, èsi necessari da rimnar entaifer 18 mais las sutscriziuns da 100 000 personas cun dretg da votar.

Liniziativa dal pievel po vegnir formulada sco proposta generala u – quai ch'è bler pli savens il cas – sco text cumplettamain redigì, uschia ch'il Parlament e la Regenza n'al pon betg pli modifitgar. Mintgatant reageschan las autoritads cun ina *cuntraproposta* directa pli moderada sin in'iniziativa inoltrada, sperond che quella vegnia plitost acceptada dal pievel e dals chantuns. Dapi il 1987 permetta il *dubel gea* en las votaziuns davart iniziativa dal pievel d'approvar tant l'iniziativa sco era la cuntraproposta; cun ina dumonda da tagl vegn alura erui tgenin dals dus texts ch'entra en vigur, en cas che tuts dus cuntanschan la maioritad dal pievel e dals chantuns.

Las iniziativas dal pievel valan sco il *motor* da la democrazia directa, perquai ch'ellas na vegnan betg lantschadas dal Parlament, mabain da las burgaisas e dals burgais.

Iniziativa

Temp da rimnada maximal:

> **18 mais**

Suttscriziuns necessarias:

> **100 000**

Il dretg da referendum *In med per dir «na»* Il pievel ha il dretg da s'exprimer davart decisiuns prendidas dal Parlament.

Las leschas federalas, ils conclus federals e tscherts contracts internaziunals èn suttamess al *referendum facultativ*. Quai vul dir ch'els vegnan decidids a l'urna, sche 50 000 burgaisas e burgais pretendan quai. Las sutscriziuns ston esser avant maun entaifer 100 dis suenten la publicaziun dal decret. Il dretg da referendum è ina sort da veto che

retardescha il process politic cun bloccar las midadas decisas dal Parlament u da la Regenza u tardivar lur effect. Perquai vegn il dretg da referendum savens considerà sco

frain en il maun dal pievel.

Ma el contribuescha er a la *concordanza*: el sforza numnadamain il Parlament d'integrar uschè blers circuls da personas interessadas sco pussaivel en la discussiun davart novas leschas u midadas da lescha e da chattar uschia in cumpromiss ch'è acceptabel per ina maioritad, cunter il qual nagin na lantscha pli tard in referendum facultativ.

Referendum

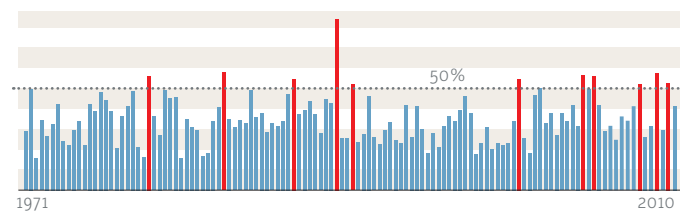
Temp da rimnada maximal:

> **100 dis**

Suttscriziuns necessarias:

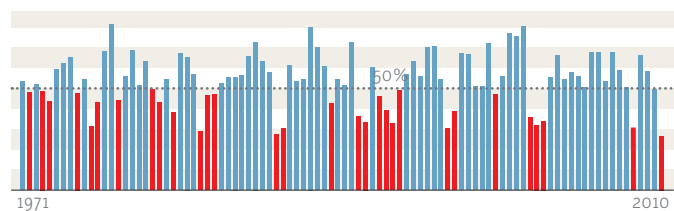
> **50 000**

Iniziativas dal pievel approvadas e refusadas dapi il 1971

Da las totalmain 121 iniziativas dal pievel, davart las qualas è vegni votà ils ultims decennis, han mo gist indesch gi success a l'urna – damai gnanc mintga dieschavla. La bler pli gronda part ha cuntanschi main che 50% da las vuschs ed è vegnida refusada. Las iniziativas dal pievel n'èn tutina betg invanas: las propostas formuladas evocheschan savens grondas discussiuns e vegnan suenten in tschert temp integradas almain per part en las leschas.

Referendums facultativs dapi il 1971

Dapi il 1971 han ils comités da referendum gi success 94 giadas: els han lantschà votaziuns dal pievel davart leschas e conclus federals approvads dal Parlament, cun ils quals els n'eran betg d'accord. E 30 giadas han els propri era pudì persuader ils votants a l'urna – pia en bunamain in terz dals cas.

La grafica mussa la quota da las vuschs en favur dal project mess en votaziun: main che 50% signifitgescha damai che la decisiun parlamentara cuntraversa n'è betg vegnida acceptada ed è vegnida annullada.

Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...

Las partidas èn gruppaziuns politicas cun mintgamai la medema visiun dal mund – damai cun ina tscherta concepciun dal stadi, da la societad, da l'economia, etc. Ellas èn intermediaturas tranter il pievel e las instituziuns statalas e perquai indispensablas per il funcziunament d'ina democrazia. La cuntrada politica svizra è uschè multifara sco il pajais sez. Normalmain furman las quatter partidas che survegnan las pli bleras vuschs electoralas la regenza. Perquai che la PPS è sa spartida il 2008, s'enter l'elecziun dad Eveline Widmer-Schlumpf, è la pli ferma partida represchentada en il Cussegl federal cun in commember. Sin las suandantas dudesch partidas represchentadas en il Parlament.

PPS

Partida populara svizra

President da la partida: **Toni Brunner**, cusseglier naziunal
 90 000 commembers fundada il 1917 www.svp.ch

La partida è vegnida fundada il 1971 tras la fusiun da la Partida da purs, masternants e burgais cun las partidas democraticas dal chantun da Glaruna e dal chantun Grischun. Cun ina quota d'electurs da 29% è ella la pli ferma partida da la Svizra. Il resultat da la PPS a las elecziuns dal Parlament il 2007 è il meglier che ina partida ha insumma ina giada cuntanschì.

Cun l'elecziun dad Ueli Maurer en il Cussegl federal ils 10 da december 2008 è la PPS puspè vegnida integrada en la regenza naziunala. Resguardond la gronda quota d'electurs da la partida, è ella tuttina sutrepreschentada en il Cussegl federal.

Nossa empermissiun d'elecziun – il «contract cun il pievel»

La PPS s'engascha a moda consequenta per ils interess da sias electuras e da ses electurs. La partida vul ina Svizra independenta e neutrala, in stadi pli efficaci, taglias pli bassas, in'economia pli ferma e plazzas da lavur stablas, sco er in cumbat cunter la criminalitad e l'abus da l'asil e da las prestaziuns socialas. La PPS ha fixà durant ina dieta da partida ils puncts principals da sia politica per la proxima legislatura en in «contract cun il pievel»:

- Nus na vulain betg aderir a l'Uniu europeica
- Nus vulain repatriar ils esters criminals
- Nus vulain sbassar las taglias per tuts

Cun questa politica clera, basada sin las valurs burgaisas, vul la PPS garantir a noss pajais il bainstar, plazzas da lavur ed in avegnir en libertad.

PSS

Partida socialdemocratica da la Svizra

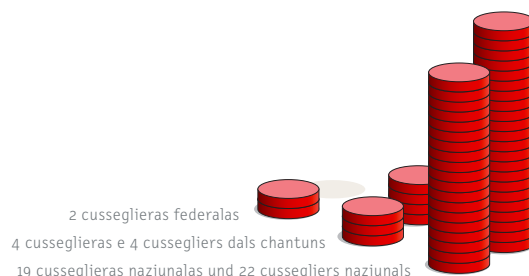

President da la partida: **Christian Levrat**, cusseglier naziunal
 35 000 commembers fundada il 1888 www.spschweiz.ch

La PSS fa politica per tuts, betg mo per in pèr paucs. Firms essan nus numnadain en quels muments che nus surpigliain comunablamain responsabladad. En il mintgadi, en l'economia u gist en la politica. Per quellas finamiras s'engascha la PSS. Ella na vul betg che intgins privilegiads raffian a moda giagliarda e senza far lungas in toc da la petta adina pli grond.

La giustia sociala è centrala per la PSS. Tgi che vegn en ina situaziun difficila duai survegnir sustegn. Per exempel dad ina solida assicuranza cunter la dischoccupaziun u dad ina ferma AI. Scolas dal di, programs per la promoziun tempriva, plazzas d'empredissadi e stipendis permettan schanzas fairas per tuts. Quai n'ha da far nagut cun nivellaziuns, però fitg bler cun giustia - nagin na duai restar per vita duranta là, nua ch'ella u el è sa tschentà casualmain entras la naschientscha.

Nus na vulain naginas novas ovras atomaras. Perquai sto la midada sin energias regenerablas finalmain reussir. Uschia po il clima vegnir protegi e 100 000 novas plazzas pon vegnir creadas. La PSS vul promover la Svizra e concepir ses avegnir, ensemen cun sia gliעד en las regenzas ed en ils parlaments, comunablamain cun bleras persunas engaschadas da tut las gruppas socialas e da l'entira Svizra.

PLD

PLD.Ils Liberals

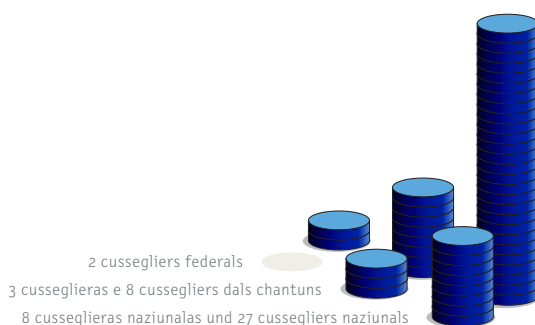
President da la partida: 130 000 commembers
Fulvio Pelli, cusseglier naziunal fundada il 1894

www.fdp.ch

Il 2009 èn la PLD Svizra e la Partida liberala svizra s'unidas a la PLD.Ils Liberals. La partida s'engascha per la libertad d'eleger e per la prestaziun en ina societad da schanzas averta: grazia a l'iniziativa persunala, a l'atgna responsabladad, a la libertad ed a la concorrenza duai mintgin pudair concepir sez sia vita. Didier Burkhalter e Johann Schneider-Ammann èn las forzas liberalas en il Cussegl federal.

Nus vulain:

- *dapli plazzas da lavur*. Nus pretendain refurmas per crear fin il 2015 200 000 plazzas da lavur. Quella finamira cuntanschain nus grazia a la pli bassa taglia sin la plivalur da l'Europa, a deducziuns dals custs d'assistenza per la tgira d'uffants ordaifer la famiglia, ad ina simplificaziun radicala da la taglia, a la via bilaterala ed a cunvegns dal commerzi liber sco era cun in sistem da furmaziun d'emprima qualitat.
- *ina coesiun naziunala ed ovras socialas segiras*. Nus stuain refurmar las ovras socialas. Per la 6avla revisiun da l'AI vala il princip «Lavur avant renta», tar l'AVS sto vegnir rutta la bloccada da refurmas. Persunas estras èn bainvegnidas en Svizra, sch'ellas s'integreschan.
- *in stadi efficaci ed adattà als burgais*. La politica da finanzas da la PLD ha diminuì dapi il 2003 20 milliardas francs daivets. Per che questa tendenza possa cuntinuar, sto il stadi sa concentrar sin sias incumbensas principalas sco la furmaziun e la segirezza, là duai el però esser ferm.

PCD

Partida cristiandemocratica

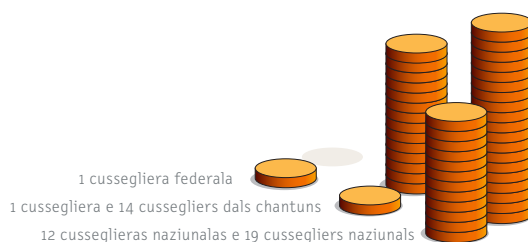
President da la partida: 100 000 commembers
Christophe Darbellay, cusseglier naziunal fundada il 1912

www.cvp.ch

La PCD è ina partida economica. Sco forza liberal-sociala tshertga ella l'equiliber tranter l'individui e la cuminanza, tranter l'atgna responsabladad e la solidaritad. Ella concepescha la convivenza tenor in maletg cristian da l'uman e da la societad. La PCD defenda la segirezza interna ed externa da noss pajais. En il Cussegl federal vegnan questas valurs represchentadas da Doris Leuthard.

Noss quatter accents ils pli impurtants:

- La PCD promova ina piazza economica ed ina piazza da finanzas svizra cun taglias attractivas, infrastructures d'emprima qualitat ed in aut nivel da furmaziun. Uschia segirain nus plazzas da lavur e garantin il bainstar entras l'innovaziun.
- La PCD rinforza las famiglias sco basa da nossa cuminanza. Nus s'engaschain per megrlas cundiziuns generalas, surtut per garantir ina cumpatibilitad da la vita professiunala e famigliara, taglias pli bassas ed ina capacitad da cumpra pli auta da tut las famiglias.
- La PCD segirescha a lunga vista las ovras socialas da la Svizra. Per nus è la finanziaziun durabla da quellas la pli gronda sfida dals proxims 20 onns. Quella è garantida mo cun refurmas effizias senza amplificaziuns u reducziuns nunrealisticas.
- La PCD fa ina politica dal clima e da l'ambient durabla. Noss engaschi vul segirar in ambient degn da viver era per las generaziuns futuras.

... e las otg outras partidas en il Parlament

Ils Verds

Partida ecologica svizra

President da la partida: **Ueli Leuenberger**, cusseglier naziunal
6500 commembers fundada il 1983 www.gruene.ch

La Partida ecologica svizra (Ils Verds) è la pli gronda partida nungovernamentala. I dat, danor en il chantun Sursilvania, en tut ils chantuns partidas ecologicas. Sias represchentantas e ses represchentants s'engaschan sin tut ils stgalims per ina politica sociala e favuraivla a l'ambient. Verds chatt'ins en las executivas da 7 chantuns e da 28 vischnancas. Per la proxima legislatura sa cloman sias finamiras: ina protecziun dal clima effizienta, l'abandun da l'energia nucleara, la reorientaziun ecologica da l'economia, il rinforzament da las ovras socialas ed ina politica da pasch activa.

2 cussegliers dals chantuns
10 cusseglieras naziunales e 10 cussegliers naziunals

pvl

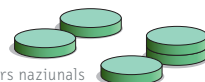
Partida verd-liberala

President da la partida: **Martin Bäumle**, cusseglier naziunal
2000 commembers fundada il 2004 www.grunliberale.ch

In ambient intact furma nossa basa da viver. Ils Verd liberals vulan mantegnair in mund senza lieus contaminads, per che era las generaziuns futuras possian giudair la vita. Latiers tutgan era finanzas ed ovras socialas saunas. Il stadi na duai betg accumular debits e duai sa concentrar sin sias incumbensas principalas. Cundiziuns da basa raschunaivlas procuran per in martgà che funcziuna. L'engaschament persunal, l'iniziativa, il senn da responsabladad e la solidaritad èn las pitgas principalas d'ina societad liberala e ston vegnir sustegnidas en la medema furma sco in sistem da furmaziun d'alta qualitat.

1 cussegliera e 1 cusseglier dals chantuns
1 cussegliera naziunala e 2 cussegliers naziunals

PBD

Partida burgais-democratica

President da la partida: **Hans Grunder**, cusseglier naziunal
6500 commembers fundada il 2008 www.bdp.info

La PBD è la pli giuvna partida dal Cussegl federal. Ella è vegnida fundada il 1. da november 2008. Gia il mars 2009 ha la PBD cuntanschì ord atgna forza la fermezza da la fracziun en Chasa federala. La PBD s'engascha per ina politica burgaisa e na targlina betg da tractar temas cuntravers. Ella renunzia però a la polemica ed al cult da personas. La PBD persequitescha la via bilaterala, sa metta en per ina politica da segirezza credibla e per ina politica economica pli ecologica. La partida vegn represchentada en il Cussegl federal dad Eveline Widmer-Schlumpf.

1 cussegliera federala
1 cusseglier dals chantuns
2 cusseglieras naziunales e 3 cussegliers naziunals

PEV

Partida evangelica svizra

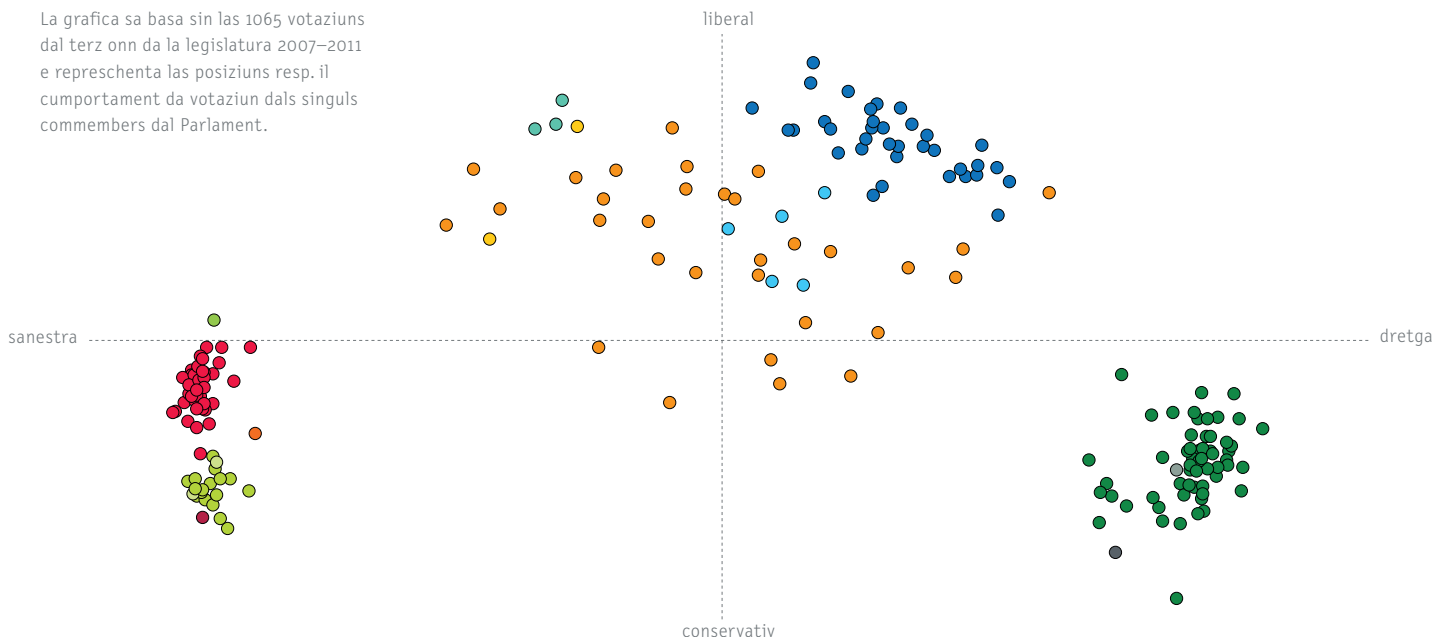
President da la partida: **Heiner Studer**
4800 commembers fundada il 1919 www.evppev.ch

La PEV è ina forza fidada che s'engascha a moda objectiva ed independenta per ina Svizra preziusa, nua ch'i vala la paina da viver. Sin la basa da valurs cristianas sco la sinceradad, la solidaritad, la giustia u la durabilitad fa la PEV sco partida dal center politica umana cun in bun egl. Ella è represchentada en parlaments chantunals cun var 50 mandats, la giuvna partida gpev politisescha dapi il 2004. La PEV vul sustegnair famiglias, mantegnair la creaziun, reducir daivets, far in commerzi fair cun umans e resursas, guardar per personas povras e dependentas, segirar las ovras socialas e proteger la vita.

2 cusseglieras naziunales

La grafica sa basa sin las 1065 votaziuns dal terz onn da la legislatura 2007–2011 e represchenta las posiziuns resp. il cumportament da votaziun dals singuls commembers dal Parlament.

Lega

Lega dei Ticinesi

President da la partida: **Giuliano Bignasca** 1500 commembers fundada il 1991 www.legaticinesi.ch

Indipendenza: la globalisaziun da l'economia e da la politica flaiventa la Svizra. Ella è dentant tuttina capabla da sa far valair en in'Europa fragmentada, sche nus mantegnain nossa independenza e libertad.

Service public: la Confederaziun sto mantegnair ses service public e procurar che las medemas cundiziuns valian per tut ils burgais en l'entir pajais. Las privatisaziuns ston vegnir evitadas tant sco pussaivel.

Mobilitad: il Tessin dovra meglras colliaziuns cun las ulterius parts dal pajais. La ruta dal Gottard è vegnida a ses limits; privels da la natira e problems structurali periclitescan sia avertura illimitada.

PCS

Partida cristiansociala

President da la partida: **Marius Achermann** 1500 commembers fundada il 1997 www.csp-pcs.ch

En il center da la politica da la PCS stat in'existenza segira e degna da tut ils umans. Ils accents da sia lavur èn in agir a favur da l'ambient, bunas schanzas da furmaziun, sco era plazzas da lavur e rentas segiras. Nus ans sentin conresponsabels per quai che capita tar nus ed en il mund. Nus ans engaschain là, nua che solidaritad e toleranza è dumandada.

Concretamain promovain nus ina politica d'energia durabla – p.ex. naginas novas centralas nuclearas –, in'economia socialmain ed ecologicamain responsabla, bunas scolas e plazzas d'emprendissadi, plazzas da lavur per tuts, ovras socialas segiras ed ina politica da pasch activa.

La Sanestra

2000 commembers fundada il 2009 www.la-gauche.ch

Nossa societad è confruntada cun ina globalisaziun dal mund da las finanzas sensibla per crisas, cun in'inegualitad sociala creschenta, cun privels adina pli gronds sin fundament da la midada dal clima, cun ina sutminaziun dal service public e cun ina privatisaziun da tut e da mintgin. Tut quai pretenda adina pli ferventamain in nov urden social che sa basa sin l'emancipaziun umana.

La Sanestra aspira a la finamira che mintga burgaisa e mintga burgais possa cundecider en tut ils secturs da la politica. Ella vul reunir en in sulet moviment politic tut las forzas sanestras che han en mira ina midada sociala ed ecologica.

Dumondas socialas ed ecologicas imminetas èn entretschadas inseparablmain; ad ellas na pudain nus betg responder, sche nus na mettain betg en dumonda il chapitalissem ed in sistem, en il qual la producziun è centrala.

UDF

Uniun democratica federala

President da la partida: **Hans Moser** 3000 commembers fundada il 1975 www.edu-schweiz.ch

Valurs autenticas – pleds clers! Nus tshertgaim soluziuns durablas ed ans engaschain, conscients da la responsabladad avant Dieu il Tutpussant, per ina Svizra libra e fundada sin in stadi da dretg. Nus n'ans orientain betg al spiert dal temp u al mainstream, mabain a las valurs universalas ed a la chapientscha dal mund, da l'uman e da Dieu fundada sin la Bibla. Nus motivain ils umans d'agir cun responsabladad. La protecziun da la vita umana en tut las fasas, sco era l'ambient exterior ed interior, la lètge e la famiglia tradiziunala, la Svizra sco lieu da furmaziun e da lavur, finanzas equilibradas e la reducziun dals debits èn las finamiras centralas da nossa politica.

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il Parlament svizzer

Tut las debattas da l'Assamblea federala èn publicas; durant las sessiuns è il chatsch en la nova entrada per ils visitaders da la Chasa federala ordvart grond: blers vulan ina giada esser sezs da la partida, cura che lur deputadas e deputads debatteschan e voteschan davart leschas, contracts internaziunals ed il preventiv federal. Tgi

sa: forsa discurran ed ageschan las parlamentarias ed ils parlamentarists propi pli manaivel al pievel, savend ch'els vegnan observads dal suveran.

Las 131 plazzas sin la tribuna da la sala dal Cussegl naziunal èn per il solit occupadas fitg bain – da scolaras e scolaras da l'instrucziun civica fin pensiunadas e pensiunads, però era da visitadras e visi-

taders da l'exteriur che vulan sa far in'idea co che funcziuna in parlament pluriling. Ma er ordaifer las sessiuns è l'Edifizi dal Parlament, renovà e modernisà dal tuttafatg avant trais onns, in'attracziun per la populaziun: pli che tschientmilli persunas visitan mintg'onn il center da la politica svizra.

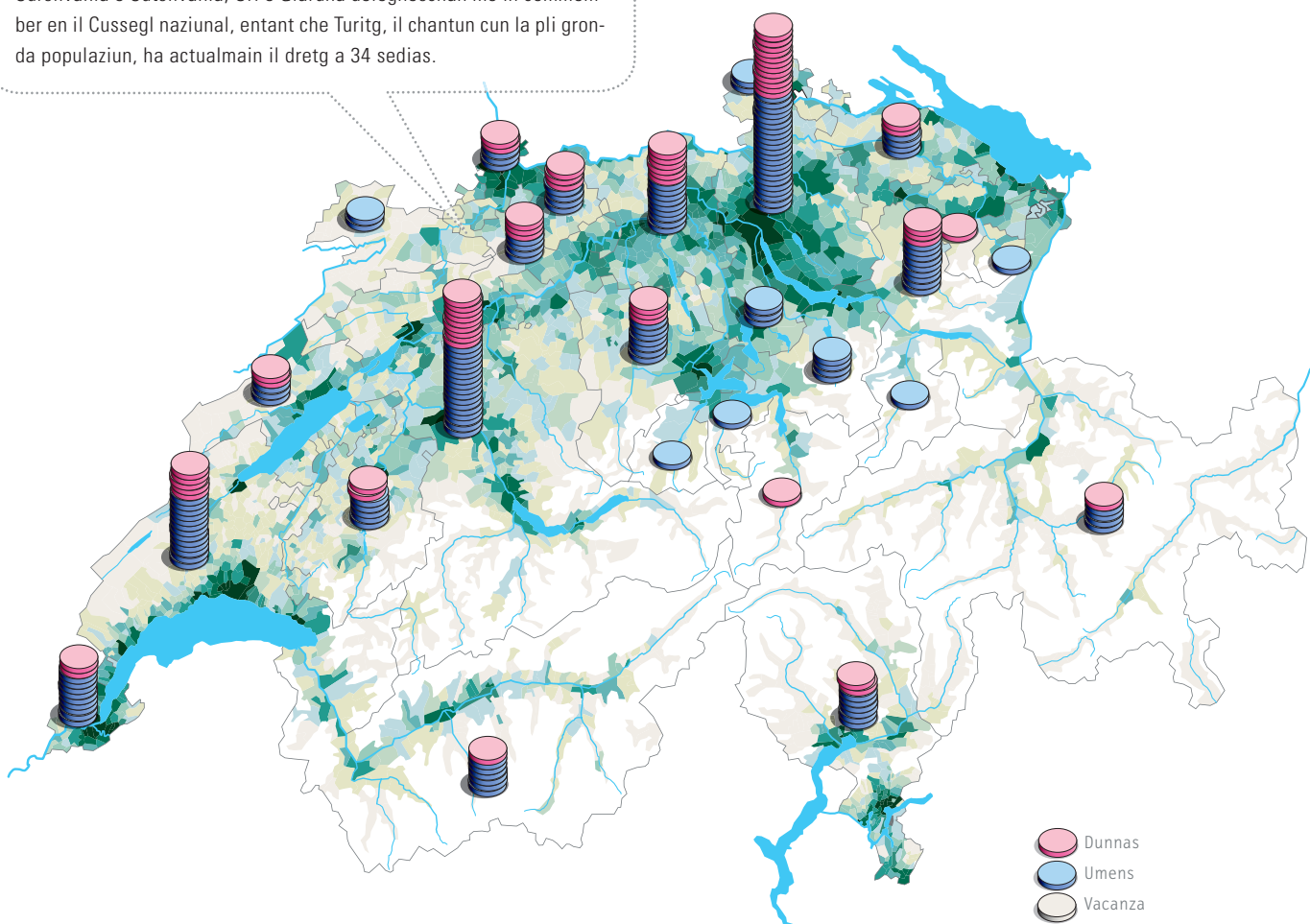
Las duas vias en il Parlament

La Svizra ha sin plaun federal in parlament da duas chombras che furman ensemen l'Assamblea federala. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns ils stadis commembers da la Confederaziun, ils chantuns. La structura dal stadi sa basa damai sin dus principis: il princip democratic che conceda a mintga persuna cun dretg da vuschar la medema impurtanza, ed il princip federalistic che metta tut ils chantuns sin il medem stgalim. Il pievel elegia directamain omadus cussegls: il Cussegl naziunal tenor reglas federalas comunablas ed il Cussegl dals chantuns a basa da differentas disposiziuns chantunalas. Ils circuls electorals èn en omadus cas ils chantuns.

Il pievel è represchentà en il Cussegl naziunal

La *Chombra gronda* ha 200 sedias. Il dumber da deputadas e deputads d'in chantun sa drizza tenor la populaziun eruida en l'ultima dumbraziun dal pievel: uschia represchenta in commember dal Cussegl naziunal var 37 800 abitantas ed abitants.

Perquai che la Constituziun federala garantescha a mintga chantun ina sedia, trametta er il chantun Appenzell Dadens, che dumbra mo 15 000 abitantas ed abitants, in represchentant dal pievel en la Chasa federala. Er il chantun vischin Appenzell Dadora, sco er ils chantuns Sursilvania e Sutsilvania, Uri e Glaruna delegheschan mo in commember en il Cussegl naziunal, entant che Turitg, il chantun cun la pli gronda populaziun, ha actualmain il dretg a 34 sedias.

Proporz e maiorz

La repartiziun dals mandats en il **Cussegl naziunal** succeda tenor l'**elecziun da proporz**. Quai vul dir che las sedias vegnan repartidas proporzionalmain, damai en relaziun cun las vuschs cuntanschidas.

En las elecziuns dal Cussegl naziunal vegnan l'emprim dumbradas las vuschs per mingta partida; ellas defineschan il dumber da sedias che mingta partida survegn. Entaifer las partidas èn alura elegids ils candidats u las candidatas cun las pli bleras vuschs.

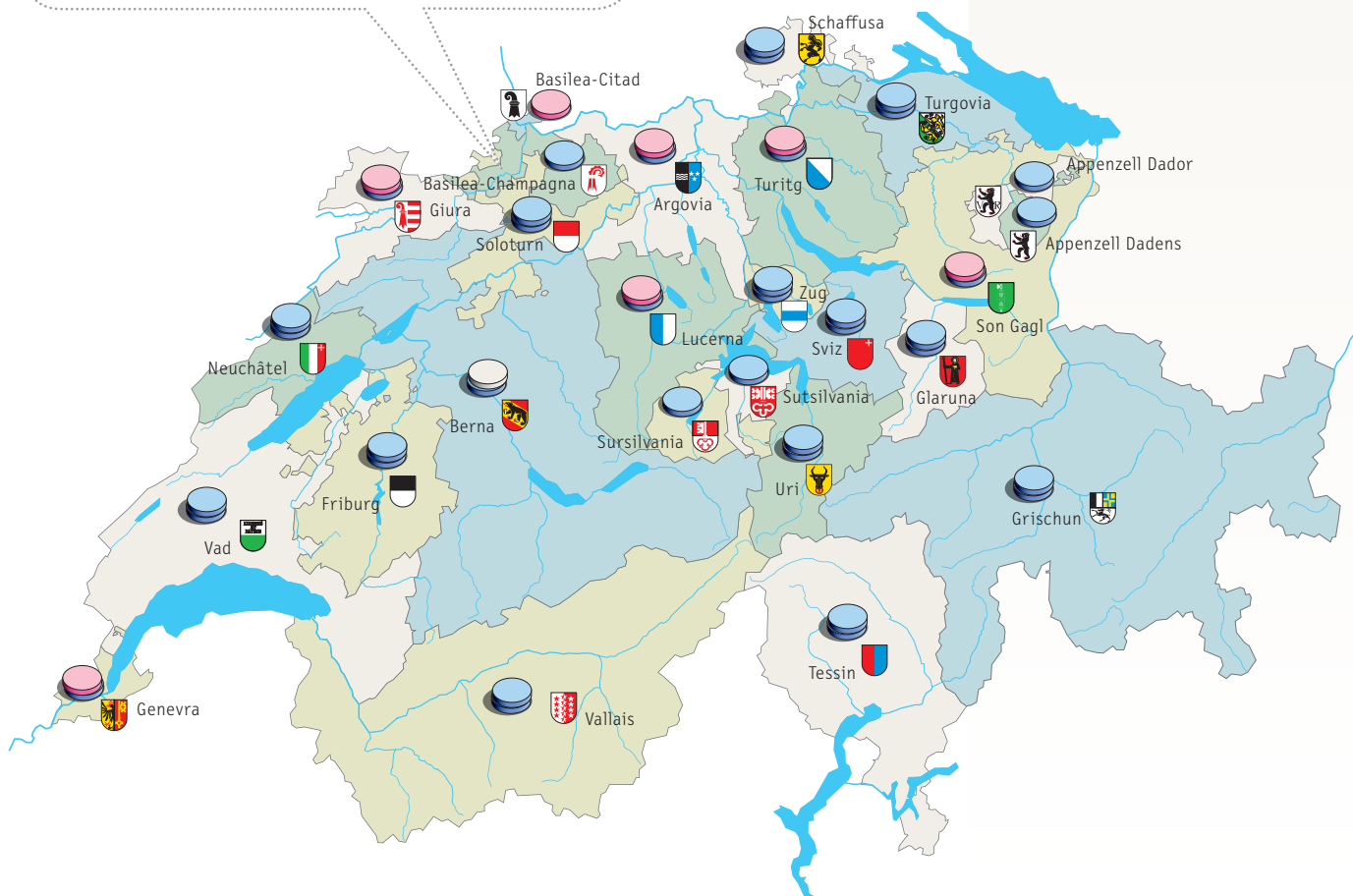
Sa chapescha funcziuna in'elecziun da proporz sulettamain en lieus, nua che vegn reparti dapli ch'in mandat. En ils chantuns cun mo ina sedia en il Cussegl naziunal ha damai lieu ina **elecziun da maiorz**: elegida è la persuna che fa las pli bleras vuschs.

Era las elecziuns en il **Cussegl dals chantuns** succedan – danor en il chantun Giura – tenor il sistem da maiorz. Questa procedura favurisescha las partidas grondas respectivamente las personalitads enconuschentas e renconuschidas en vasts circuls. Las minoritads èn qua dischavantagiadas.

Ils chantuns èn represchentads en il Cussegl dals chantuns

La *Chombra pitschna* dumbra 46 sedias. Abstrahà dal dumber d'abitants trametta mingta chantun duas represchentantas u dus represchentants en il Cussegl dals chantuns – cun excepziun dals sis mezs chantuns da pli baud che delegheschan mingamai mo ina represchentanta u in represchentant.

Ils commembers dal Cussegl dals chantuns represchentan bain lur chantuns, els n'èn però betg liads ad instrucziuns da lur vart – ni da las regenzas ni dals parlaments chantunals.

Els represchentant ils var 7,8 milliuns abitants

ZH		Max Binder PPS 1947 1991 2, 8	1	ZH		Filippo Leutenegger PLD 1952 2003 6, 12	26	BE		Christian Wasserfallen PLD 1981 2007 2, 6	51	OW		Christoph von Rotz PPS 1966 2007 8	76
ZH		Toni Bortoluzzi PPS 1947 1991 5, 7	2	ZH		Ruedi Noser PLD 1961 2003 9	27	BE		Therese Frösch PES 1951 2003 2	52	NW		Edi Engelberger PLD 1940 1995 7, 11	77
ZH		Hans Fehr PPS 1947 1995 10	3	ZH		Martin Bäumle PVL 1964 2003 1, 6	28	BE		Franziska Teuscher PES 1958 1995 6, 8	53	GL		Martin Landolt PBD 1968 2009 1	78
ZH		Alfred Heer PPS 1961 2007 11	4	ZH		Tiana Angelina Moser PVL 1979 2007 3, 4	29	BE		Alec von Graffenried PES 1962 2007 11	54	ZG		Josef Lang PES 1954 2003 3, 7	79
ZH		Hans Kaufmann PPS 1948 1999 9, 11	5	ZH		Thomas Weibel PVL 1954 2007 5, 8	30	BE		Hans Grunder PBD 1956 2007 6	55	ZG		Gerhard Pfister PCD 1962 2003 10, 12	80
ZH		Christoph Mörgeli PPS 1960 1999 3, 4	6	ZH		Urs Hany PCD 1955 2006 8, 12	31	BE		Ursula Haller PBD 1948 1999 3, 7	56	ZG		Marcel Scherer PPS 1952 1999 5, 12	81
ZH		Natalie Simone Rickli PPS 1976 2007 8	7	ZH		Kathy Riklin PCD 1952 1999 3, 4	32	BE		Andreas Brönmann UDF 1955 2009 1	57	FR		Dominique de Buman PCD 1956 2003 9	82
ZH		Hans Rutschmann PPS 1947 2004 6, 10, 12	8	ZH		Barbara Schmid Federer PCD 1965 2007 11	33	BE		Norbert Hochreutener PCD 1946 1995-99, 03 8, 11	58	FR		Thérèse Meyer-Kaelin PCD 1948 1999 5	83
ZH		Ernst Schibli PPS 1952 2001 1, 10	9	ZH		Maja Ingold PEV 1948 2010 2, 11	34	BE		Ricardo Lumengo 1962 2007 3	59	FR		Christian Levrat PSS 1970 2003 1, 8	84
ZH		Ulrich Schläpfer PPS 1944 1995-07, 09 3, 7	10	BE		Andreas Aebi PPS 1958 2007 3	35	BE		Marianne Streiff-Feller PPS 1957 2010 7, 10	60	FR		Jean-François Steiert PPS 1961 2007 4	85
ZH		Jürg Stahl PPS 1968 1999 3, 5	11	BE		Adrian Amstutz PPS 1953 2003 6	36	LU		Yvette Estermann PPS 1967 2007 3, 5	61	FR		Jacques Bourgeois PLD 1958 2007 6	86
ZH		Bruno Zuppiger PPS 1952 1999 1, 7	12	BE		Andrea Martina Geissbühler PPS 1976 2007 10, 11	37	LU		Josef Kunz PPS 1945 1995 1, 4	62	FR		Jean-François Rime PPS 1950 2003 9	87
ZH		Jacqueline Fehr PSS 1963 1998 5, 8	13	BE		Jean-Pierre Graber PPS 1946 2007 1	38	LU		Felix Müri PPS 1958 2003 4	63	FR		Marie-Thérèse Weber-Gobet PCS 1957 2008 2, 5	88
ZH		Mario Fehr PSS 1958 1999 3, 4	14	BE		Rudolf Joder PPS 1950 1999 10	39	LU		Ida Glanzmann-Hunkeler PCD 1958 2006 2, 7	64	SO		Elvira Bader PCD 1955 1999 2, 6	89
ZH		Chantal Galladé PSS 1972 2003 4, 7	15	BE		Simon Schenk PPS 1946 1994 4, 8	40	LU		Ruedi Lustenberger PCD 1950 1999 2, 6	65	SO		Pirmin Bischof PCD 1959 2007 9	90
ZH		Christine Goll PSS 1956 1991 2, 5	16	BE		Erich von Siebenthal PPS 1958 2007 2, 12	41	LU		Plus Segmüller PCD 1952 2007 7	66	SO		Roland F. Borer PPS 1951 1991 5, 7	91
ZH		Andreas Gross PSS 1952 1991 10	17	BE		Hansruedi Wandfluh PPS 1952 1999 9	42	LU		Otto Inelchen PLD 1941 2003 4	67	SO		Walter Wobmann PPS 1957 2003 6, 10	92
ZH		Daniel Jositsch PSS 1965 2007 11	18	BE		Evi Allemann PSS 1978 2003 7, 8	43	LU		Georges Theiler PLD 1949 1995 9	68	SO		Kurt Fluri PLD 1955 2003 10, 11	93
ZH		Anita Thanei PSS 1954 1995 11	19	BE		André Daguét PSS 1947 2003 2, 11	44	LU		Prisca Birrer-Heimo PSS 1959 2010 9	69	SO		Bea Heim PSS 1946 2003 1, 10, 12	94
ZH		Marlies Bänziger PES 1960 2007 1	20	BE		Margret Kiener Nellen PSS 1953 2003 1	45	LU		Louis Schelbert PES 1952 2006 1, 9	70	SO		Brigit Wyss PES 1960 2007 2, 11	95
ZH		Bastien Girod PES 1980 2007 6	21	BE		Hans Stöckli PSS 1952 2004 10, 12	46	UR		Gabi Huber PLD 1956 2003 8, 11	71	BS		Beat Jans PSS 1964 2010 6	96
ZH		Katharina Prelicz-Huber PES 1959 2008 4, 5	22	BE		Ursula Wyss PSS 1973 1999 1, 6	47	SZ		Peter Föhn PPS 1952 1995 8	72	BS		Silvia Schenker PSS 1954 2003 5, 10	97
ZH		Daniel Vischer PES 1950 2003 1, 11	23	BE		Peter Flück PLD 1957 2010 4	48	SZ		Pirmin Schwander PPS 1961 2003 1, 11	73	BS		Sebastian Frehner PPS 1973 2010 5	98
ZH		Doris Fiala PLD 1957 2007 3, 4	24	BE		Christa Markwalder PLD 1975 2003 3, 11	49	SZ		Andy Tschümperlin PSS 1962 2007 10	74	BS		Anita Lachenmeier-Thüring PES 1959 2007 7, 8	99
ZH		Markus Hutter PLD 1957 2003 1, 8	25	BE		Pierre Triponez PLD 1943 1999 5	50	SZ		Reto Wehrli PCD 1965 2003 3, 5	75	BS		Peter Malama PLD 1960 2007 4, 7	100

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschientscha, l'onn da l'elecziun en il Cussegl naziunal e las cumissions (vesair paginas 34/35), en las qualas il commember dal cussegl è representant. La numeraziun dals commembers

dal Cussegl naziunal dad 1 fin 200 resp. quella dal Cussegl dals chantuns dad 1 fin 46 (sin la proxima pagina) serva sco agid per la lectura: ins la chatta era sin las paginas davart l'urden da seser (29–31).

BL		Caspar Baader PPS 1953 1998 9	101	GR		Sep Cathomas PCD 1945 2003 2, 6	126	TI		Ignazio Cassis PLD 1961 2007 5	151	VS		Viola Amherd PCD 1962 2005 8, 11	176
BL		Christian Miesch PPS 1948 1991–95, 03 2, 7	102	GR		Tarzislus Caviezel PLD 1954 2007 8	127	TI		Fulvio Pelli PLD 1951 1995 9	152	VS		Christophe Darbellay PCD 1971 2003 9	177
BL		Susanne Leutenegger Oberholzer PSS 1948 1987–91, 99 9, 11	103	GR		Andrea Hämmerle PSS 1946 1991 8	128	TI		Marina Carobbio Guscetti PSS 1966 2007 1	153	VS		Paul-André Roux PCD 1960 2010 11	178
BL		Eric Nussbaumer PSS 1960 2007 6	104	AG		Sylvia Flückiger-Bäni PPS 1952 2007 9	129	TI		Fabio Pedrina PSS 1954 1999 8	154	VS		Roberto Schmidt PCD 1962 2007 6, 10	179
BL		Maya Graf PES 1962 2001 4	105	AG		Lieni Füglistaller PPS 1951 2005 1, 4	130	TI		Meinrado Robbiani PCD 1951 1999 5	155	VS		Oskar Freysinger PPS 1960 2003 4, 11	180
BL		Hans Rudolf Gysin PLD 1940 1987	106	AG		Ulrich Giezendanner PPS 1953 1991 8	131	TI		Chiara Simoneschi-Cortesi PCD 1946 1999 4, 8	156	VS		Jean-René Germanier PLD 1958 2003 8	181
BL		Elisabeth Schneider-Schneiter PCD 1964 2010 3	107	AG		Walter Glur PPS 1943 1999 2	132	TI		Norman Gobbi Lega 1977 2010 8	157	VS		Stéphane Rossini PSS 1963 1999 2, 5	182
SH		Hans-Jürg Fehr PSS 1948 1999 3, 9	108	AG		Hans Killer PPS 1948 2007 6, 12	133	VD		André Bugnon PPS 1947 1999 8, 10	158	NE		Laurent Favre PLD 1972 2007 6	183
SH		Thomas Hurter PPS 1963 2007 7	109	AG		Luzi Stamm PPS 1952 1991 3, 11	134	VD		Alice Glauser-Zufferey PPS 1954 2007 2, 4	159	NE		Sylvie Perrinlaquet PLD 1955 2007 4, 7	184
AR		Marianne Kleiner PLD 1947 2003 1, 5	110	AG		Pascale Bruderer Wyss PSS 1977 2002 4	135	VD		Jean-Pierre Grin PPS 1947 2007 1	160	NE		Francine John-Calame PES 1954 2005 3	185
AI		Arthur Loepfe PCD 1942 1999 1, 7	111	AG		Max Chopard-Acklin PSS 1966 2009 7	136	VD		Guy Parmelin PPS 1959 2003 5, 6	161	NE		Jacques-André Maire PSS 1957 2009 2	186
SG		Elmar Bigger PPS 1949 1999 6, 12	112	AG		Doris Stump PSS 1950 1995 6	137	VD		Pierre-François Veillon PPS 1950 2003 2	162	NE		Yvan Perrin PPS 1966 2003 7, 10	187
SG		Toni Brunner PPS 1974 1995 6	113	AG		Esther Egger-Wyss PCD 1952 2007 1, 10	138	VD		Josiane Aubert PSS 1949 2007 4	163	GE		Martine Brunschwig Graf PLD 1950 2003 1, 3	188
SG		Rino Roland Büchel PPS 1965 2010 3	114	AG		Ruth Humbel PCD 1957 2003 5, 10	139	VD		Ada Marra PSS 1973 2007 10	164	GE		Hugues Hiltbold PLD 1969 2007 10	189
SG		Theophil Pfister PPS 1942 1999 4	115	AG		Markus Zemp PCD 1954 2006 9	140	VD		Roger Nordmann PSS 1973 2004 6	165	GE		Christian Lüscher PLD 1963 2007 11	190
SG		Lukas Reimann PPS 1982 2007 11	116	AG		Corina Eichenberger-Walther PLD 1954 2007 2, 7	141	VD		Eric Voruz PSS 1945 2007 7	166	GE		Jean-Charles Rielle PSS 1952 2007 5	191
SG		Jakob Büchler PCD 1952 2003 7	117	AG		Philipp Müller PLD 1952 2003 9, 10	142	VD		Daniel Brélaz PES 1950 1979–89, 2007 8	167	GE		Maria Roth-Bernasconi PSS 1955 1995–99, 2003 2, 12	192
SG		Lucrezia Meier-Schatz PCD 1952 1999 9	118	AG		Geri Müller PES 1960 2003 3, 7	143	VD		Adèle Thorens Goumaz PES 1971 2007 9	168	GE		Carlo Sommaruga PSS 1959 2003 3, 11	193
SG		Thomas Müller PCD 1952 2006 1	119	TG		J. Alexander Baumann PPS 1942 1995 2	144	VD		Christian van Singer PES 1950 2007 6, 12	169	GE		Antonio Hodgers PES 1976 2007 10	194
SG		Hildegard Fässler-Osterwalder PSS 1951 1997 3, 9	120	TG		Peter Spuhler PPS 1959 1999 9	145	VD		Charles Favre PLD 1957 1999 9	170	GE		Ueli Leuenberger PES 1952 2003 10	195
SG		Paul Rechsteiner PSS 1952 1986 5, 9	121	TG		Hansjörg Walter PPS 1951 1999 9	146	VD		Olivier François PLD 1955 2007 2, 12	171	GE		Yves Nidegger PPS 1957 2007 11	196
SG		Yvonne Gilli PES 1957 2007 4, 5	122	TG		Edith Graf-Litscher PSS 1964 2005 8	147	VD		Isabelle Moret PLD 1970 2006 2, 10	172	GE		André Reymond PPS 1940 2003 3	197
SG		Walter Müller PLD 1948 2003 3, 7	123	TG		Brigitte Häberli-Koller PCD 1958 2003 1, 4	148	VD		Claude Ruy PLD 1949 1999 5	173	GE		Luc Barthassat PCD 1960 2005 3	198
GR		Brigitta M. Gädent PBD 1960 1995 2	124	TG		Werner Messmer PLD 1945 1999 6	149	VD		Jacques Nelryncq PCD 1931 1999–2003, 07 4	174	JU		Dominique Baettig PPS 1953 2007 5	199
GR		Hansjörg Hassler PBD 1953 1999 9	125	TI		Fabio Abate PLO 1966 2000 1	150	VD		Josef Zisyadis LS 1956 1991–96, 99 9, 10	175	JU		Jean-Claude Renwald PSS 1953 1995 9	200

Els represchantan ils 26 chantuns

Pertge che tscherts chantuns han mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns

Sis chantuns ch'eran pli baud unids ed èn sa dividids en il decurs da l'istorgia, numnav'ins ina giada mezs chantuns.

Quai èn ils chantuns Sursilvana e Sutsilvania, ch'èn sa separads gia avant la fundaziun da la Confederaziun il 1291, il chantun d'Appenzell ch'è sa dividì il 1597 per motivs confessionalis – en l'Appenzell Dadens (catolic) e l'Appenzell Dadora (reformà) – sco er il chantun da Basilea ch'è vegni dividì cun violenza l'onn 1833: la champagna revoltanta è sa separada da la citad dominanta.

Perquai han quests chantuns mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns e mo ina mesa vusch en votaziuns davart midadas da la Constituziun.

ZH		Verena Diener	1	GL		Pankraz Freitag	13	AR		Hans Altherr	25	VD		Luc Recordon	37
		1949 2007 6, 8, 11				1952 2008 1, 4, 11				1950 2004 1, 5, 7				1955 2007 3, 7, 11	
ZH		Felix Gutzwiller	2	GL		This Jenny	14	AI		Ivo Bischofberger	26	VD		Géraldine Savary	38
		1948 2007 3, 4, 5				1952 1998 1, 6, 8				1958 2007 3, 4, 6				1968 2007 4, 8, 11	
BE		Werner Luginbühl	3	ZG		Peter Bieri	15	SG		Eugen David	27	VS		Jean-René Fournier	39
		1958 2007 4, 9, 11				1952 1995 1, 4, 7, 8				1945 1999 3, 5, 9				1957 2007 1, 3, 7	
BE		vacant	4	ZG		Rolf Schweiger	16	SG		Erika Forster-Vannini	28	VS		René Imoberdorf	40
						1945 1999 1, 6, 9, 11				1944 1995 5, 6, 9				1950 2007 2, 6, 8	
LU		Konrad Graber	5	FR		Alain Berset	17	GR		Christoffel Brändli	29	NE		Didier Berberat	41
		1958 2007 2, 8, 9				1972 2003 1, 6, 9, 10				1943 1995 5, 6, 8				1956 2009 1, 3, 5, 6	
LU		Helen Leumann-Würsch	6	FR		Urs Schwaller	18	GR		Theo Maissen	30	NE		Raphaël Comte	42
		1943 1995 2, 4, 9				1952 2003 1, 5, 10				1944 1995 3, 4, 7				1979 2009 1, 7, 10	
UR		Hansheiri Inderkum	7	SO		Rolf Büttiker	19	AG		Christine Egerszegi-Obriest	31	GE		Robert Cramer	43
		1947 1995 6, 10, 11				1950 1991 6, 8, 10				1948 2007 5, 8, 10				1954 2007 2, 6, 10	
UR		Markus Stadler	8	SO		Roberto Zanetti	20	AG		Maximilian Reimann	32	GE		Liliane Maury Pasquier	44
		1948 2010 2, 4, 11				1954 2010 7, 9, 11				1942 1995 2, 3, 10				1956 2007 3, 4, 5	
SZ		Bruno Frick	9	BS		Anita Fetz	21	TG		Hermann Bürgi	33	JU		Claude Héche	45
		1953 1991 5, 7, 9				1957 2003 1, 4, 5, 9				1946 1999 4, 7, 11				1952 2007 2, 7, 8, 10	
SZ		Alex Kuprecht	10	BL		Claude Janiak	22	TG		Philipp Stähelin	34	JU		Anne Seydoux-Christe	46
		1957 2003 2, 5, 7				1948 2007 2, 8, 11				1944 1999 1, 5, 9				1958 2007 2, 3, 4, 11	
OW		Hans Hess	11	SH		Peter Briner	23	TI		Filippo Lombardi	35				
		1945 1998 2, 7, 8				1943 1999 2, 3, 10				1956 1999 2, 6, 8, 10					
NW		Paul Niederberger	12	SH		Hannes Germann	24	TI		Dick Marty	36				
		1948 2007 2, 7, 10				1956 2002 1, 3, 9, 10				1945 1995 3, 9, 11					

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschienscha, l'onn da l'elecziun en il Cussegl dals chantuns e las cumissions (vesair paginas 34/35), en las qualas il commember dal cussegl è represchantà.

Per ils Svizzers a l'exteriur valan autras reglas

Las burgaisas ed ils burgais svizzers che vivan a l'exteriur han la pussaivladad da sa laschar inscriver en Svizra en in register electoral – en lur vischnanca d'origin u en lur anteriura vischnanca da domicil. Uschia han els il dretg da votar sin plaun federal e pon schizunt sa laschar eleger en il Cussegl naziunal.

Ma tut tenor nua ch'els èn registrads, na pon els betg participar a las elecziuns en il Cussegl dals chantuns, pertge che quellas èn suttamessas al dretg chantunal, ch'è different d'in chantun a l'auter.

Mo diesch chantuns concedan a las Svizras ed als Svizzers a l'exteriur tut ils dretgs politics; qua pon els participar a las elecziuns dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns, sco era votar davart fatschentas federalas e chantunals. I sa tracta dals chantuns da Berna, Friburg, Genevra, Grischun, Giura, Sviz, Soloturn e Tessin, sco era da Basilea-Champagna e Neuchâtel: en quests dus chantuns pon els schizunt votar davart fatschentas communalas.

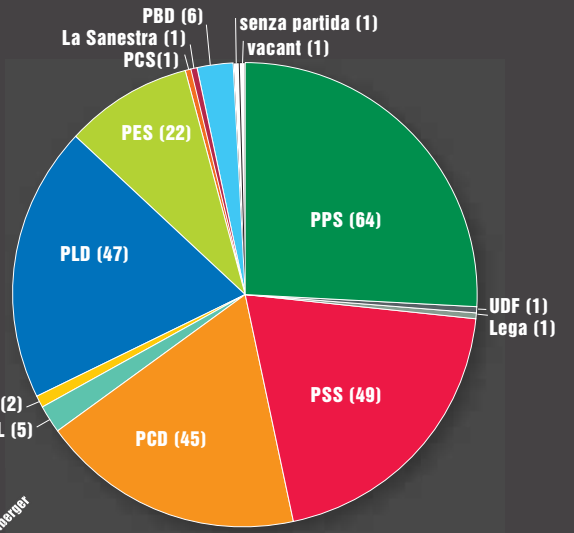

Cedels da votar repartids: 246

Per eleger il Cussegl federal, la chanceliera federala ed il Tribunal federal, e per decider davart grazias e conflicts da cumpetenzza, sa radunan ils dus cussegls en la sala dal Cussegl naziunal. Ils commembers dal Cussegl dals chantuns prendan plaz sin lur sutgas en la retscha davos da la sala.

The voting cards are distributed as follows:

- Cusseglers federals:** 7 cards, including Philipp Lombard (ZH), Dick Marty (VD), René Imoberdorf (VD), Jean-René Fournier (VD), Liliane Maury Pasquier (VD), Robert Cramer (VD), and others.
- Secretaris e translatur:** 2 cards, including Jean-René Germanier (VD) and another member.
- Pledaders da las cumissions:** 238 cards, representing members from all cantons, including Jakob Büchler (SG), Edith Graf-Litscher (TG), Walter Wobmann (SO), and many others.
- Pult da:** 1 card, Jean-René Germanier (VD).

Members listed include: Felix Gutzwiller, Helena Brenner, Konrad Graber, Helen Leumann-Würsch, Bruno Fritsch, Alex Konreicht, Pankraz Freytag, Tobi Lempp, Urs Schwaller, Alain Berset, Anita Frey, Claude Jamin, No Bischofberger, Hans Aethier, Christofa Brambill, Theo Maissen, Philipp Stähelin, Hermann Bürgi, Géraldine Savary, Luc Reardon, Raphaël Comte, Didier Berberat, Claude Héche, Anne Seydoux-Christe, Eric Voruz, Jacques Neiryck, Laurent Favre, Guy Parmelin, Edi Engelberger, Hansjörg Walter, Maya Grat, Plus Segmüller.

- 1. vicepresidente dumbravuschs
- 2. vicepresidente dumbravuschs

Tge che noss parlamentarīs fan a Berna

Mintga commember dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns ha in'entira re-tscha d'instruments pli u main effectivs per far valair si'opiniun e quella da sias electuras e ses electurs. El po proponer midadas da lescha, far dumondas criticas al Cussegl federal u dar incumbensas ad el.

Frekuensi e durada da las sessiuns

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sa radunan per regla la primavaira, la stad, l'atun e l'enviern per ina sessiun ordinaria da trais emnas. Las sedutas da las cumissiuns han lieu tranter las sessiuns.

Far politica en uffizi accessoric

Ils 246 commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns deditgeschan 60–70% dal temp da lavur a lur mandat parlamentar. Els han per regla er anc in'activitad professiunala. En quest uschenumnà *sistem da milissa* vegnan las incumbensas ed ils mandats publics pia exercitads en uffizi accessoric. La dubla chargia da lavur dals parlamentarīs evochescha perquai regular-main la dumonda d'in parlament professiunal.

Da l'autra vart permetta quest sistem a las parlamentarias ed als parlamentarīs dad esser pli datiers dal pievel e d'integrar lur enconuschientschas professiunals en las differentas discussiuns.

Sessiuns dal 2011

Sessiun da primavaira: 28 da favrer – 18 da mars
Sessiun da stad: 30 da matg – 17 da zercladur
Sessiun d'atun: 1. da settember – 30 da settember
Sessiun d'enviern: 5. – 23 da december
(14 da december: elecziun dal Cussegl federal)

Lur incumbensas principalas

Els fan leschas: il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman ensemen la pussanza legislativa en Svizra. Las duas chombras delibera schan tut las midadas constituziunalas avant ch'ellas vegnan suttamessas a la votaziun dal pievel. Ultra da quai elavuran, modifitgeschan u aboleschan ellas leschas federalas, decidan conclus federals ed approveschan contracts internaziunals.

(Vesair era «La via ad ina nova lescha», paginas 38/39.)

Els elegian: l'Assamblea federala sa raduna per eleger ils commembers dal Cussegl federal, la chanceliera federala resp. il chancelier federal, sco era las derschadras ed ils derschaders dals Tribunals federals. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai tranter ils set commembers da la regenza il president u la presidenta da la Confederaziun, sco er il vicepresidente u la vicepresidente.

En cas d'ina smanatscha militar dal pajais elegia l'Assamblea federala ultra da quai il general sco schefcumandant da l'armada.

Els controllan: las Chombras federalas exerciteschan la surveglianza suprema da l'administraziun federala; ellas decidan tranter auter davart il preventiv da la Confederaziun – pia davart l'autezza da las entradas ed expensas da conceder. Ultra da quai examineschan ed approveschan ellas il quint dal stadi.

Ils instruments che stattan a disposiziun

La proposta permetta als parlamentararis da proponer midadas davart ina fatschenta en consultaziun.

L'iniziativa parlamentara pussibilitescha als parlamentararis da proponer in project davart ina lescha u ils princips d'ina tala lescha. Tut las lavurs legislativas vegnan fatgas en ina cumissiun. L'iniziativa parlamentara è suttamessa ad in'examinaziun preliminar.

La moziun incumbensescha il Cussegl federal da preschentar in project davart ina lescha, in conclus federal u in'ordinaziun, u da prender ina mesira. Ella sto vegnir approvada dad omadus cussegls.

Il postulat incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, schebain igl è necessari da preschentar in project davart ina lescha u in conclus, u da prender ina mesira. El po era pretender dal Cussegl federal da preschentar in rapport davart in'otra fatschenta. Per inoltrar in postulat tanscha l'approvaziun d'in dals dus cussegls.

L'interpellaziun permetta als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Els pon pretender ina discussiun davart la resposta dal Cussegl federal.

La dumonda pussibilitescha als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Il Cussegl federal respunda a la dumonda en scrit; ella na vegn betg tractada en ils cussegls.

L'ura da dumondas permetta als commembers dal Cussegl naziunal da discutir ils problems actuals. Durant l'ura da dumondas respunda il Cussegl federal a bucca a las dumondas dals parlamentararis. Mintgamai la segunda e terza emna da sessiun cumenza cun in'ura da dumondas che dura maximalmain 90 minutas.

Betg sulettamain ils parlamentararis, mabain er las cumissiuns e fracziuns pon inoltrar iniziativas parlamentaras ed intervenziuns. Quellas pon vegnir suttascrittas d'in u da plirs commembers dals cussegls.

5399 iniziativas

Dapi il cumenzament da la 48avla perioda da legislatura (sessiun d'enviern 2007) fin e cun la sessiun d'atun 2010 han ils commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns inoltrà totalmain 5399 iniziativas parlamentaras, numnadain

- 327 iniziativas parlamentaras
- 1314 moziuns
- 437 postulats
- 1259 interpellaziuns
- 432 dumondas e
- 1630 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl naziunal.

Ils piuniers dal Parlament

Las cumissiums han l'incumbensa da predeberar las fatschentas e da suttametter lur propostas al cussegl, al qual ellas appartegnan. Ellas collavuran a medem temp era stretgmain cun il Cussegl federal. Tenor la lescha davart il Parlament duain las cumissiums plinavant perseguitar ils svilups socials e politics en lur champs d'activitad e far propostas co schliar novas sfidas e problems.

Cumposiziun e repartiziun

Mintga cussegl dispona da dusesch cumissiums permanentas: duas *cumissiums da surveglianza* e diesch *cumissiums legislativas*.

Lur cumposiziun dependa da la forza numerica da las fracziuns. Las appartegnentschas linguisticas e regiunalas vegnan resguardadas tant sco pussaivel. Las cumissiums dal Cussegl naziunal cumpiglian 25 commembers*, e quellas dal Cussegl dals chantuns 13. En media fan ils commembers dal Cussegl naziunal damai part d'ina u da duas cumissiums, e quels dal Cussegl dals chantuns èn represchentads en trais fin quatter cumissiums.

Ils commembers da las cumissiums vegnan elegids per in mandat da quatter onns e pon vegnir reelegids. La durada d'uffizi da la presidenta e dal president da la cumissium è limitada a dus onns.

* Perquai ch'i vala dapi il 2009 ina nova metoda da calcular la repartiziun da las sedias en las cumissiums, datti enfin la fin da la perioda da legislatura 2007–2011 ulteriuras diesch sedias en las cumissiums – quai sco soluziun transitorica per impedir sutrepreschentaziuns.

Moda da lavurar ed impurtanza da las decisiums

Cuntrari a las sedias dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns n'èn las sedutas da las cumissiums betg publicas. Las deliberaziuns confidenzialas duain pussibilitar als commembers da discutir a moda averta ed als simplifitgar da chattar soluziuns cuminaivlas. Las cumissiums infurmeschan però suenter lur sesidas las medias.

Ils commembers che n'han betg reussì da far valair lur punct da vista en las cumissiums pon preschentar propostas da minoritad en il cussegl.

En general acceptan ils cussegl las propostas da lur cumissiums. Ellas giogan damai ina rolla da piunier per las decisiums.

Las cumissiums sa radunan en media trais fin quatter dis per quartal. Qua è en acziun la cumissium per ambient, planisaziun dal territori ed energia.

Las diesch cumissiuns legislativas s'occupan mintgamai da la legislaziun en lur domena speziala. La cumissiun per construcziuns publicas datti mo en il Cussegl naziunal, en il Cussegl dals chantuns na datti betg quella cumissiun.

Cumissiuns e delegaziuns da surveglianza

1 | Las Cumissiuns da finanzas surveglian las finanzas da la Confederaziun. Ellas examinechan il preventiv ed il quint dal stadi, sco er ils projects da finanziaziun. Ellas èn divididas en sutcumissiuns che controllan las finanzas dals set departaments. Trais cussegliers naziunals e trais cussegliers dals chantuns furman la Delegaziun da finanzas. Quella examinescha e surveglia cuntinuadamain tut las finanzas da la Confederaziun.

La **Delegaziun da surveglianza** da la NEAT ha la surveglianza parlamentara suprema da la Nova lingia da viafier tras las Alps (NEAT).

2 | Las Cumissiuns da gestiun han la surveglianza parlamentara suprema. Ellas adempleschan lur incumbensas cun far inspeziuns e visitas, incaricar la Controlla parlamentara da l'administraziun da far evaluaziuns, examinar ils rapports da gestiun dal Cussegl federal, ils rapports da lavur dals Tribunals federals ed ils rapports annuals d'auters organs (Cumissiun federala da bancas, Scolas politechnicas federalas, etc.). Ellas tractan dumondas da surveglianza inoltradas da terzs e controllan ch'il Cussegl federal realiseschia effectivamain er las recumandaziuns ed intervenziuns parlamentaras ch'el retschaiva. Las Cumissiuns da gestiun èn divididas en sutcumissiuns.

Mintga cumissiun elegia ultra da quai trais commembers da ses mez per constituir la **Delegaziun da las Cumissiuns da gestiun**. Quella è responsabla per la controlla da las activitads en il sector da la protecziun dal stadi e dals servetschs d'infurmaziun.

Ils numers da las cumissiuns gidan a chattar lur commembers da las Chombras federalas (vesair las paginas 26 fin 28).

Las cumissiuns legislativas

3 | Cumissiuns per la politica exteriora: relaziuns internaziunalas, neutralitad, agid umanitar, dretgs umans, politica d'economia da l'exteriur, integraziun europeica, banca mundiala, FMI.

4 | Cumissiuns per scienza, educaziun e cultura: scienza, educaziun, tecnologia genetica, linguas, cultura, sport, famiglia, giuventetgna, dumondas da las dunnas.

5 | Cumissiuns per segirezza sociala e sanadad: assicuranzas socialas, sanadad publica, drogas, victualias, prevenziun da malsognas e d'accidents, medischna da lavur.

6 | Cumissiuns per ambient, planisaziun dal territori ed energia: protecziun da l'ambient, protecziun da monuments, planisaziun dal territori, economia d'aua, energia, selvicultura, chatscha e pestga.

7 | Cumissiuns per la politica da segirezza: defensiun militar, protecziun civila, defensiun economica da la patria, politica da pasch e da segirezza, servetsch civil, export da material da guerra.

8 | Cumissiuns per traffic e telecomunicaziun: transports e traffic, posta e telecomunicaziun, medias.

9 | Cumissiuns per economia e taxas: economia naziunala, lavur, partenadi social, pretschs, consum, assicuranzas privatas, garanzia cunter la ristga d'export, taxas, agricultura.

10 | Cumissiuns d'instituziuns politicas: autoritads federalas, relaziuns tranter la Confederaziun ed ils chantuns, dretgs politics, dretgs da burgais, politica d'asil e dals esters, relaziuns tranter las baselgias ed il stadi.

11 | Cumissiuns per dumondas giuridicas: Cudesch civil svizzer, Dretg d'obligaziuns, proprietad intellectualla, concorrenza illoiala, protecziun da datas, dretg penal, dretg penal militar, immunitad, amnestia.

12 | Cumissiun per construcziuns publicas: construcziuns publicas da la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Autras cumissiuns

La **Cumissiun da redacziun** verifitgescha ils texts dals decretos en las trais linguas uffizialas e determinescha lur versiun definitiva.

La **Cumissiun da grazia e da conflicts da competenza** examinescha las dumondas da grazia suttamessas a l'Assamblea federala e las decisziuns davart conflicts da competenza tranter las autoritads supremas da la Confederaziun.

La **Cumissiun da rehabilitaziun** constatescha l'annullaziun da sentenzias penals cunter persunas ch'èn vegnidas truadas, perquai ch'ellas han gidà a fugir umans perseguitads durant il temp dal naziunalsocialissem.

La **Cumissiun da dretgira** prepara l'elecziun e la relaschada d'uffizi da commembers dals Tribunals federals.

Delegaziuns

Las delegaziuns vegnan surtut instituidas per tgirar las relaziuns cun auters stadis u per represchentar l'Assamblea federala en radunanzas parlamentaras internaziunalas, sco quellas dal Cussegl d'Europa, da la Francofonia, da l'OSCE e da la Nato.

Parlamentaris cun ideas sumegliantas

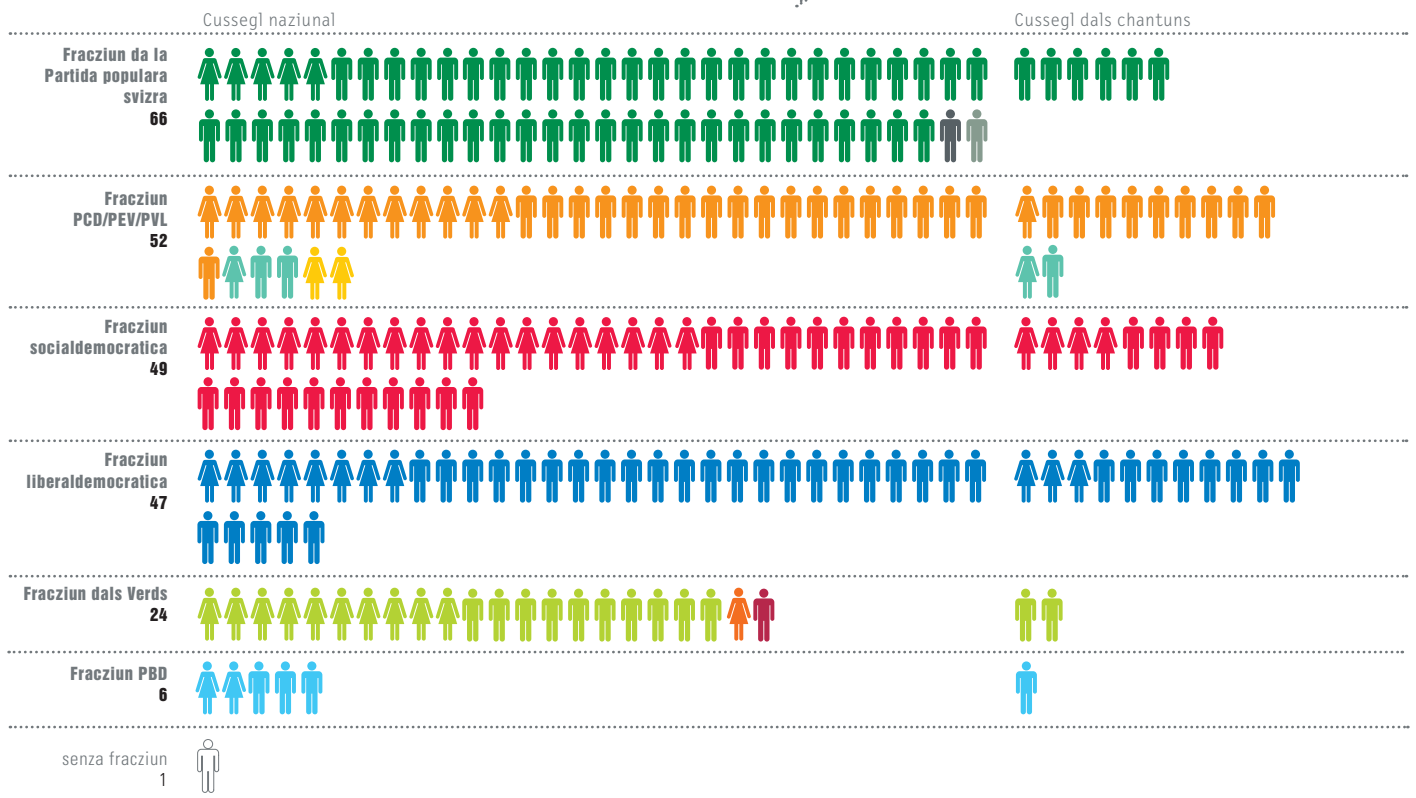
Las fracziuns èn colliaziuns da deputads da la medema partida u da partidas politicamain sumegliantas. Ellas giogan ina rolla centrala en il process da la furmaziun da l'opiniun. Las fracziuns predelibereschan fatschentas impurtantas suttamessas als cussegls ed emprovan da s'accordar ad ina posiziun cuminaivla. Quella na defendan ellas betg mo entaifer il cussegl, mabain era visavi las medias e la publicitad. Per furmar ina fracziun dovri almain tschintg commembers d'in cussegl. En il Cussegl naziunal è l'appartegnientscha ad ina fracziun ina premissa per far part d'ina cumissiun.

Perquai sa stentan las partidas pitschnas cun main che tschintg commembers da far part ad ina fracziun existenta. Da l'autra vart han las fracziuns existentas er gugent las partidas pitschnas: pli gronda ch'è numnadamain ina fracziun e dapli sedias ch'ella po occupar en las cumissiuns e dapli influenza ch'ella po prender sin las decisziuns.

Politicamain n'è l'**Assamblea federala** betg dividida en partidas, mabain en fracziuns. Cun in'excepsiun fan per il mument tut ils parlamentaris part d'ina fracziun.

La paja per la lavur

Las fracziuns vegnan indemnisadas ad onn cun ina contribuziun fixa da 144 500 francs; mintga commember survegn ultra da quai 26 800 francs. Ils parlamentaris che na fan part da nagina fracziun n'obtegnan nagina indemnisaziun. Els n'han er betg il dretg ad ina sedia en ina cumissiun parlamentara e na pon, en la gronda part dals cas, er betg prender il pled en las debattas.

L'administraziun da l'Assamblea federala

Il Servetschs dal Parlament gidan l'Assamblea federala d'ademplier sias incumbensas. Els offran ina paletta da prestaziuns cumplexsiva e permettan uschia a las parlamentarias ed als parlamentararis da far lur lavur a moda seriosa e creativa. Els planiseschan ed organischeschan las sessiuns parlamentaras e las sesidas da las cumissiuns, surpiglian lavurs da secretariat, scrivan rapports e protocols, fan translaziuns, procuran per documents ed als archiveschan, e cusseglian ils commembers dal Parlament en dumondas da cuntegn e da procedura. Davos las culissas dal Parlament lavuran 293 persunas en 197 plazzas a temp cumplain e sut la direzziun da la secretaria generala u dal secretari general.

Secretariat general

Secretari general:
Christoph Lanz

Edifizi dal Parlament, 3003 Berna
031 322 87 90

information@parl.admin.ch
www.parlament.ch

Il *Secretariat general* è responsabel per la planisaziun da las sessiuns e da las fatschentas, sco era per dumondas d'organisaziun e da procedura.

Il *Secretariat central* è l'emprim post da servetsch dal Parlament. El prepara tranter auter ils documents da lavur da l'Assamblea federala, administrescha las adressas ed elavura glistas.

Il *Servetsch d'infurmaziun* garantescha las relaziuns cun las medias – surtut cun quellas da la Chasa federala – e cun la publicitad. El cusseglia e sustegna ils deputads, ils organs parlamentaris e la direzziun dals Servetschs dal Parlament en lur contacts cun la pressa.

Il *Servetsch da relaziuns publicas* prepara ils meds da communicaziun davart il Parlament, organischescha las visitas e las occurrenzas en la Chasa federala ed è responsabel, ensem cun la Chanzlia federala, per il «Forum politic da la Confederaziun» en il Käfigturm.

Il *Servetsch d'internet* administrescha la pagina web dal Parlament e metta a disposiziun las infurmaziuns las pli actualas davart las singulas fatschentas ed ils commembers dals cussegls. Durant las sessiuns procura el per la transmissiun da las debattas.

Il *Servetsch giuridic* cusseglia ed infurmescha en tut las dumondas dal dretg parlamentar.

Servetschs scientifics

La lavur en las cumissiuns è ina part essenziala dal mandat parlamentar. Il dumber e la complexitad da las fatschentas s'augmentan cuntinuadamain; perquai vegn mintga fatschenta attribuida ad ina cumissiun. Ils secretariats da las cumissiuns furman il *Servetsch da las cumissiuns*. Quel planisescha las lavurs, porscha agid tematic, organisatoric ed administrativ e cusseglia las cumissiuns oravant tut en dumondas da procedura e da competenzaa.

Etimologicamain vegn il pled «Parlament» da «parlare», ma il proverb di: «verba volant, scripta manent» – «ils plects s'golan davent, quai ch'è scrit resta». Consequentamain dispona mintga Parlament era d'in servetsch da protocollaziun. Il sistem da protocollar dal *Bulletin uffizial* è in dals pli moderns dal mund che permetta da transcriber e da publitgar las intervenziuns parlamentaras sin la pagina web www.parlament.ch quasi en temp real.

Il *Servetsch da documentaziun* furnescha a moda svelta mintga infurmaziun che las deputadas u ils deputads dovran per las decisiuns en lur cussegl u per in referat.

Relaziuns internaziunalas e linguas

Il *Servetsch da relaziuns internaziunalas* è il secretariat da las cumissiuns e delegaziuns per la politica exteriura. Ultra da quai prepara el ils viadis parlamentaris a l'exteriur e las visitas en Svizra da las delegaziuns parlamentaras estras ed è cumpetent per dumondas protocollaras.

Il *Servetsch linguistic* fa las lavurs da translaziun per il Parlament ed ils Servetschs dal Parlament.

Il *Servetsch d'interprets* garantescha la translaziun simultana dals votums parlamentaris en las trais linguas uffizialas tudestg, franzos e talian.

Resursas, segirezza e logistica

Il *Servetsch da personal* realisescha la politica da personal ed è responsabel per tut las dumondas en connex cun la scolaziun ed il svilup da l'organisaziun.

Il *Servetsch da finanzas e viadis* prepara ed administrescha il budget, la contabilitad ed il controlling. El regla las indemnizaziuns als parlamentararis ed organischescha er ils viadis da quels.

Il *Servetsch da segirezza e d'infrastructura* procura che las mesiras da segirezza vegnian respectadas ed è responsabel per tut las dumondas che pertutgan l'Edifizi dal Parlament, la gestiun da las localitads e l'infrastructura tecnica.

Il *Servetsch d'informatica e da tecnologias novas* garantescha il funcziunament ed il mantegniment da l'entira infrastructura d'informatica dals Servetschs dal Parlament e dals secretariats da las fracziuns. Ultra da quai metta el a disposiziun als commembers dal Parlament in equipament personal d'informatica.

Il *Servetsch da gestiun/Servetsch dals salters* è cumpetent per l'infrastructura da las Chombras federalas, da las cumissiuns e fracziuns. Els salters stattan da tut temp a disposiziun als cussegls durant lur sesidas ed accumpognan las presidentas ed ils presidents dals cussegls er ad occurrenzas publicas.

L'*Uffizi d'integrasiun informatica e da gestiun da projects* ha l'incumbensa da realisar projects en ils secturs da l'infrastructura, da la segirezza, da l'informatica, da la gestiun da documents e dal sistem *e-parl*, che permetta da publitgar en l'internet tut ils documents necessaris per las activitads dals cussegls.

La revisiun da la lescha davart ils meds narcotics

La creaziun d'ina lescha è ina chaussa complexa e savens er stentusa. Il process dovra almain dudesch mais, po dentant er durar passa dudesch onns en cas extrem. Tuttina è il dumber da novas leschas creschì considerablmain ils davos onns. En media va en vigur oz mintg'emna ina nova lescha u ina midada da la lescha.

Cun la midada da la lescha federala davart ils meds narcotics e las substan- zas psicotropas è vegnì fixà legalmain il sboz da la lescha che vegn applitgà dapi ventg onns en connex cun la problematica da drogas. Ils suandants pass èn stads necessaris per questa revisiun:

1	Tgi: DFI	Cura: 1994
----------	--------------------	----------------------

Tgi che vul elavurar u modifitgar ina lescha sto far l'emprim pass – quai pon esser singulas persunas cun dretg da votar u gruppas d'interess, parlamen- taris u parts da l'administraziun, ils chantuns u il Cussegl federal.

En il cas preschent ha il Departament federal da l'intern (DFI) fatg l'emprim pass. El ha incaricà ina cumissiun d'experts d'elavurar enfin la fin dal 1995 in sboz da revisiun per la lescha dals 3 d'oc- tober 1951 davart ils meds narcotics (LN).

2	Tgi: Divers	Cura: 1996
----------	-----------------------	----------------------

Il 19 d'avrigl 1996 autorisescha il Cussegl federal il DFI d'exequir ina procedura da consultaziun davart il rapport da la cumissiun d'experts. Il rapport recumonda da francar en la lescha la distribuziun da heroin e la decriminalisaziun dal consum, però senza schlucar il scumond da drogas u legalisar il cannabis.

La maioritad da las respostas da la procedura da consultaziun sustegnan da princip las recumanda- zions dals experts, er sche la recumandaziun are- guard la depenalisaziun dal consum da tuts ils meds narcotics è fitg contestada.

3	Tgi: Cussegl federal CSSS-CN	Cura: 1999
----------	---	----------------------

Cunquai che la depenalisaziun dal consum è dispi- taivla, cuntegna il sboz dal Cussegl federal dal 1. da settember 1999 duas variantas: la varianta 1 propona da depenalisar il consum da tut ils meds narcotics, la varianta 2 propona da decriminalisar unicamain il consum da cannabis.

La Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl naziunal (CSSS-CN) cumplettescha las duas variantas dal Cussegl federal cun trais ulteriuras variantas per decriminalisar il consum da meds narcotics ed il commerzi pitschen cun cannabis.

4	Tgi: Divers	Cura: 1999
----------	-----------------------	----------------------

Durant la consultaziun vegnan damai discutas tschintg variantas. Ils chantuns, las dretgiras chantunalas, las partidas, las associaziuns centra- las da l'economia ed autras instituziuns interessa- das pon s'exprimer davart quellas e far propostas da midada. La maioritad preferescha la varianta 1 dal Cussegl federal.

5	Tgi: UFSP	Cura: 2000
----------	---------------------	----------------------

L'Uffizi federal da sanadad publica (UFSP) redigia in rapport davart las propostas fatgas en il rom da la consultaziun e prepara la missiva per la revisiun da la lescha.

6	Tgi: Cussegl federal	Cura: 9-3-2001
----------	--------------------------------	--------------------------

Il Cussegl federal examinescha ils 9 da mars 2001 il text ed al surdat al Parlament.

7	Tgi: Cussegl naziunal	Cura: 25-9-2003 14-6-2004
----------	---------------------------------	--

Suenter in'emprima refusa l'onn 2003 decida il Cussegl naziunal ils 14 da zercladur 2001 per la segunda giada da betg acceptar il sboz dal Cusse- gl federal. Ins na chatta nagin consens areguard la revisiun da la lescha davart ils meds narcotics cunzunt pervi da la problematica cuntraversa en connex cun il cannabis.

8	Tgi: CSSS-CN	Cura: 4-5-2006
----------	------------------------	--------------------------

La CSSS-CN tracta il 2005 trais iniziativas par- lamentaras ed ina petiziun en connex cun la LN ch'èn vegnidas inoltradas al Cussegl naziunal pauc suenter che l'ultima revisiun ha fatg naufragi.

La CSSS-CN sposta la decisiun e concluda enstagl in'atgna iniziativa da cumissiun. Ils 4 da matg 2006 approva ella ses rapport respectiv ed il sboz per midar la LN cun la finamira da francar a moda speditiva en la lescha ils elements da la revisiun fallada che n'èn betg dispitaivels.

9	Tgi: Cussegl federal	Cura: 29-9-2006
----------	--------------------------------	---------------------------

Ils 29 da settember 2006 prenda il Cussegl federal posiziun davart il sboz da la cumissiun. Da princip beneventa el quel, pretenda però da stritgar il he- roin da la glista da las substan- zas scumandadas, cunquai che la LN revedida prevesa in tractament medical sin basa da heroin.

Il Cussegl federal surdat il text cun mo paucas propostas da modificaziun al Parlament.

10**Tgi:**
CSSS-CN**Cura:**
3-11-2006

Ils 3 da november 2006 refusa la CSSS-CN cun 15 cunter 8 vuschs ed in'abstenziun la proposta dal Cussegl federal da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas.

11**Tgi:**
Cussegl naziunal**Cura:**
20-12-2006

Durant la sessiun d'enviern 2006 discutescha il Cussegl naziunal la revisiun parziala da la LN ed entra senza cuntraproposta sin il sboz. Tuttina sco la CSSS-CN refusa er el da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas. El surpiglia per gronda part il sboz da sia CSSS ed approva quel cun 108 cunter 65 vuschs.

12**Tgi:**
CSSS-CC**Cura:**
15/16-10-2007

Ils 15 ed ils 16 d'october 2007 sa raduna la Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl dals chantuns (CSSS-CC), inscuntra represchentantas da l'otra Chombra ed approva la proposta dal Cussegl federal, damai da stritgar il heroin da la glista da las substanzas scumandadas. L'artitgel d'intent resta cuntravers; la lescha na duai betg mo prevegnir al consum illegal, mabain reglar en emprima lingia il provediment da meds cunter las dolurs, resp. il diever legitim.

Tut las ulteriuras propostas che divergeschan da la decisiun da l'emprim Cussegl èn plitost da caracter redacziunal. La CSSS-CC pretenda unanimamain d'entrar en il sboz.

13**Tgi:**
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns**Cura:**
18-12-2007

Il Cussegl dals chantuns va cumplainamain d'accord cun la CSSS-CC ed approva unanimamain il sboz a chaschun da la votaziun generala dals 18 da december 2007.

14**Tgi:**
Cussegl naziunal**Cura:**
5-3-2008
19-3-2008

Cunquai che las duas Chombras n'èn betg perina areguard la finamira e l'intent da questa lescha e quai che concerna la dumonda, co che heroin duaja esser scumandà ed a medem temp tuttina pudair vegnir prescrit, vegn lantschada ina procedura d'eliminaziun da las differenzas.

Il Cussegl naziunal approva l'artitgel d'intent extendì proponì dal Cussegl dals chantuns. El menziuna però l'emprim la prevenziun dal consum e la promoziun da l'abstinenza e pir lura la disponibilitad garantida da meds narcotics per l'intent medicinal e scientific. Sin nivel material n'ha questa modificaziun naginas consequenzas. Il Cussegl naziunal ha plinavant elavurà in concept che mantegna il scumond da heroin, che pussibilitescha però tuttina excepziuns.

Il Cussegl dals chantuns suonda las decisiuns dal Cussegl naziunal.

15**Tgi:**
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns**Cura:**
20-3-2008

Ils 20 da mars 2008 approva il Cussegl naziunal en la votaziun finala la revisiun parziala da la LN cun 114 cunter 68 vuschs.

Il Cussegl dals chantuns approva la revisiun unanimamain.

Cunquai che la lescha davart ils meds narcotics na mida betg la Constituziun, mabain sulettamain ina lescha, na sto il pievel betg ir automaticamain a l'urna.

16**Tgi:**
Comité da referendum**Cura:**
1-4-10-7-2008

I reussescha però als adversaris da la revisiun da rimnar avunda suttascripziuns entaifer il termin da 100 dis cunter la modificaziun da la lescha. Els nizzegian damai il referendum.

17**Tgi:**
Pievel**Cura:**
30-11-2008

Ils 30 da november 2008 ha perquai lieu la votaziun dal pievel. Il sboz vegn approvà cun 68,1% da las vuschs.

18**Tgi:**
Cussegl federal**Cura:**
20-5-2009

Ils 20 da matg 2009 decida il Cussegl federal da metter en vigor cun il 1. da schaner 2010 las novas disposiziuns davart il tractament sin basa da heroin. Las ulteriuras midadas da la lescha davart ils meds narcotics duain entrar en vigor pli tard, perquai che quellas pretendan adattaziuns extendidas en la pussanza reglamentara.

Il maletg mussa uschenumnadas drogas da party: 3,4-metilendioximetamfetamin (MDMA), las tabletas pli enconuscentas sco ecstasy e pirlas da metaclorfenilpiperazin (m-CCP).

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La Regenza svizra

Gia dapi passa 160 onns è il Cussegl federal en uffizi ed ha dumbrà dapi quel temp en total 114 commembers – inclusiv ils set commembers actuals. Las uschenumnadas fotos uffizialas dal collegi regent respectiv datti però pir dapi il 1993. En il medem lieu, nua ch'è vegnida fatga avant 18 onns l'emprima foto – en il

corridor davant la Stanza dal Cussegl federal en la Chasa federala vest – è l'autorità directiva suprema da la Svizra sa postada ensemen cun la chanceliera federala per il purtret da quest onn.

La differenza en congual cun la premiera dat immediat en egl: entant che Ruth Dreifuss era da lezzas uras la suletta dunna sin la foto, è nossa

Regenza federala dapi la davosa elecziun complementara dal Cussegl federal da l'october passà (e quaranta onns sunter l'introducziun dal dretg da votar da las dunnas) per l'emprima giada per gronda part feminina.

Il Cussegl federal

La Regenza da la Svizra sa cumpona dals set commembers dal Cussegl federal che vegnan elegids da l'Assamblea federala per in temp d'uffizi da quatter onns. La presidenta da la Confederaziun è elegida mo per in onn e vala durant quest temp sco prima inter pares, quai vul dir sco emprima tranter persunas da la medema posiziun. Ella maina las sedutas dal Cussegl federal e surpiglia funcziuns spezialas da represchentaziun. La chanceliera federala è per uschè dir la schefsecretaria dal collegi guvernativ..

Micheline Calmy-Rey
presidenta da la Confederaziun
Scheffa dal Departament federal d'affars exteriurs
Commembra da la **PSS**
Cussegliera federala dapi il 2003

Eveline Widmer-Schlumpf
vicepresidenta dal Cussegl federal
Scheffa dal Departament federal da finanzas
Commembra da la **PBD**
Cussegliera federala dapi il 2008

Doris Leuthard
Scheffa dal Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun
Commembra da la **PCD**
Cussegliera federala dapi il 2006

Ueli Maurer
Schef dal Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport
Commembra da la **PPS**
Cusseglia federala dapi il 2009

Didier Burkhalter
Schef dal Departament federal da l'intern
Commembra da la **PLD**
Cusseglia federala dapi il 2009

Simonetta Sommaruga
Scheffa dal Departament federal da giustia e polizia
Commembra da la **PSS**
Cusseglia federala dapi il 2010

Johann N. Schneider-Ammann
Schef dal Departament federal d'economia
Commembra da la **PLD**
Cusseglia federala dapi il 2010

Corina Casanova
Commembra da la **PCD**
Chanceliera federala dapi il 2008

Las partidas guvernativas dapi il 1848

PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PSS	PSS	PSS		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PLD	PPS	PSS	PSS	PSS	PSS		
PLD	PLD	PLD	PLD	PPS	PPS	PPS	PCD	PPS	PPS	PBD	PPS	PPS		
PLD	PLD	PLS	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PPS	PBD	PBD		
PLD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD		
1848	1891	1917	1919	1929	1943	1953	1954	1959				2004	2008	2009

La grafica mussa la represchentanza da las partidas en il Cussegl federal dapi l'onni 1848: da la supremazia dals liberals che ha durà bundant 40 onns, fin a la cumposiziun odierna da la Regenza.

Las incumbensas dal Cussegl federal:

Sco autoritad suprema dal pajais è il Cussegl federal en emprima lingia responsabel per las activitads guvernativas: el ha permanentain da

- valitar la situaziun dal svilup tranter il stadi e la societad e tranter ils eveniments a l'intern dal pajais ed a l'exteriur;
- circumscriber las finamiras fundamentalas da las activitads dal stadi e definir ils meds ch'i dovra per realisar quellas;
- planisar e coordinar la politica da la Regenza e garantir che quella vegnia exequida;
- represchentar la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Ultra da quai ha il Cussegl federal da survegliar regularmain e sistematicain l'entira administraziun federala e da garantir l'activitad efficazia, legala ed opportuna da quella. Il Cussegl federal sa participescha er a la legislaziun, el

- maina la procedura preliminar da la legislaziun;
- suttametta leschas federalas e decisiuns federalas a l'Assamblea federala;
- relascha ordinaziuns, uschenavant che la Constituziun federala u las leschas federalas l'autoriseschan.

Il Cussegl federal elavura er il preventiv ed il quint dal stadi. El sa raduna per regla mintg'emna per ina seduta ordinaria; là vegnan decididas onn per onn 2000 fin 2500 fatschentas. Ultra da las autras sedutas extraordinarias fixadas a curt termin e tenor basegn, datti anc mintg'onni pliras sedutas da clausura deditgadas a temas pli vasts e complexs. Las sedutas dal Cussegl federal maina la presidenta da la Confederaziun, durant sia assenza la vicepresidente; questas sedutas duran tranter ina e diesch uras.

Ils departaments e la Chanzlia federala preparan las fatschentas, ma il Cussegl federal decida sco collegi. Mintga commember dal Cussegl federal ha ina vusch; la chanceliera federala ha il dretg da far propostas e da discurrer, ma nagin dretg da vuschar.

La collegialitad

Tenor l'artitgel 177 da la Constituziun federala è il Cussegl federal in'autoritad collegiala, en la quala mintga commember ha ils medems dretgs e las medemas obligaziuns.

Mintga mesemna en damaun sa raduna la Regenza federala a las sedutas ordinarias; durant quellas s'expriman ils commembers davart las fatschentas actualas e prendan lur decisiuns. Per regla evitescha il Cussegl federal da far ina votaziun en il vair senn dal pled; las relaziuns da maioritad sa resultan savens gia en la discussiun. Las decisiuns che vegnan prendidas a moda confidenziala duain ils cussegliers federalas alura defender publicamain e cun ina suletta vusch, a basa dals arguments ch'èn stads decisivs en la discussiun. Ils cussegliers federalas che han damai in'otra opiniun che la maioritad, ston sa suttametter a las decisiuns dal gremi.

Il pled **concordanza** deriva dal latin «concordia», quai che signifitga tant sco «unanimitad» u «esser in corp ed in'olma». Cuntrari a la Constituziun na prescriba la concordanza nagina represchentanza eguala da las differentas regiuns da la Svizra. Anzi, ella è sa sviluppada durant decennis tras la gronda impurtanza accordada a la protecciun da las minoritads en Svizra.

Concordanza na signifitga però betg che tut ils commembers dal Parlament e da la Regenza èn u stuessan esser dal medem avis. Sia finamira è da garantir che tut las opiniuns sajan represchentadas e possian giugar ina rolla proporziunala a lur forza electorala.

Furmla magica sa numna la cumposiziun dal Cussegl federal tenor partidas, valaivla dapi il 1959. Da lez temp eran las partidas per l'emprima giada represchentadas en la Regenza federala pli u main conform a lur quotas d'electurs: la PSS cun 26,3%, la PLD cun 23,7% e la PCD cun 23,3% avevan mintgamaì dus represchentants e la PPS cun 11,6% in represchentant en il Cussegl federal.

Questa relaziun è sa mantegnida durant 44 onns. Cunquai che la PPS ha survegnì en las elecziuns dal Cussegl nazional dal 2003 las pli bieras vuschs, ha ella obtegnì a cust da la PCD ina segunda sedia. Ses dus represchentants èn però entrads en la partida PBD, fundada da nov l'onn 2008. Suenter la demissiun da Samuel Schmid e l'elecziun dad Ueli Maurer il 2009 dispona la PPS puspè d'in cusseglier federal.

Nua che lavuran ils var 35 800 emploiads federals

Scheffa dal departament:
Micheline Calmy-Rey

**Departament federal
d'affars exterius DFAE**

Secretariat general

Secretariat da stadi

Direcziun politica

**Direcziun per dretg
internaziunal public**

**Direcziun per svilup
e cooperaziun DSC**

**Direcziun da
las resursas**

**Represchentanzas
diplomaticas e consularas
da la Svizra a l'exteriur**

Schef dal departament:
Didier Burkhalter

**Departament federal
da l'intern DFI**

Secretariat general

**Uffizi federal per l'egualitad
tranter dunna ed um UFEG**

**Uffizi federal
da cultura UFC**

**Biblioteca nazionala
svizra BN**

**Archiv federal
svizzer AFS**

**Uffizi federal da
meteorologia e da
climatologia MeteoSvizra**

**Uffizi federal da
sanadad publica UFSP**

**Uffizi federal da
statistica UST**

**Uffizi federal d'assicuranzas
socialas UFAS**

**Secretariat da stadi
per furmaziun e
perscrutaziun SFP**

**Sectur da las Scolas
politecnicas federalas SPF**

**Institut svizzer per products
therapeutics Swissmedic**

Museum nazional svizzer MNS

Scheffa dal departament:
Simonetta Sommaruga

**Departament federal
da giustia e polizia DFGP**

Secretariat general

**Uffizi federal da
giustia UFG**

**Uffizi federal da
polizia Fedpol**

**Uffizi federal da
migraziun UFM**

**Uffizi federal da
metrologia METAS**

**Cumissiun federala
da bancas da giu CFBG**

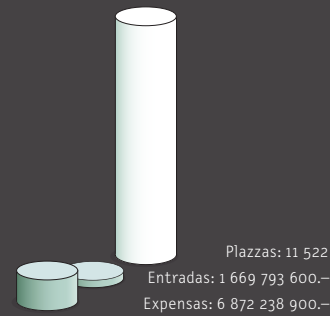
**Institut svizzer da
dretg cumparativ ISDC**

**Cumissiun federala da cumpromiss
per la gestiun da dretgs d'autur
e da dretgs cunfinants CFDC**

**Autoritad federala da
surveglianza en chaussas
da revisiun ASR**

**Cumissiun nazionala per la
prevenziun da la tortura CNPT**

**Institut federal da
proprietad intellectuala IPI**

Schef dal departament:
Ueli Maurer

**Departament federal da
defensiun, protecziun da la
popolaziun e sport DDPS**

Secretariat general

Auditorat superiur

Defensiun

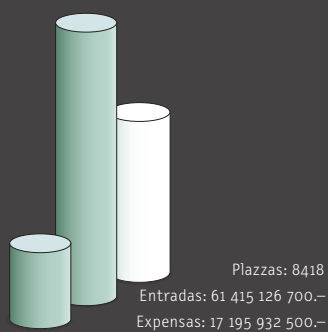
Protecziun da la popolaziun

Sport

Armasuisse

**Servetsch d'infurmaziun
da la Confederaziun**

Las organisaziuns marcadadas cun colur en per gronda part autonomas. Las indicaziuns davart las plazzas ed il budget n'en perquai betg resguardadas en las cifras correspundentas dal departament.

Scheffa dal departament:

Eveline Widmer-Schlumpf

Schef dal departament:

Johann N. Schneider-Ammann

Scheffa dal departament:

Doris Leuthard

Chanceliera federala:

Corina Casanova**Departament federal da finanzas DFF****Departament federal d'economia DFE****Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun DATEC****Chanzlia federala ChF****Secretariat general****Secretariat general****Secretariat general****Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza****Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI****Secretariat da stadi per l'economia SECO****Uffizi federal da traffic UFT****Administraziun federala da finanzas AFF****Uffizi federal da furmaziun professiunala e da tecnologia UFFT****Uffizi federal d'aviatica civila UFAC****Uffizi federal da personal UPPER****Uffizi federal d'agricultura UFAG****Uffizi federal d'energia UFE****Administraziun federala da taglia AFT****Uffizi federal veterinar UFV****Uffizi federal da vias UVIAS****Administraziun federala da duana AFD****Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE****Uffizi federal da comunicaziun UFCOM****Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT****Uffizi federal d'abitaziuns UFAB****Uffizi federal d'ambient UFAM****Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL****Surveglianza dals pretschs****Uffizi federal da svilup dal territori ARE****Autoritad federala da surveglianza dals martgads da finanzas FINMA****Cumissiun da concurrenza CUMCO****Inspecturat federal da la segirezza nucleara IFSN****Controlla federala da finanzas CFF****Cumissiun per tecnologia ed innovaziun CTI****Administraziun federala da l'alcohol AFA****Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP****Cassa federala da pensiun Publica**

La Chanzlia federala ChF

Per che nossa democrazia funcziunia insumma

Trais fin quatter giadas l'onn s'expriman las burgaisas ed ils burgais en votaziuns davart impurtantas dumondas politicas e mintga quatter onns elegian els in nov Parlament. L'incumbensa da la Chanzlia federala è da guardar che tut funcziunia adina senza incaps. Ella procura ch'ils chantuns e las vischnancas realiseschian las votaziuns a moda correcta, faira e secreta. Er sche partidas, organisaziuns, gruppaziuns politicas u persunas singulas han ina finamira politica, vuleshan damai midar insatge en Svizra, èn ellas tar la Chanzlia federala en il dretg lieu. Ellas vegnan cussegliadas tge instrument ch'è il pli adattà per lur intent u da tge ch'ellas ston far atenziun, sch'ellas inolteschan in'iniziativa u fan in referendum.

Midadas en votaziuns ed elecziuns

Il temp, en il qual ins steva la dumengia s'enter ir en baselgia en ina lunga colonna per metter en l'urna ses cedel da votar u ses cedel electoral è passà. Dapi il 1978 pon las votantas ed ils votants mintgamai dar giu lur cedels gia a partir da la gievgia avant la dumengia da votaziun. L'onn 1995 è per l'emprima giada stà pussaivel quai ch'è oz la regla: la votaziun per correspundenza. E damaun? La Chanzlia federala collavura intensivamain cun ils chantuns per permetter a las votantas ed als votants da votar e d'eleger en l'avegnir er via l'internet. Ina fatschenta spinusa, cunquai ch'i vala da sclauder mintga maldiever sistematic. En intgins chantuns è la votaziun electronica gia vegnida examinada cun success e quest onn pon participar per l'emprima giada era numerusas persunas cun dretg d'eleger che vivan a l'exteriur a votaziuns ed elecziuns online.

Per ch'il Cussegl federal possia lavurar a moda efficazia

A basa dal program da legislatura e da las finamiras annualas, preparads da la Chanzlia federala ensemen cun ils set departaments, deliberescha il Cussegl federal mintg'onn tranter 2000 e 2500 fatschentas. La Chanzlia federala procura che la populaziun vegnia infurmada a moda actuala, neutrala e cumplessiva davart las decisiuns dal Cussegl federal. Uschia ha ella in'impurtanta funcziun da punt tranter il Cussegl federal ed ils differents departaments, il Parlament, ils chantuns e la populaziun.

La chanceliera federala Corina Casanova maina la Chanzlia federala. La chanceliera federala vegn elegida, sco las cusseglieras ed ils cussegliers federali, dal Parlament. Ella po prender part a las discussiuns dal Cussegl federal ed er far da tut temp pro-

postas che concernan ses sector. Per la Chanzlia federala surpiglia la chanceliera federala ina funcziun cumparegliabla a quella ch'in commember dal Cussegl federal ha sco manader d'in departament. La chanceliera federala vegn sustegnida da dus vicechanceliers e da var 250 collavuraturas e collavuratur motivads. Bliers da quels èn spezialists fitg qualifitgads. Ad els stat a disposiziun in'infrastructura moderna. Actualmain vegn introduci in nov e complex model electronic d'administrar las fatschentas. Quel permetta da reconstruir en l'avegnir er sur bliers onns ed a moda cumpletta l'istorgia da la redacziun da documents.

La preparaziun d'ina sesida dal Cussegl federal

Las sedutas dal Cussegl federal cumenzan normalmain mintga mesemna – durant las sessiuns mintgamai il venderdi – punctualmain a las 9.00 en la stanza dal Cussegl federal e duran per regla tranter trais e tschintg uras. Fin ch'ina fatschenta arriva sin ils pults da las cusseglieras federalas e dals cussegliers federali absolva ella differentas staziuns che vegnan tuttas accompagnadas da la Chanzlia federala. Cura ch'in sboz dal departament responsabel ha terminà l'uschenumnada consultaziun dals uffizis, suttascriba la scheffa dal departament responsabla u il schef dal departament responsabel la proposta definitiva. Quella permetta alura a las collegas ed als collegas da la Regenza da s'exprimer en chausa en ina procedura da cunrapport. Quai vul dir: las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal pon far cuntrapropostas. Quai succeda per ordinari en scrit. Pir cur che questa procedura è concludida e la Chanzlia federala ha examinada la fatschenta dal punct da vista formal e giuridic, vegn la dumonda integrada en la glista da tractandas d'ina seduta dal Cussegl federal.

Cunquai che vegnan tractadas en media 100 fatschentas durant mintga sesida dal Cussegl federal, èsi necessari che la seduta vegnia manada a moda fitg structurada. Uschia resta temp avunda per discutir extendidamain davart fatschentas dispitaivlas u dumondas strategicas.

Tge che capita s'enter la seduta dal Cussegl federal

Immediat s'enter ina seduta dal Cussegl federal infurmescha **vicechancellor André Simonazzi** la publicità via las medias u directamain sur l'internet sco er il Parlament davart las pli impurtantas decisiuns dal Cussegl federal. Quai va natiralmain mo, perquai che las comunicaziuns correspunden- tas èn vegnidas preparadas gia avant la sesida. Simonazzi, il ple-

Chanceliera federala:
Corina Casanova
 Vicechanceliers: Thomas Helbling, André Simonazzi

Chasa federala vest, 3003 Berna
 031 322 37 91
 Responsabels per l'infurmaziun: Hansruedi Moser, Claude Gerbex
www.bk.admin.ch

dader dal Cussegl federal e responsabel per la communicaziun, dat vinavant cuntinuadamain anc durant la sesida las decisiuns dal collegi via notizias scrittas a maun al servetsch d'infurmaziun da la Chanzlia federala che coordinescha las communicaziuns a las medias en scrit. La conferenza da pressa en il center da medias ha lieu gist suenter las sesidas dal Cussegl federal. Quella vegn era trasmessa en directa en l'internet: www.tv.admin.ch.

Las decisiuns dal Cussegl federal notescha l'auter **vice-chancelier, Thomas Helbling**, che accumpogna er la realisaziun da talas. El procura tranter auter ch'ils sboszs da leschas e da conclus federalas redigids dal Cussegl federal vegnian publitgads en il Fegl uffizial federal en tudestg, franzos e talian. La Collecziun uffiziala da las leschas federalas cumpara mintg'emna e cumpiglia las leschas ed ordinaziuns novas e modifitgadas; la Collecziun sistematica dal dretg federal vegn actualisada permanentamain e correspunda cumplainamain al dretg vertent actual. La collecziun dal dretg è indispensabla per las giuristas ed ils giurists, ma era per bleras persunas privatas. Quai demussa il fatg che las versiuns electronicas da questas ovras vegnan consultadas online mintga di fin 500 000 giadas!

Nunconformists creeschjan novas perspectivas

Sut la direcziun da la chanceliera federala elavuran dusesch specialistas e specialistas da strategia dals set departaments e da la Chanzlia federala en in nov process ina survista davart las sfidas centralas futuras a la politica federala. Il project sa cloma «Perspectivas 2025» e vegn sustegnì dal Center for Security Studies CSS da la SPF da Turitg.

Las linguas che fan il stadi

En in pajais pluriling sco la Svizra ston l'entir dretg e tut ils impurtants texts dal Parlament, da la Regenza e da l'administraziun star a disposiziun en versiuns correctas en las linguas uffizialas. Ils *Servetschs linguistics centrals* da la Chanzlia federala procuran per leschas, ordinaziuns e contracts internaziunals uschè simpels e chapavels sco pussaivel en las linguas naziunales tudestg, franzos e talian. Bliers texts da la Confederaziun vegnan oz er translattads en rumantsch ed englais.

Publicaziuns en ediziuns da milliuns

Trais fin quatter emnas avant mintga votaziun retschaivan las passa tschintg milliuns persunas cun dretg da votar en Svizra ina brochura che preschenta a moda bain chapavla ils projects da votaziun. Ina gruppa da lavur sut da batgetta dal pledader dal Cussegl federal prepara questas explicaziuns en stretga collavuraziun cun il departament responsabel, il Cussegl federal discutescha ed approvescha quellas. Tenor analisas da las votaziuns federalas stiman las lecturas ed ils lecturs fitg il carnet da votar. Var 70 pertschient da las votantas e dals votants utiliseschan quel carnet sco funtauna d'infurmaziun. En occasiun da las elecziuns dal Cussegl naziunal che han lieu mintga quatter onns edescha la Chanzlia federala er ina brochura en color sco instrucziun electorala ed ina pitschna instrucziun civica.

Las ideas politicas na vegnan betg tegnidas en in «truclet»

En sias stentas da svegliar l'interess per la politica da tantas burgaisas e da tants burgais sco pussaivel e da communitgar a moda chapavla e captivanta, organischescha la Chanzlia federala ensemen cun ils Servetschs dal Parlament en il «Käfigturm» istoric situà amez la citad da Berna in Forum politic. Là vegnan visitadas e visitaders, classas da scola, turists e passants confruntads a moda animanta cun dumondas politicas. Exposiziuns tematicas vegnan cumplettadas da referats, da discussiuns da podium e da films. En il «Käfigturm» stat ultra da quai a disposiziun als visitaders material d'infurmaziun e partidas ed organizaziuns pon realisar en quellas localitads sesidas ed occurrenzas pli pitschnas.

Stgaffir trasparenza e proteger la sfera privata

Incumbensà: Hanspeter Thür	Plazzas: 24	Entradas: Expensas:	- 4 427 600.-
-------------------------------	----------------	------------------------	------------------

L'Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza IFPDT surveglia l'elavuraziun da datas tras ils organs federals e tras persunas ed organizaziuns privatas. Sch'el constatescha che las prescripziuns èn vegnidas violadas, po el recumandar da tractar tschertas datas a moda differenta u da sistir l'elavuraziun da quellas. Ultra da quai cusseglia el er persunas privatas ed organs da la Confederaziun e dals chantuns. El fa recumandaziuns als uffizis federals ed als departaments co applitgar il princip da la trasparenza che facilitescha l'access als documents uffizials, e maina las proceduras da mediaziun en cas da conflicts tranter las persunas petentas ed ils uffizis pertutgads.

«Washington Post»

Da Berna parta duas giadas l'emna la correspondenza diplomatica destinada per la chapitala americana e per intginas autras metropolas particularmain impurtantas per las relaziuns da la Svizra cun l'exteriur.

La gronda part dals 164 lieus da destinaziun – en emprima lingia ambassadas e consulats svizzers en tut il mund – survegnan percenter mo ina giada l'emna posta da la Freiburgstrasse 130 a Berna.

Rudolf Bigler e l'emprendist da logisticher, Reto Amstutz, sco er var in tozzel collavuraturas e collavuratur s'occupan qua da tut la posta che vegn e va tranter la Svizra e las represchentanzas a l'exteriur: en media èn quai var 70 entradas e sortidas per di.

En ils satgs da differenta grondezza vegnan spedis ultra da la correspondenza e d'auters documents ulteriurs objects per il «diever administrativ»: las pli differentas chaussas dal cussin da tinta al tesor.

Ils confamigliars dals emploiads da las represchentanzas a l'exteriur pon dal reminent era trametter posta privata: fin in pais da mintgamai 500 grams è la spediun gratuita, per objects pli grevs paja il destinatur il porto.

Cura ch'in satg da spediun è pront, al serra il servetsch da currier cun ina claviglia da metal e plumbescha alura el. La bagascha e la posta diplomatica giada, sco ils diplomats sez, l'immunitad da dretg internaziunal: ni la duana ni in'autra autoritad naziunala na dastga damai la confiscar.

Rudolf Bigler e Reto Amstutz lavuran en la Secziun currier da la Direcziun da resursas ed èn duas da las var 4900 persunas emploiadas en il Departament federal d'affars externs DFAE

Departament federal d'affars externs DFAE

Il DFAE represchenta ils interess da la Svizra a l'exteriur. El definescha e coordinescha la politica exteriura da la Svizra. Sias activitads sa basan sin las suandantas tschintg finamiras:

- mantegnair l'indipendenza e la prosperitad da la Svizra
- mitigiar la povradad e la miseria en il mund
- respectar ils dretgs umans e promover la democrazia
- promover la convivenza paschaivla dals pievels
- mantegnair las basas da vita natiralas

Secretariat general SG-DFAE

Secretari general: Roberto Balzaretto	Plazzas: 97	Entradas: Expensas: 4 126 200.-	-
---	-----------------------	---	---

Il Secretariat general è il post da stab dal DFAE. El sustegna e cussegla la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana. En spezial:

- coordinescha el las fatschentas entaifer il departament per il Parlament ed il Cussegl federal (controlling strategic, management da ristgas e controlla interna);
- infurmescha el la publicitad davart las activitads dal departament;
- garantescha el l'egualitad da las schanzas en il DFAE;
- verifitgescha el l'efficacitad da la direziun interna e dals systems da controlla per l'entir champ d'incumbensas dal departament.

Plinavant èn subordinads al Secretariat general la *Preschientscha Svizra* ed il *Center da cumpetenzza per la politica exteriura culturala*.

Secretariat da stadi

Secretari da stadi: Peter Maurer	Plazzas: 230	Entradas: Expensas: 286 525 100.-	-
--	------------------------	---	---

Il Secretariat da stadi gioga ina rolla-clav areguard il svilup e la planisaziun da la politica exteriura per mauns da la scheffa dal DFAE. En fatgs che regardan il svilup da strategias e da concepts da la politica exteriura sustegna la Direziun politica, che vegn manada dal secretari da stadi, il Secretariat da stadi. Il secretari da stadi po represchentar la scheffa dal DFAE tant a l'extern sco er a l'intern. Sia activitad cumpiglia la tgira da las relaziuns bilaterals da la Svizra cun auters pajais. Ulteriurs dossiers impurtants èn la collavuraziun cun l'ONU, il svilup da las relaziuns cun l'UE e la politica da segirezza e da pasch, a la quala è subordinada er la politica da discharmament. Il *Protocol diplomatic* ed il *Biro d'integrasiun (BI)*, che fan part dal Secretariat da stadi, èn in servetsch cuminaivel dal DFAE e dal DFE. Sco center da cumpetenzza da la Confederaziun per dumondas areguard l'integrasiun en l'Europa coordinescha il BI las relaziuns cun l'Uniu europeica.

Direziun politica

Schef:
Peter Maurer, secretari da stadi e
directur politic

Plazzas e budget:
cuntegnids en las cifras dal
Secretariat da stadi

Valitar las sfidas globalas, sviluppar strategias da la politica exteriura, eruir ils territoris da crisa e da tensiuns: en la Direziun politica sa concentreschan tut las infurmaziuns che permettian da far valair ils interess da la Svizra a l'exteriur. Ella concepescha la politica exteriura ed è il post suprem per tut las represchentanzas a l'exteriur. La Direziun politica sa cumpona da duas divisiuns geograficas e da quatter divisiuns tematicas:

- *Divisiun politica I* (Europa ed Asia Centrala, Cussegl d'Europa, OSCE)
- *Divisiun politica II* (Africa/Orient Central, Asia/Oceania, America)
- *Divisiun politica III* (Naziuns unidas ed autras organisaziuns internaziunalas)
- *Divisiun politica IV* (Segirezza umana)
- *Divisiun politica V* (Coordinaziun da politics sectorialas)
- *Divisiun politica VI* (servetsch per ils Svizzers a l'exteriur e politica concernent ils Svizzers a l'exteriur, protecziun consulara, cussegls per viadis a l'exteriur e management da crisas)
- *Secretariat politic* (Politica da segirezza internaziunala, discharmament e controlla da l'armament, servetsch da las conferenzas, servetsch istoric, documentaziun)

Direziun per dretg internaziunal public

Directur:
Valentin Zellweger

Plazzas:
43

Entradas:
Expensas: **430 000.-**
5 603 400.-

Il dretg internaziunal public furma la basa per la convivenza paschaivla dals stadis. Ina politica exteriura che respecta las normas internaziunalas è credibla e previsibla. Per la politica exteriura da la Svizra è il dretg internaziunal public ina basa da referenza impurtanta.

La Direziun per dretg internaziunal public (DDIP), la «conscienza giuridica» dal DFAE ed il center da cumpetenzza da la Confederaziun per il dretg internaziunal, procura che la Svizra respecta sias obligaziuns dal dretg internaziunal, tant sin plaun naziunal sco er internaziunal. Ella participescha a las negoziaziuns da contracts internaziunals, a la conclusiun e la realisaziun da quels e s'engascha per la promoziun e l'observaziun dal dretg internaziunal. En pli fa ella era valair ils dretgs da la Svizra a l'exteriur.

La DDIP tracta numerus temas, tranter auter per exempel la neutralitad, ils dretgs umans, il dretg internaziunal umanitar, las dumondas giuridicas davart la cooperaziun transcunfinala, il tractament da dabuns da potentats u la navigaziun sin il Rain u sin la mar. Ultra da quai coordinescha la DDIP las activitads da la politica exteriura per cumbatter il terrorissem e tgira las relaziuns cun il Principadi dal Liechtenstein.

Scheffa dal departament:
Micheline Calmy-Rey

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 31 53
Responsabel per l'infurmaziun: Lars Knuchel
www.eda.admin.ch

Direcziun per svilup e cooperaziun DSC

www.deza.admin.ch

Directur: Martin Dahinden	Plazzas: 496 Persunal local: 823	Entradas: - Expensas: 1 719 147 000.-
-------------------------------------	---	---

La Svizra gida a mitigiar la miseria e la povradad en il mund, a respectar ils dretgs umans, a promover la democrazia e la convivenza paschavla dals pievels ed a mantegnair las basas da vita natiralas, sco quai che la Constituziun federala prevesa.

La Direcziun per svilup e cooperaziun DSC exequescha quest mandat en quatter secturs d'activitad:

- cooperaziun regionala
- cooperaziun globala
- cooperaziun cun l'Europa Orientala, ils novs stadis commembers da l'UE
- agid umanitar

La *cooperaziun regionala* realisescha programs da svilup en 17 pajais partenaris en l'America latina, en l'Asia ed en l'Africa. Ella è responsabla per la cooperaziun cun las instituziuns da finanziaziun en l'Africa, l'America latina e l'Asia.

La *cooperaziun globala* sustegna las activitads da las Nazions unidas (ONU), da la Banca mundiala, sco era da fonds e da raits globalas. Ella gida cun trais programs globals (midada dal clima, segirezza alimentara, migraziun) a schliar problems mundials.

La *cooperaziun cun l'Europa Orientala* promova las refurmas en ils pajais dal Balcan Occidental ed en la Communitad dals stadis independents da l'antieriura Uniun Sovietica (CSI) e cumpiglia la contribuziun a l'extensiun en favur dals novs stadis commembers da l'UE.

La finamira da l'*agid umanitar* è da salvar vitas umanas e da mitigiar las suffrientschas. El trametta suenter catastrofes da la natira u conflicts armads il Corp svizzer d'agid umanitar en las regiuns pertutgadas e sustegna autras organisaziuns partenarias, sco per exempel il Comité internaziunal da la Crusch cotschna (CICC) u il Program alimentar mundial (PAM). Sper l'agid d'urgenza s'engascha el en ils secturs da la reconstrucziun sco er da la protecziun e da la prevenziun da cas da catastrofes.

La lavur da la DSC cumpiglia diesch champs d'activitad: sanadad, furmaziun, aua, stadi da dretg e democrazia, migraziun, agricultura e svilup rural, economia ed occupaziun, ambient e protecziun dal clima, prevenziun e transformaziun da conflicts, ed integraziun economica.

Direcziun da resursas

Directura: Helene Budliger Artieda	Plazzas: 398	Entradas: - Expensas: 261 344 455.-
--	---------------------	---

La Direcziun da resursas (DR) è il center da cumpetenza e da servetsch dal departament per tut las dumondas en connex cun las resursas. Ella ha trais incumbensas principalas:

- Ella è responsabla per la gestiun e la direcziun da las resursas (persunal, finanzas, logistica, informatica, etc.) e procura che quellas vegnian utilizadas a moda efficazia.
- Ella administrescha la rait da represchentanzas diplomaticas e consularas da la Svizra a l'exteriur. Ella prenda mesiras per proteger questas represchentanzas e lur persunal e garantescha la comunicaziun e la coordinaziun tranter la rait exteriura e la centrala a Berna.
- Ella creescha las premissas per ina gestiun departamentala profitabla en las represchentanzas svizas a l'exteriur.

La legislaziun, l'applicaziun dal dretg e la cussegliaziun giuridica per il departament (cun excepziun dal sector dal dretg internaziunal public) fan medemamain part dal champ d'incumbensas da la DR. Ad ella sutstata er la *Centrala da viadis da la Confederaziun* che organisascha e cumpra viadis da servetsch internaziunals per l'entira administraziun federala.

Represchentanzas diplomaticas e consularas da la Svizra a l'exteriur

Plazzas: 876 Persunal local: 1500	Entradas: 40 795 000.- Expensas: 375 175 545.-
--	---

Var 150 represchentanzas defendan ils interess da la Svizra visavi auters stadis ed autras organisaziuns internaziunals. Ellas prestan numerus servetschs a favur dals burgais svizzers a l'exteriur e per l'economia. Da las represchentanzas a l'exteriur fan part las ambassadas, ils consulats generals, ils consulats, las missiuns multilaterals ed ils biros da cooperaziun.

1850 provas da serum...

... da donaturs da sang da l'entira Svizra analysescha Judith Jenny-Burri mintg'onn en il laboratori da l'Uffizi federal da sanadad a Liebefeld. Quant seleni cuntegnan ellas? Main che las valurs registradas en l'emprim studi dal 1993?

Seleni è in oligoelement indispensabel per la vita che nus absorbain cun il nutriment ed arcunain en noss corp. L'ipotesa, segund la quala il provediment da seleni è sa reduci durant ils davos dus decennis, sa basa sin ils midaments en l'import da granezza.

Quella giada vegniva la gronda part dal graun duvrà per far paun e pastizarias importada dal Canada e dals Stadis Unids. Oz deriva il graun surtut da l'Europa, nua ch'ils terrens, e damai tut quai che vegn cultivà sin quels, cuntegnan per ordinari bler pli pauc seleni.

Tuttina na datti nagin motiv da sa far quitads: suenter avair analisà tut las provas vegn l'inschignera da chemia Judith Jenny-Burri a la conclusiun che l'uschenumnà stadi da seleni da la populaziun svizra è anc adina bun.

Il resultat positiv è d'attribuir surtut a la gronda varietad da victualias ed a la predilecziun da la populaziun per chorn e pasta. Omadus è fitg bunas funtaunas da seleni: la chorn, perquai ch'il pavel d'animals è per il solit enritgì cun seleni, e la pasta producida en Svizra, perquai ch'il furment dir duvrà persuerter deriva anc adina da l'America dal Nord.

Damai: tgi ch'è saun e sa nutrescha a moda equilibrada n'ha nagina mancanza da seleni. Tuttina ston ins tegnair vinavant en egl il svilup, perquai che la provegnientscha dals products vegetals po sa midar da temp en temp.

Judith Jenny-Burri lavura en l'Uffizi federal da sanadad en il sector da la Direcziun protecziun dal consument, Divisiun segirezza da victualias, Secziun ristgas chemicas, ed è ina da las radund 2400 persunas employadas en il Departament federal da l'intern DFI

Departament federal da l'intern DFI

Secretariat general SG-DFI

www.edi.admin.ch

Secretari general: Benno Bättig	Plazzas: 63	Entradas: 1 010 000.- Expensas: 88 086 900.-
---	-----------------------	---

Il Secretariat general ademplescha incumbensas da planisaziun, da coordinaziun e da controlla; el funcziuna sco ina sort da relais tranter il schef dal departament ed ils uffizis federals e porscha servetschs da cussegliazion a l'entir departament. La partiziun da dretg dal Secretariat general è plinavant incumbensada cun la surveglianza da fundaziuns d'util public naziunalas ed internaziunalas. En il Secretariat general è integrads er il secretariat da la Cumissiuun federala cunter il rassissem, il Servetsch per il cumbat cunter il rassissem e l'Uffizi federal per l'egualitad da persunas cun impediments.

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEG

www.gleichstellung-schweiz.ch

Directura: Sylvie Durrer	Plazzas: 12	Entradas: - Expensas: 8 237 000.-
------------------------------------	-----------------------	--

L'uffizi s'occupa en emprima lingia da l'egualitad a la lavur ed en la famiglia. L'UFEG sustegna cun agids finansials projects per promover l'egualitad da las schanzas tranter dunna ed um en la vita professiunala sco era posts da cussegliazion. El sviluppa ultra da quai projects per realisar l'egualitad da las pajas tranter dunna ed um. Il Servetsch per il cumbat cunter la violenza da l'UFEG sa deditgescha particularmain a la violenza en las relaziuns da pèrs. En l'uffizi è integrà il secretariat da la Cumissiuun federala per dumondas da la dunna.

Uffizi federal da cultura UFC

www.bak.admin.ch

Directur: Jean-Frédéric Jauslin	Plazzas: 88	Entradas: 1 438 900.- Expensas: 194 426 800.-
---	-----------------------	--

L'UFC elavura la politica culturala da la Confederaziun. El promova la vita culturala en tut sias varietads e stgaffescha las cundiziuns necessarias per che quella possa s'exprimer e sa sviluppar independentamain. L'uffizi sustegna la lavur artistica. Ses champ d'incumbensas cumpiglia il sustegn e la promoziun dals interess da las differentas cuminanze linguistics e culturalas. El sustegna las organisaziuns da la cultura e procura ch'ils interess da la protecziun dal maletg dal lieu, da la tgira da monuments e da l'archeologia vegnian resguardads er vinavant. Tar l'UFC tutgan ils posts spezialisads per art spoglià e per il transfer da bains culturalas. El administrescha collecziuns custavlas e la collecziun d'art da la Confederaziun.

Biblioteca naziunala svizra BN

www.nb.admin.ch

Directura: Marie-Christine Doffey	Plazzas: 131	Entradas: 346 000.- Expensas: 37 849 400.-
---	------------------------	---

L'incumbensa da la BN è da collectar, da conservar e da render accessiblas tut las publicaziuns stampadas ed electronicas che han in connex cun la Svizra. La BN cumpiglia ultra da quai numerosas collecziuns spezialas; las pli impurtantas èn l'Archiv svizzer da litteratura e la Collecziun grafica. Il Centre Dürrenmatt a Neu-châtel fa medemamain part da la BN.

Archiv federal svizzer AFS

www.bar.admin.ch

Directur: Andreas Kellerhals	Plazzas: 57	Entradas: 520 900.- Expensas: 19 832 600.-
--	-----------------------	---

L'AFS valitescha, conserva, intermediatescha e renda accessibels ils documents da la Confederaziun svizra cun valur archivara. Sin ina lunghezza da curunas da passa 50 kilometers e sin in spazi da 12 terabytes archivescha el documents originals sco la Constituziun federala, documents administrativs, fotografias, films, documents sonors e bancas da datas. L'archivaziun da quests documents è indispensabla per garantir la cuntinuitad e la trasparenza dal stadi da dretg. Ella permetta a las burgaisas ed als burgais da controllar l'activitad da la regenza e da l'administraziun sin ina basa democratica ed ella è la basa per la perscrutaziun.

Uffizi federal da meteorologia e da climatologia MeteoSvizra

www.meteoschweiz.ch

Directur: Christian Plüss (a partir dal 1-5-2011)	Plazzas: 301	Entradas: 35 760 400.- Expensas: 89 816 500.-
---	------------------------	--

Sco servetsch naziunal da meteorologia e da climatologia porscha MeteoSvizra prestaziuns da servetsch per la societad e per l'economia. MeteoSvizra surveglia l'atmosfera sur la Svizra, elavura las previsiuns da l'aura, avertescha las autoritads e la populaziun da malauras ed analysescha las datas climaticas. Ils centers regiunals a Turitg, Geneva e Locarno, il center per la tecnica da mesiraziun a Payerne ed ils servetschs da meteorologia aviatica als eroports da Turitg e da Geneva furneschan infurmaziuns climaticas d'emprim maun ed els stattan en stretg contact cun lur clientella al lieu. Staziuns da mesiraziun, radars meteorologics, satellits, radiosondas ed auters instruments da teledetectziun registreschan l'aura en trais dimensiuns.

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

www.bag.admin.ch

Directur: Pascal Strupler	Plazzas: 453	Entradas: 28 345 000.- Expensas: 2 476 691 000.-
-------------------------------------	------------------------	---

L'UFSP è responsabel – ensemen cun ils chantuns – per la sanadad publica e per l'elavuraziun da la politica da sanadad naziunala. Ina da sias incumbensas è da garantir e sviluppar las assicuranzas socialas da malsauens e d'accidents. L'UFSP decretescha las disposiziuns legalas davart la protecziun dal consumet (surtut victualias, chemicalias, products terapeutics, products cosmetics ed objects da diever) e surveglia che quellas leschas vegnian observadas. L'uffizi è responsabel per la surveglianza da las malsognas transmissiblas e per la protecziun cunter radiazions.

L'UFSP elavura programs naziunals per cumbatter la dependenza (tubac, alcohol, drogas) e per promover la sanadad, dirige il program naziunal da HIV/aids e reglescha la furnaziun ed il perfecziunament da medis, dentists, apotechers, chiropratichers e veterinaris ed emetta ils diploms federals. El è responsabel per la legislaziun e surveglianza da la segirezza biologica, da la perscrutaziun vi da l'uman e da la medischna da transplantaziun. El represchenta ils interess da la Svizra en fatgs da sanadad envers anora.

Schef dal departament:
Didier Burkhalter

Schwanengasse 2, 3003 Berna (a partir d'avust: Inselgasse 1)

031 322 80 33

Responsabels per l'infurmaziun: Jean-Marc Crevoisier, Katja Zürcher-Mäder, Ariane Geiser

www.edi.admin.ch

Uffizi federal da statistica UST

www.statistik.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	990 000.-
Jürg Marti	579	Expensas:	167 468 900.-

La statistica contribuescha a la trasparenza en las debattas publicas ed en las discussiuns politicas. Perquai orientescha l'UST davart il stadi ed il svilup da la Svizra en numerus secturs da la vita. El furnescha las infurmaziuns quantitativas per chapir il preschent e planisar il futur. *L'Annuari statistic*, la *Survista statistica da la Svizra* e surtut il portal d'internet dattan ina survista da las infurmaziuns e renvieschan ad ulteriuras statisticas. Ils princips centrals da tut ils servetschs da l'UST èn l'orientaziun tenor ils basegns da la clientella, il caracter scientific, la protecziun da las datas e l'actualitad.

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

www.bsv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	19 804 600.-
Yves Rossier	255	Expensas:	12 964 415 000.-

La Svizra dispona d'ina rait dad assicuranzas socialas efficacia e solida. Quai sto restar uschia er en il futur ed er en cas da cundiziuns economicas difficilas, cunquai che la rait sociala è in impurtant element da la pasch sociala. L'UFAS garantescha che la rait dad assicuranzas socialas vegnia tgirada ed adattada cuntinuadamain a las novas sfidas en ses secturs da competenza che cumpiglian l'AVS, l'assicuranza per invaliditad, las prestaziuns supplementaras, la prevenziun professiunala (cassas da pensiun), l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas en servetsch militar e l'indemnisaziun en cas da maternitad ed ils supplements da famiglia. Plinavant è el responsabel sin plaun federal per ils champs famiglia, uffants, giuventetgna e glied attempada, relaziuns tranter las generaziuns sco er per dumondas generalas che pertutgan la politica sociala. L'UFAS controllescha la lavur dals organs executivs. El prepara l'adattaziun permanenta da las leschas al svilup da las realitads socialas. Per part surpiglia el sez la funcziun da l'organ executiv. Quai è per exempel il cas en il sector da la finanziaziun inziala per la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

Secretariat da stadi per furmaziun e perscrutaziun SFP

www.sbf.admin.ch

Secretari da stadi:	Plazzas:	Entradas:	1 823 300.-
Mauro Dell'Ambrogio	97	Expensas:	2 321 736 500.-

Il SFP è responsabel per la preparaziun e la realisaziun da la politica naziunala en ils secturs da la furmaziun superiura ed universitara, da la perscrutaziun e da l'astronautica. Ils pli impurtants dossiers da furmaziun èn la maturitad, la promoziun da las universitads chantunalas e la preparaziun e controlla dal mandat da prestaziun affidà al Sector da las Scolas politecnicas federalas. Cun ils meds finanziaus per il Fond naziunal svizzer, las academias, la perscrutaziun extrauniversitara, la participaziun en organisaziuns da perscrutaziun internaziunalas e la collavuraziun en programs scientifics europeics e mundials, investescha il SFP en la qualitat scientifica da la Svizra.

Sector da las Scolas politecnicas federalas SPF

www.ethrat.ch

President dal Cussegl da las SPF:	Plazzas:	Entradas:	-
Fritz Schiesser	14 412	Expensas:	2 248 625 000.-

Las Scolas politecnicas federalas a Turitg e Losanna ed ils quatter instituts da perscrutaziun applitgada – l'Institut Paul Scherrer (IPS), l'Institut federal per la perscrutaziun da gaud, naiv e cuntrada (GNC), l'Institut federal per l'emprova da material e per la retschertga (Empa) e l'Insitut per la perscrutaziun da l'aua dal Sector da las SPF (Eewag) han 18'000 collavuraturas e collavuratur, passa 23'000 studentas e students/doctorandas e doctorands e 670 professurs e professuressas. Els furneschan prestaziuns scientificas excellentas. Questas instituziuns èn reunidas en il Sector da las SPF che vegn manà dal Cussegl da las SPF sco organ da controlla.

Il Cussegl da las SPF elegì dal Cussegl federal approva e surveglia ils plans da svilup, concepescha il controlling e garante-scha la coordinaziun. El elavura il preventiv sco er il quint e coordinescha l'administraziun ed il mantegniment da la valur e da la funcziun dals bains immobigliars.

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

www.swissmedic.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	81 500 000.-
Jürg Schnetzer	326	Expensas:	83 000 000.-

Swissmedic è l'uffizi specialisà per l'admissiun e la surveglianza da tut ils products terapeutics. El garantescha che sulettamain products segirs, effizients e d'auta qualitat vegnian sin il martgà e contribuescha uschia a moda decisiva a la protecziun da la sanadad dals umans e dals animals. L'institut collavura sin plaun naziunal ed internaziunal cun autoritads partenarias.

Museum naziunal svizzer MNS

www.nationalmuseum.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	3 900 000.-
Andreas Spillmann	133	Expensas:	28 800 000.-

Il MNS è in'unitad administrativa che reunescha sut in tetg, ultra dal Center da las collecziuns ad Affoltern am Albis, trais museums: il Museum naziunal da Turitg, il Château de Prangins ed il Forum da l'istorgia svizra a Sviz. Ils museums preschentan en lur exposiziuns permanentas l'istorgia culturala da la Svizra a partir da sias entschattas enfin oz e dattan perditga da l'identitad svizra e da la diversitad istorica e culturala da noss pajais.

Marca svizra – cuntegn svizzer?

La crusch alva sin cuntels da satg u «Swiss Made» sin il plat da l'ura – ils products svizzers han per ordinari ina buna reputaziun, tant tar nus sco en l'entir mund.

E questa reputaziun ha in pretsch: a products tipicain svizzers vegn attribui ina qualitat fitg auta e perquai è las consumentas ed ils consuments savens prontos da pajar en cumparegliaziun dapli persuerter. La plivalur po muntar fin a ventg pertschient dal pretsch da vendita, tar uras e products da luxus schizunt anc dapli.

Da quest avantatg vulan profitar er producents che n'han da far pauc u nagut cun «Swissness». Els dattan als agens products ina parita svizra per pudair als commercialisar per in meglier pretsch. La revisiun da la lescha per la protecziun da las indicaziuns da provegnientscha duai impedir tals abus e fixar cleramain ils criteris, tenor ils quals in product dastga sa numnar «svizzer».

L'exposiziun «Schweiz drauf... Schweiz drin?», organisa da dal Forum politic da la Confederaziun en las localitads dal «Käfigturm» a Berna, ha sensibilisà in vast public per questa dumonda. L'exposiziun è stada accompagnada da numerusas manifestaziuns e discussiuns bain frequentadas.

Barbara Mögli, responsabla per la comunicaziun durant l'exposiziun, e Michael Fritsche da la direcziun dal Käfigturm sa legran dal grond success da l'occurrenza: passa setmilli personas han pudì sa persvader quant impurtant ch'igl è da garantir ina meglra protecziun da la «Marca Svizra».

Barbara Mögli lavura en il Servetsch comunicaziun e servetschs linguistics, Divisiun dretg ed affars internaziunals da l'Institut federal da la proprietad intellectuala ed è ina da las radund 2900 personas emploiadas en il Departament federal da giustia e polizia DFGP

Departament federal da justia e polizia DFGP

Secretariat general SG-DFGP

www.ejpd.admin.ch

	Secretari general:	Plazzas: 105	Entradas SG:	5 795 300.-
	vacant	CSI-DFGP: 170	Expensas SG:	61 317 700.-
	Responsabel CSI-DFGP:		Entradas CSI-DFGP:	74 664 900.-
	Christian Baumann		Expensas CSI-DFGP:	85 899 700.-

Il Secretariat general sustegna e cusseglia la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana e dirigia la collavuraziun da las differents parts dal departament: el coordinescha las fatschentas per il Parlament ed il Cussegl federal, infurmescha la publicitad davart las activitads dal DFGP cun agid da las medias e da l'internet e maina ed administrescha il personal e las finanzas da l'entir departament.

Dal DFGP fa era part il *Center da servetschs d'informatica (CSI-DFGP)*. Quel è responsabel per il svilup ed il funzionament da las applicaziuns d'informatica per ils secturs da la justia, da la polizia e da la migraziun, las qualas vegnan utilisadas en tut la Svizra, sco per exempel ils sistems da retschertga u il register penal. En pli è suttamesa al CSI-DFGP l'administraziun dal Servetsch da surveglianza dal traffic da posta e da telecomunicaziun.

Uffizi federal da justia UFG

www.bj.admin.ch

	Directur:	Plazzas:	Entradas:	15 480 000.-
	Michael Leupold	211	Expensas:	152 237 600.-

L'Uffizi federal da justia (UFG) elavura leschas en il secur dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg da scussiu e da concurs, dal dretg privat internaziunal, sco era dal dretg public ed administrativ. El surpiglia entaifer l'administraziun federala ina funcziun consultativa per tut ils affars da legislaziun. L'uffizi maina il register penal svizzer, ha la surveglianza suprema dals fatgs che concernan il register da commerzi, il stadi civil ed il register funsil, la scussiu, il concurs e l'execuziun dal chastu. En questa funcziun conceda l'UFG era contribuziuns da construcziun als chantuns per ils edifizis destinads a l'execuziun da chastis e da mesiras. Sias contribuziuns a la gestiun d'instituziuns per l'assistenza staziunara a la giuventetgna gidan ultra da quai a garantir la qualitat da la lavur educativa.

Sin plaun internaziunal represchenta l'uffizi la Svizra avant ils organs per ils dretgs umans a Strasbourg ed en numerusas organisaziuns. Ultra da quai è el il post central cumpetent per rapiments internaziunals d'uffants e per adopziuns internaziunals. En pli collavura l'UFG cun autoritads da l'exteriur en ils secturs da l'assistenza giudiziala e da l'extradiziun.

Uffizi federal da polizia Fedpol

www.fedpol.admin.ch

	Directur:	Plazzas:	Entradas:	1 825 000.-
	Jean-Luc Vez	753	Expensas:	241 753 200.-

Ils collavurators da l'Uffizi federal da polizia (Fedpol) adempleschan lur incumbensas en differents secturs da la protecziun da la populaziun e dal stadi da dretg svizzer. Sut la direcziun da la Procura publica federala fan els per exempel mintg'onn retschertgas en plirs tschients cas, en ils quals la Confederaziun è responsabla per la persecuziun penala, surtut en ils secturs dal terrorissem, da la criminalitad organisada e da la lava-da da daners suspectus. En numerusas proceduras sustegnan ils

collavurators da Fedpol er las polizias chantunals, per exempel en il cumbat cunter la pornografia d'uffants en l'internet.

Il personal da Fedpol è plinavant responsabel per la segirezza da pliras tschient persunas oriundas da l'exteriur che ston vegnir protegidas dal dretg internaziunal public, sco er per la segirezza da magistrats svizzers e d'edifizis da la Confederaziun. El creescha tut las cundiziuns necessarias per emetter passaports e pronunzia scumonds d'entrar en Svizra.

L'uffizi offra servetschs a partenaris naziunals ed internaziunals, sco per exempel la gestiun da bancas da datas per l'investigaziun da persunas e d'objects u per l'identificaziun da persunas e fastizs. En pli elavura el ils accords necessaris per la cooperaziun internaziunala da la polizia.

Uffizi federal da migraziun UFM

www.bfm.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	41 850 000.-
Alard du Bois-Reymond	745	Expensas:	1 030 687 100.-

Ina Tudestga vul lavurar en Svizra sco inschignera – tge pretensiuns ston ella e ses patrun en quel cas ademplir? In fugitiv d'Eritrea dumonda asil en Svizra – sut tge cundiziuns vegn sia dumonda approvada? Ina famiglia da la Part Sura Bernaisa vul emigrar en il Canada – tge sto ella resguardar per pudair far quel pass?

L'Uffizi federal da migraziun (UFM) fixescha las cundiziuns d'entrada, da dimora e da lavur en Svizra per persunas da l'exteriur ed el decida tge persunas ch'èn protegidas da persecuziun en noss pajais. Ultra da quai infurmescha e cusseglia l'UFM burgaisas e burgais svizzers che vulan emigrar.

La convivenza dad umans che derivan da differentas culturas n'è betg adina simpla. Perquai planisescha l'UFM mesiras per la coesistenza paschaivla da la populaziun indigena e da la populaziun da l'exteriur e realisescha quellas ensemen cun ils chantuns responsabels e cun auters partenaris. El coordinescha la politica d'integratiun e drizza l'attenziun particularmain sin ils secturs da la lingua, da la furmaziun e da la lavur.

Uffizi federal da metrologia METAS

www.metas.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	13 616 000.-
Christian Bock	123	Expensas:	39 186 300.-

Ils products e servetschs svizzers sa distinguan tras lur auta qualitat, exactadad e credibilitad. Per cuntanscher e mantegnair quest resultat sto nossa economia pudair mesurar, examinar e valitar cun la precisiun necessaria las caracteristicas da ses products e da ses servetschs.

Sch'i va per crear in product precis, calcular l'energia electrica u observar limitas en l'ambient: l'economia e la societad funcziunan mo cun ina mesiraziun correcta.

L'Uffizi federal da metrologia realisescha las mesiras da referenza da la Svizra, prepara las disposiziuns legalas necessarias e surveglia che quellas vegnian observadas. El creescha uschia las premissas per pudair far en Svizra mesiraziuns ed examinaziuns fitg exactas.

Scheffa dal departament:
Simonetta Sommaruga

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 18 18
Responsabla per l'informaziun: Christine Stähli
info@gs-ejpd.admin.ch
www.ejpd.admin.ch

Cumissiu federala da bancas da giu CFBG

www.esbk.admin.ch

Directur:
Jean-Marie Jordan

Plazzas:	34	Entradas:	411 291 200.-
		Expensas:	424 379 100.-

La Cumissiu federala da bancas da giu (CFBG) surveglia las 19 bancas da giu da la Svizra. Ella controlla ch'els casinos offrian a lur clients cundiziuns da giu gistas. Tranter auter examinescha ella, schebain las bancas da giu adempleschan lur obligaziun d'agir cun premura en il sector da mesiras cunter la lavada da daners suspectus e schebain ellas suondan las mesiras prescrittas per prevegnir al regl da jugar.

La CFBG pretenda plinavant las taxas sin bancas da giu che van principalmain a favur dal fond da gulivaziun da l'AVS. Quellas summas servan damai baud u tard a l'entira populaziun.

Ina da las incumbensas da la CFBG è er la qualificaziun legala da giu en cas che quels èn da natira dubiosa. En tals cas decida ella, schebain i sa tracta d'in giu da fortuna ubain d'in giu d'inschign. Per la persecuziun da las persunas che offran illegalmain giu da fortuna è medemamain la CFBG responsabla.

Institut svizzer da dretg comparativ ISDC

www.isdc.ch

Directura a.i.:
Christina Schmid

Plazzas:	35	Entradas:	1 441 100.-
		Expensas:	7 570 000.-

«Mintga pajais ha sias atgnas isanzas» – in proverbi che tanghescha precis la pitschna Svizra che ha numerusas relaziuns cun l'exteriur. En cas da relaziuns da famiglia internaziunales ed en il traffic economic pon «atgnas isanzas», il dretg ester, esser relevantas. Ma co obtegn'ins per exempel ina lescha dal Kasachstan u ina decisiun giudiziala da la Mongolia? L'Institut svizzer da dretg comparativ (ISDC) dat infurmaziuns davart systems giuridics da l'exteriur surtut a tribunals, autoritads ed advocats. Per che la Svizra possia profitar dad experientschas da l'exteriur, elavura l'ISDC er models da referenza e serva sco funtauna d'inspiraziun per il legislatur. Cun ina vasta biblioteca (360 000 ovras en pli che 60 linguas) e cun occurrenz davart temas actuals sustegna l'institut per finir er la perscrutaziun.

Cumissiu federala da cumpromiss per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs cunfinants CFDC

www.eschk.admin.ch

Presidenta:
Laura Hunziker Schneider

Plazzas e budget cuntignids en las cifras dal Secretariat general

L'incumbensa da la cumissiu da cumpromiss è d'examinar e d'approvar las tariffas ch'èn suttamessas a la surveglianza federala en il rom da la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs cunfinants. Questas tariffas vegnan negoziadas tranter tschintg societads da gestiun collectivs concessiunadas d'ina vart e da las organizaziuns d'utilisaders ch'èn mintgamai pertutgadas da l'autra vart. Las tariffas fixeschan l'indemnisaziun che las utilisaders ed ils utilisaders ston pagar per utilizar l'ovra protegida cun ils dretgs d'autur u ina prestaziun protegida cun ils dretgs cunfi-

nants. Uschia è per exempel la SUIA responsabla per ils dretgs da las auturas e dals auturs d'ovras musicalas e fixescha damai era las tariffas respectivas.

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR

www.revisionsaufsichtsbehoerde.ch

Directur:
Frank Schneider

Plazzas:	18	Entradas:	5 600 000.-
		Expensas:	5 600 000.-

L'Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun (ASR) garantescha ch'els servetschs da revisiun vegnan fatgs en Svizra conform a l'urden ed en auta qualitat. Per quest motiv maina ella in uffizi d'admissiun ed administrescha in register uffizial gratuit per tut las persunas natirals e las interpresas che fan servetschs da revisiun prescrits tenor la lescha. Ultra da quai surveglia ella er interpresas che porschan servetschs da revisiun per societads dal public. L'ASR collavura stretgamain cun las autoritads da surveglianza da leschas spezialas, las bursas, las autoritads penals, las dretgiras civilas e cun las autoritads da surveglianza en chaussas da revisiun da l'exteriur.

Cumissiu naziunala per la prevenziun da la tortura CNPT

www.nkvf.admin.ch

President:
Jean-Pierre Restellini

Plazzas e budget cuntignids en las cifras dal Secretariat general

La Svizra ha ratifigà il 2009 il protocol facultativ da la convenziun cunter la tortura da l'ONU. Cun quel s'associescha ella explicitamain a las stentas internaziunales per cumbatter la tortura. L'incumbensa da la Cumissiu naziunala per la prevenziun da la tortura (CNPT) è da realisar il protocol facultativ da l'ONU en Svizra. Cun visitas e controllas regularas en prashuns ed instituziuns svizas contribuescha la cumissiu sia part a la prevenziun da la tortura e d'auters maltractaments. La CNPT sa cumpona da spezialistas e spezialists dals sectors da medischna, dretg, persecuziun penala ed execuziun da chastis e da mesiras.

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

www.ige.ch

Directur:
Roland Grossenbacher

Plazzas:	208	Entradas:	41 202 000.-
		Expensas:	46 487 000.-

L'IPI è responsabel per tut las dumondas en connex cun la protecziun da la proprietad intellectuala. Inventaders ed auters chaus creativs pon laschar registrar qua lur innovaziuns e creaziuns ed uschia proteger quellas cunter imitaders: novas invenziuns tecnicas pon vegnir patentadas, nums distinctivs pon vegnir registrads sco marcas e musters u furmas originalas sco design. L'IPI sustegna persunas interessadas cun infurmaziuns online e scleriments al telefon ed accumpogna retschertgas da patent. Ultra da quai cusseglia l'institut las autoritads federalas en tut las dumondas da la proprietad intellectuala e represchenta ils interess da la Svizra en quests fatgs a l'exteriur ed en organizaziuns internaziunales.

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Mise en place

Uschia vegn numnà en cuschinas da restaurant e d'hotel la preparaziun da tut quai ch'è necessari per cuschinari. E quai che sa cumprova en la vita civila sco process da lavur pratic e funcziunal, po era valair per il militar.

L'adjutant da stab Fritz Lehner notescha sin in feagl da valitaziun quant bain ch'ils futurs schefs da cuschina da l'armada enconuschan tut las cumponentas d'ina cuschina da detaschament e quant bain ch'els instrueschan in l'auter dad utilizar quellas. Il scolast da classa dal commando dal curs da furmaziun per schefs da cuschina n'instruescha sin la piazza d'armas a Thun però betg simpels novizs. Tgi che frequenta questa scolaziun dad otg emnas è per il solit gia cuschinier da professiun u ha almain emprendì in mastern che ha da far insatge cun victualias sco p.ex. pasterner u mazler.

En quest curs militar approfundeschan ils giuvens lur enconuschientschas teoreticas e praticas ed emprendan da lavurar cun il sistem mobil da subsistenza (SMS). Quel sa cumpona d'ina cuschina installada sin in char annex e d'in modul transportabel cun camiun che cuntegna tut il material supplementar. Ch'i sa tractia da proveder in entir battagliun cun il SMS, introduci avant trais onns, u mo ina dunsaina d'umens cun la cuschina da detaschament, l'incumbensa è adina la medema: la proviantaziun duai promover il bainesser, la prontezza a la prestaziun e la morala dals commembers da l'armada – damai esser buna, sanadaivla e suffizienta.

E quai en il cas ideal mintga singula giada: ils differents cuschiniers da l'armada preparan mintg'onn bundant tredesch milliuns pasts.

L'adjutant da stab Fritz Lehner è scolast da classa da la Furmaziun da scolaziun logistica, Commando scolaziun per schefs da cuschina, ed ina da las radund 12000 persunas employadas en il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Secretariat general SG-DDPS

Secretaria generala: **Brigitta Rindlisbacher** Plazzas: **443** Entradas: **4 668 000.-**
Expensas: **96 976 000.-**

Las incumbensas dal schef dal DDPS èn fitg multifaras.

Il Secretariat general (SG) è in team da specialistas e specialists dals pli differents secturs che sustegna il schef dal departament en sia lavur quotidiana, ma che s'occupa er da la planisaziun a media ed a lunga vista. Il SG dirigia, coordinescha e surveglia l'utilisaziun da las resursas dal departament en ils secturs dal persunal, da las finanzas, dal dretg, da la politica, da la surveglianza, dal territori e da l'ambient. El è responsabel per la strategia relevanta per la politica da segirezza, la comunicaziun, la biblioteca a la Piazza Guisan, ils servetschs da translaziun, il Center da donns dal DDPS e la Segirezza d'infurmaziuns e d'objects (SIO).

A l'administraziun dal SG è suttamess il Stab da la Giunta dal Cussegl federal per la segirezza (Stab GSeg). La Giunta per la segirezza sa cumpona da trais cussegliers federals (minister da la defensiun, ministra da la giustia, ministra da l'exteriur). Las fatschentas da quella vegnan predeberadas da la Gruppa da coordinaziun per la segirezza. Il Stab GSeg furnescha a quests dus organs cuntinuadamain analisas da la situaziun e contribuziuns per il management da crisas sin nivel da la Confederaziun.

Auditorat superiur

Auditor superiur:
Brigadier Dieter Weber

Plazzas e budget cuntegnids en las
cifras dal Secretariat general

www.oa.admin.ch

L'Auditorat superiur procura – independentamain dal commando da l'armada e da l'administraziun – ch'ìls tribunals militars possian ademplir lur incumbensa. L'auditor superiur è il schef da la giustia militara e l'accusader suprem da l'armada. El instradescha las proceduras penals che tutgan tar la giurisdicziun militara, surveglia quellas ed ademplescha tut las obligaziuns e tut ils ulteriurs dretgs processuals attribuids ad el dal legislatur.

Defensiun

www.armee.ch

Chef da l'armada: **Cumandant da corp André Blattmann** Plazzas: **9535** Entradas: **323 135 400.-**
Expensas: **5 549 583 200.-**

Il segund «D» da l'abbreviaziun DDPS stat per la «Defensiun». Il pli grond sectur departamental è responsabel per la planisaziun, la direcziun e l'administraziun da l'armada svizra. El vegn manà dal schef da l'armada en il rang d'in cumandant da corp (general cun trais stailas). La gruppa «Defensiun» cumpiglia il quartier general cun il Stab da l'armada ed il Stab da commando, las Forzas terrestras e l'Aviatica militara, l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada, sco era la Basa logistica e la Basa d'agid al commando da l'armada.

Il Stab da l'armada ha l'incumbensa da realisar las directives e las ordinaziuns d'acziun politicas sin il stgalim strategic-militar. Ultra da quai è el responsabel per il svilup, la planisaziun, la repartiziun da las resursas e la direcziun da l'armada. Il Stab da commando planisescha e dirigia la prontezza da la truppa ed ils engaschaments, saja quai per garantir la segirezza dal World Economic Forum WEF a Tavau, per promover la pasch en il Balcan (p.ex. cun agid da la Swisscoy en il Cosovo) u per gidar en cas da catastrofes (lavinias, inundaziuns u incendis da guaud) en Svizra ed a l'exteriur.

Ils cumandants da las Forzas terrestras e da l'Aviatica militara, medemamain cumandants da corp, han la responsabladad generala per l'instrucziun e la prontezza da las furmaziuns terrestras ed aviaticas.

L'instrucziun ed il perfecziunament dals uffiziers da milissa e dals militars da professiun succeda en il rom da l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada. La Basa logistica garantisce l'entir refurniment ed il retransport d'armas, da material e da victualias, sco er il mantegniment e l'infrastructura. Las gruppas da sanidad e da transport fan era part da la Basa logistica. La Basa d'agid al commando furnescha tut las prestaziuns electronicas necessarias.

Protecziun da la populaziun

www.bevoelkerungsschutz.ch

Directur: **Willi Scholl** Plazzas: **288** Entradas: **13 473 000.-**
Expensas: **155 598 200.-**

Il «P» da l'abbreviaziun DDPS stat per la «Protecziun da la populaziun». I sa tracta d'in sistem civil per il commando, la protecziun, il salvament e l'agid. En cas da catastrofes e situaziuns d'urgenza segirescha la Protecziun da la populaziun la col-lavuraziun tranter las tschintg organisaziuns partenarias polizia, pompiers, sanidad publica, servetschs tecnics e protecziun civila. In organ da commando communabel surpiglia la coordinaziun e la direcziun da las acziuns.

Schef dal departament:
Ueli Maurer

Chasa federala ost, 3003 Berna
031 324 50 58
Responsabels per l'infurmaziun: Sebastian Hueber, Martin Bühler
www.vbs.admin.ch

La protecziun da la populaziun stat per gronda part en la cumpetenzza dals chantuns. La Confederaziun, en emprima lingua l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun UFPP, è responsabla per las basas legalas e la coordinaziun, surtut en ils secturs da la concepziun, da la protecziun ABC (privels atomars, biologics e chemics), da l'avertiment e da l'alarm, da l'instrucziun u da l'infrastructura da protecziun. La Confederaziun è particularmain cumpetenta per il provediment en cas d'in augment da la radioactivitad, situaziuns d'urgenza concernent ils mirs da fermada, epidemias d'animals e d'umans e conflicts armads.

Al DDPS èn sutmesses dus secturs cun incumbensas spezialas: la Centrala naziunala d'alarm CENAL cun sedia a Turitg è sco il center da las organisaziuns d'acziun da la Confederaziun il post da contact en il sector da la protecziun da la populaziun. En cas d'eveniments extraordinaris è ella incumbensada d'avertir las autoritads e da valitar la situaziun sin il stgalim da la Confederaziun. En cas d'in augment da la radioactivitad po ella alarmer la populaziun ed ordinar mesiras da protecziun. Il *Labor da Spiez* è l'institut svizzer spezialisà per la protecziun cunter privels atomars, biologics e chemics. Ses servetschs vegnan dumandads adina puspè er da l'ONU e d'autras organisaziuns internaziunalas.

Sport

Directur: **Matthias Remund** Plazzas: **332** Entradas: **16 287 000.-**
Expensas: **192 915 800.-**

www.baspo.ch

Il «S» da l'abbreviaziun DDPS stat per il «Sport». L'Uffizi federal da sport UFSP a Magglingen promova il sport ed il moviment per l'entira populaziun. Sias activitads s'orienteschan als effects positivs dal sport e dal moviment: la sanadad, l'educaziun, la prestaziun, l'economia e la persistenza. L'UFSP gida a sviluppar ed a concepìr la politica da sport naziunala e realisescha las incumbensas correspundentas. Il program da promozion il pli impurtant da l'UFSP è «Giuventetgna + sport», dal qual profitan mintg'onn var 550 000 giuvenils en 75 disciplinas da sport. La Scola auta federala da sport a Magglingen SAFSM sco part da l'UFSP è in dals pli impurtants instituts da scolaziun dal sport svizzer. Sias cumpetenzas centralas cumpiglian la pedagogia, il sport da junioras e juniors ed il sport d'elita sco era la qualitat en l'instrucziun da sport. En quests secturs instruescha e perscrutescha la SAFSM ed offra divers servetschs. A Magglingen ed a Tenero maina l'UFSP centers da scolaziun, da curs e da trenament moderns, che stattan a disposiziun a scolas autas, associaziuns, uniuns e scolas.

Armasuisse

www.armsuisse.ch

Schef da l'armament: **Jakob Baumann** Plazzas: **924** Entradas: **1 312 230 200.-**
Expensas: **877 165 700.-**

Armasuisse è il center da cumpetenzza per l'acquisiziun, la tecnologia, las immobiglias e las geodatas dal DDPS. Armasuisse garantescha il provediment da l'armada e da la protecziun da la populaziun cun systems, vehichels, material ed immobiglias. Armasuisse è in dals dus centers da cumpetenzza per las acquisiziuns da la Confederaziun.

I dat strusch ina chasada svizra che na posseda betg in productad Armasuisse, saja quai ina charta u in atlas d'auta qualitat da l'Uffizi federal da topografia Swisstopo u l'equipament personal d'in schuldà svizzer.

Armasuisse cumpiglia il Stab da la direcziun d'interpresa, l'Uffizi federal da topografia Swisstopo ed ils Servetschs centralis sco er ils suandants secturs da cumpetenzza: systems da commando e d'exploraziun (p.ex. acquisiziun da simulaturs); systems terresters (p.ex. acquisiziun da vehichels armads); systems aviatics (p.ex. acquisiziun d'aviuns per la Confederaziun); acquisiziun e cooperaziun; scienza e tecnologia; immobiglias (administrescha var 26 000 objects e 26 000 hectaras terren dal DDPS).

Cunquai che Armasuisse s'occupa da las armas e dals apparats durant l'entira durada da diever, è ella er responsabla per lur liquidaziun.

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Directur: **Markus Seiler** Budget e dumber da collavuraturas e collavuraturas èn confidenzials

Il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun (SIC) ha l'incumbensa legala da giuditgar a moda cumplessiva la situaziun da smanatscha da la Svizra. El contribuescha cun prestaziuns operativas e preventivas directamain a la protecziun da la Svizra. Il SIC rimna infurmaziuns cun meds dal servetsch da novitads, analisescha ed evaluescha quellas e d'ersa sias enconuschientschas e ses giudicats cun la finamira da metter a disposiziun infurmaziuns relevantas per purtaders da decisiun sin tut ils stgalims. In aspect fitg impurtant da questa lavur è d'identifitgar il pli baud pussaivel las smanatschas ed ils privels, ma era las schanzas per ils interess da la Svizra.

Il SIC sa fatschenta cun ils temas terrorissem, proliferaziun, extremissem violent, servetsch d'infurmaziun scumandà e cun il svilup da la segirezza en las differentas regiuns incl. ils aspects militars. El po disponer d'ina vasta rait da partenaris naziunals ed internaziunals. Il SIC vegn controllà da divers organs da l'administraziun e dal Parlament.

Partenza en otg minutas

Il pajar taglias na l'entusiasmescha betg, ma cun dumondas fiscalas s'occupa ella di per di: en ses biro a Berna e quasi anc pli savens en chapitalas a l'ester – ed en l'aviun durant il viadi da lavur.

La giurista ed economa en il Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SIF è adina preschenta, cura ch'i sa tracta da negoziar contracts da taglia cun auters pajais u cun la UE. Davos portas serradas vegnan preschentads ils differents puncts da vista e discutadas las pussaivladads da s'avischinar.

Questa negoziaziun da propostas e cuntrapropostas na pretenda betg mo l'enconuschientscha perfetga dals dossiers magari setgs, ma era creatividad. «E mingatant sa preschenta la soluziun fitg spontanamain pir durant il gentar che concluda l'inscunter», di Catherine Chammartin.

En sia lavur la plascha surtut la sfida da chattar soluziuns che permettian a noss pajais ed a sias interpresas da restar competitivs, che vegnan reconuschidas sin plaun internaziunal e che han in bun sustegn politic a l'intern.

La Svizra duai per exempel garantir che facultads existentas e novas facultads deponidas en noss pajais e lur retgavs vegnan taxads sco ch'i s'auda. Persuenter duain firmas svizras survegnir in access pli facil als martgads da finanzas esters.

Svanescha damai il secret da banca? «Na», sa dosta l'experta, «quel è francà en la lescha e vegn a restar». En cas da suspects fundads da fraud fiscal u d'omission fiscalà presta noss pajais però en il futur sustegn uffizial a las autoritads estras en il rom da la cunvegna davart l'imposiziun dubla da taglia.

Era sche quasi nagin na paja gugent taglias, n'ha la Svizra tschert betg l'intenziun da proteger fraudaders da taglia.

Catherine Chammartin lavura sco giurista ed economa en la Secziun per la politica fiscalà dal Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI ed è ina da las radund 9200 personas employadas en il Departament federal da finanzas DFF

Departament federal da finanzas DFF

Secretariat general SG-DFF

Secretari general:	Plazzas:	Entradas:	4 100.–
Jörg Gasser	125	Expensas:	88 194 900.–

In mardi saira en il «Bernerhof»: ils biros èn illuminads e dapertut èsi in grond travasch. Ils departaments inolteschan lur davosas posiziuns davart las fatschentas dal DFF che vegnan tractadas l'auter di en la seduta dal Cussegl federal. En il Secretariat general SG vegnan fatgas las davosas correcturas dals projects.

Il SG planisescha las fatschentas dal DFF e sustegna la cussegliera federala Eveline Widmer-Schlumpf. L'infurmaziun da la publicità è l'incumbensa da la partiziun da comunicaziun. Cun improvisar na vegniss ins qua betg lunsch, sch'ins pensa mo a las differentas versiuns linguisticas ch'èn da preparar: davart tut las fatschentas dal Cussegl federal vegn infurmà a medem temp en tudestg, franzos e talian. Era l'Organ da strategia informatica da la Confederaziun fa part dal Secretariat general. El elavura las basas per sviluppar vinavant l'informatica en l'administraziun federala e coordinescha la cooperaziun da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas en il sector e-government.

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI

www.sif.admin.ch

Secretari da stadi:	Plazzas:	Entradas:	–
Michael Ambühl	32	Expensas:	15 766 400.–

Memia grond per far naufragi, l'inscunter suprem G20, il secret da banca, la debatta davart ils raffaders, la taglia d'indemnisaziun. Ils temas dal Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI vegnan actualmain tractads en lung ed en lartg en la politica e las medias. Il SFI, fundà l'onn 2010, fa valair ils interess da la Svizra en dumondas finanzialas, monetaras e fiscalas internaziunalas e represchenta la Svizra – ensem cun la Banca naziunala – en gremis decisivs sco il Financial Stability Board ubain il Fond monetar internaziunal. Il SFI elavura las cundiziuns da basa per che la Svizra sco stadi disponia d'in piazza finanziaria ed economica segira, competitiva e renconuschida en tut il mund. El presidescha las tractativas davart las dumondas fiscalas tranter la Svizra, l'UE ed auters partenaris impurtants. Il SFI sa partipescha ultra da quai a moda activa a las stentas per cumbatter la lavada da daners suspectus e la finanziaziun dal terrorissem.

Administraziun federala da finanzas AFF

www.efv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	2 595 132 900.–
Fritz Zurbrugg	180 excl. Swissmint (27) ed UCC (623)	Expensas:	7 462 329 200.–

L'AFF è la guardiana da la cassa federala. La veglia regla «betg dar ora dapli daners che quai ch'ins gudogna» vala qua pli fitg ch'èn auters lieus. Dal 2001 ha il pievel incumbensà il Cussegl federal ed il Parlament da na far pli nagins debits. Quest «frain a l'indebitament» pretenda damai che las expensas na creschian betg pli spert che las entradas durant in ciclus conjunctural. Cur che l'AFF fa il budget da la Confederaziun per l'onn proxim, sto ella resguardar

questa directiva. Per che la politica haja temp avunda da decider davart ils accents ch'ella vul metter e da vesair ad uras, schebain igl è da franar projects u da decider davart novas entradas, elavura l'AFF er in plan da finanzas per ils trais onns suandants. Quest plan cuntegna tut las expensas approvadas e previsiblas.

Grazia al quint transparent da l'AFF pon il Parlament ed il pievel controllar tge che succeda cun ils daners da taglia. Ultra da quai s'occupa l'AFF da las basas legalas da l'urden monetar ed elavura analisis scientificas che servan sco fundament per tschertgar ed evaluar decisiuns politicas.

Uffizi federal da personal UFFER

www.epa.admin.ch

Directura:	Plazzas:	Entradas:	9 740 600.–
Barbara Schaeerer	109	Expensas:	202 461 900.–

La clav dal success d'in pajais èn ils umans – quai vala era per l'administraziun federala. Ella è ina gronda patruna cun collavuraturas e collavuratur qualificgads e motivads che na persvadan betg mo cun lur enconuschentschas professionalas, ma bain era cun creatività ed ina vista globala. Var 35 800 personas chattan en l'administraziun federala ina piazza interessanta cun cundiziuns da lavur progressivas e cun cuntegnus unics. Sco patruna moderna ed attractiva contribuescha l'administraziun federala a la gronda competitività da la Svizra en la cumparegliaziun internaziunala. L'UFFER procura cun sia politica da personal che l'administraziun federala restia er en l'avegnir ina patruna competitiva che po attrair e salvar las meglras collavuraturas ed ils meglers collavuratur.

Administraziun federala da taglia AFT

www.estv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	45 860 602 000.–
Urs Ursprung	988	Expensas:	6 926 679 700.–

L'AFT procura per la gronda part da las entradas federalas e gida ensem cun ses partenaris a financiar las incumbensas publicas. Ella è responsabla per in'imposiziun effizienta e gista da la taglia sin la plivalur, da la taglia federala directa, da la taglia anticipada e d'autras taxas. Sin il nivel internaziunal sa stenta l'AFT per cunvegnas las pli favuraivlas pussaivel per evitar l'imposiziun dubla da taglia. Questas uschenumnadas cunvegnas davart l'imposiziun dubla da taglia èn da gronda impurtanza cunzunt per l'economia e regleschan l'agid uffizial en dumondas da taglia. L'AFT prepara midadas da leschas en il sector dal dretg fiscal e realisescha en collavuraziun cun ils chantuns l'armonisaziun formala da la taglia directa da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas. Ella contribuescha sia part ad in bun clima fiscal ed a l'ulterior svilup da las taglias.

Administraziun federala da duana AFD

www.ezv.admin.ch

Directur:	Plazzas:	Entradas:	11 659 600 000.–
Rudolf Dietrich	4519	Expensas:	1 426 984 400.–

La Svizra generescha mintg'auter franc a l'exteriur. La duana svizra ha l'incumbensa da procurar ch'in dals davos cunfins da duana en l'Europa Occidentala e l'Europa Centrala ve-

Scheffa dal departament:
Eveline Widmer-Schlumpf

Bernerhof, 3003 Berna
031 322 60 33
Responsabla per l'infurmaziun: Brigitte Hauser-Süess
www.efd.admin.ch
info@gs-admin.ch

gnia percepì il pli pauc pussaivel tant da l'economia d'import e d'export sco era da las viagiaturas e dals viagiaturs. Al martgà intern da l'Uniun europeica duai l'economia svizra sche pussaivel avair las medemas cundiziuns sco la concorrenza. A medem temp controllascha la duana, schebain las directives legalas vegnan resguardadas. Ella incassascha varsaquantas taglias da consum sco p.ex. la taglia sin la plivalur, la taglia sin il petroli u la taglia sin il tubac. Il Corp da guardias da cunfin (Cgcf) è la part unificada ed armada da l'AFD. Sco il pli grond organ da segirezza civil en Svizra ademplescha el sper ils servetschs da duana e da la polizia da duana er ina vasta paletta dad incumbensas. Quellas cumpiglian tranter auter la tschertga da personas, da vehichels e d'objects, il cumbat cunter la cuntrabanda da meds narcotics e las falsificaziuns da documents sco er incaricas da la polizia d'esters.

Uffiz federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

www.bit.admin.ch

Directur: Marius Redli	Plazzas: 1148	Entradas: 374 936 300.-	Expensas: 376 368 500.-
---------------------------	------------------	----------------------------	----------------------------

La Confederaziun e l'administraziun senza computer e telecomunicaziun? Ina situaziun nunimaginabla. Paginas web, leschas ed ordinaziuns online, decleraziuns da duana, calculaziuns da taglia, l'intermediaziun da personas dischoccupadas – tut vegn elavurà a moda electronica. L'UFIT fa la lavur centrala en l'administraziun federala, sch'i va per il svilup e la realisaziun da prestaziuns d'informatica economicas, modernas, segiras e favuravlas per ils utilisaders e per las burgaisas ed ils burgais. El sustegna ils process da manaschi da l'administraziun federala, porscha systems da standard per plazs da lavur e per l'administraziun da fatschentas e procura per ina telecomunicaziun optimala tranter tut ils uffizis federals en Svizra ed a l'exteriur. Da nov tutgan era tribunals (Tribunal penal federal, Tribunal administrativ federal) tar la clientella da l'UFIT.

Uffiz federal per edifizis e logistica BBL

www.bbl.admin.ch

Directur: Gustave E. Marchand	Plazzas: 667	Entradas: 915 110 800.-	Expensas: 697 147 500.-
----------------------------------	-----------------	----------------------------	----------------------------

Pertge è la gronda part dals biros da l'administraziun federala da color grisch clera e pertge cuntengnan tut ils biros praticamain la medema mobiglia? Perquai ch'ils emploiads na pon betg simplamain cumprar en tenor gust tar in commerziant da mobiglias. Milli pults, diesch palettas cullis e pliras tonnas palpieri – la cumpra da grondas quantitads standardisadas è pli favuravla che l'acquist d'objects singuls. Perquai èsi necessari da laschar far regularmain offertas, e l'offerta la pli bunmartgada vegn alura resguardada. Responsabel per questas acquisiziuns è l'UFEL che construescha, mantegna ed administrescha era las immobiglias da la Confederaziun, saja quai la Chasa federala, ils differents edifizis administrativs, ils numerus museums e chastels ubain las ambassadas en tut il mund.

Autorità federala da surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

www.finma.ch

Directur: Patrick Raaflaub	Plazzas: 385	Expensas (cun furmaziun da reservas):	110 400 000.-
-------------------------------	-----------------	---------------------------------------	---------------

La Svizra è ina da las pli impurtantas plazzas da finanzas dal mund. Il sector da finanzas gioga perquai ina rolla essenziala per l'economia publica svizra. Damai ch'ils martgads da finanzas sa sviluppan a moda dinamica e las incumbensas da la surveglianza dals martgads da finanzas daventan pli e pli complexas, èsi stà necessari da meglierar la structura instituziunala dals organs da surveglianza existents. Ils champs centrals dal sector da finanzas (bancas, assicuranzas, bursas, etc.) vegnan survegliads dapi l'entschatta dal 2009 d'ina singula instanza, da l'Autorità federala da surveglianza dals martgads da finanzas Finma.

Controlla federala da finanzas CFF

www.efk.admin.ch

Directur: Kurt Grütter	Plazzas: 90	Entradas: Expensas:	1 130 000.- 21 070 600.-
---------------------------	----------------	------------------------	-----------------------------

Sco organ suprem per la surveglianza da las finanzas ha la CFF il dretg da pretender da tut ils emploiads federals infurmaziuns davart lur lavur. Ella emprova d'eruir las mancanzas e las flaivezzas, tegnend adina ina distanza critica. La CFF presta ina lavur da persuasiun professiunala e gida uschia a meglierar l'activitad dal persunal federal. Gronda paisa dat ella al dialog cun las instituziuns controlladas, perquai ch'ella sa che sias recumandaziuns vegnan plitost acceptadas suenter in discurs.

Administraziun federala da l'alcohol EAV

www.eav.admin.ch

Directur: Alexandre Schmidt	Plazzas: 163	Entradas: Expensas:	311 579 000.- 33 987 000.-
--------------------------------	-----------------	------------------------	-------------------------------

L'AFA dirigia il martgà d'alcohol cun taglias, controllas e restricziuns da commerzi e da reclama. Ses center da profit, Alcosuisse, proveda l'economia svizra cun etanol. En il rom da la revisiun totala da la lescha d'alcohol duai vegnir liberalisà il martgà d'etanol e da spirituosas ed optimà il sistem da taglia e da controlla. Cun la finamira d'ina politica d'alcohol coerenta duai il commerzi per tut las bavrondas alcoholicas vegnir suttamess a determinaziuns per gronda part unitaras che observan en emprima lingia la protecziun da la giuventetgna.

Cassa federala da pensiun Publica

www.publica.ch

Directur: Werner Hertzog	Plazzas: 125	Entradas: Expensas:	33 525 000.- 31 737 000.-
-----------------------------	-----------------	------------------------	------------------------------

La Cassa federala da pensiun Publica è in'instituziun da dretg public autonoma da la Confederaziun. Sco ina da las pli grondas cassas da pensiun da la Svizra administrescha ella ils daners da prevenziun en l'autezza da quasi 34 milliardas francs svizzers. Ella cusseggia passa 55 000 personas assicuradas e 45 000 personas che retiran ina renta en tut las dumondas areguard lur prevenziun. Considerond questas cifras exprima la qualitat per la Publica er il senn da responsabladad envers sia clientella.

Sut la marella

Cécile Brabant examinescha minuziusamain in singul graunin: correspunda questa nova sort da graun a las aspectativas? È ella pli resistente cunter organissem nuschaivels? E surtut, cuntegna ella, sco quai ch'ins spera, bler glutin? Unicamain ina farina cun avunda glutin permetta numnadamain da furmar in paun, autramain na leva la pasta betg en furn ed il paun resta plat.

Quai che la spezialista da la selecziun da graun fa sin stgalim bass, fa sia instituziun, l'Agroscope Changins-Wädenswil ACW, sin in stgalim pli aut. L'Agroscope prenda l'agricultura sut la marella; ses num sa cumpona numnadamain da dus plets grechs: «agrós», quai che signifitga er u champ, e «skopein» che vul dir observar.

L'activitad da perscrutaziun e da svilup da la ACW resguarda quasi tut quai ch'ils purs svizzers cultiveschan: products dal fons sco graun e verdura, puma, vits e pumaraida ed era plantas medicinalas, aromaticas ed ornamentalas. Plinavant ademplescha la ACW incumbensas uffizialas da la Confederaziun, sco per exempel la controlla dals products per la protecziun da las plantas.

La staziun da perscrutaziun presta lavur considerabla per promover in'agricultura cumpetitiva e favuraivla a l'ambient che furnescha vivondas saunas per nus e bun pavel per noss muvel.

Cura che Cécile Brabant examinescha a Changins sper Nyon ina nova sort da graun, tegna ella en egl in'entira retscha da criteris: correspunda quest nov graun a noss terren ed a noss clima, è el resistant cunter malsognas e porta el bler fritg, sa lascha el producir a moda nunpretensiusa e favuraivla ed ademplescha el tut ils criteris da qualitat pretendids dal martgà?

Cécile Brabant lavura en l'Uffizi federal d'agricultura en la staziun d'Agroscope Changins-Wädenswil ACW sco experta per la cultivaziun da graun ed è ina las da radund 2400 persunas emploiadas en il Departament federal d'economia DFE

Departament federal d'economia DFE

Secretariat general SG-DFE

www.evd.admin.ch

Secretaria generala: Monika Rühl	Plazzas: 208	Entradas: 30 526 100.-	Expensas: 118 077 100.-
--	------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

Il Secretariat general sustegna e cussegla sco organ da stab e da coordinaziun il schef dal departament en sia lavur quotidiana. Ses champ d'incumbensas cumpiglia la planisaziun, la coordinaziun e la controlla da las fatschentas, sco era la surveglianza dals effects da las decisiuns. Ultra da quai presta il Secretariat general servetschs per l'entir DFE en ils secturs resursas umanas, finanzas, logistica, controlling e translaziuns, e furnescha era prestaziuns d'informatica cun ses Information Service Center.

Al Secretariat general èn suttemess l'administraziun dal Biro per dumondas da consumers e da l'Organ executiv dal servetsch civil. Il *Biro per dumondas da consumers* tegna quint tant dals interess dals consumers sco era da l'economia svizra. Per far public ils giavischs dals consumers e rinforzar lur posiziun promova el in'infurmaziun objectiva. En pli ha el l'incumbensa d'execuir l'Ordinaziun davart la decleraziun concernent il lain ed ils products da lain.

Dapi il 1996 pon ils giuvens umens svizzers, che na vegnan betg d'accordar il servetsch militar cun lur conscienza, far servetsch civil. L'*Organ executiv dal servetsch civil* cun ses centers regiunals situads en set lieus en tut la Svizra procura ch'i haja avunda plazz per ils giuvens da prestar servetsch civil.

Secretariat da stadi per l'economia SECO

www.seco.admin.ch

Directur Jean-Daniel Gerber	Plazzas: 445	Entradas: 243 582 500.-	Expensas: 775 635 100.-
---------------------------------------	------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Il SECO è il center da cumpetenzza da la Confederaziun per tut las dumondas centralas da la politica economica. Sia finamira è da garantir in svilup economic duravel. Perquai procura el per las cundiziuns da basa normativas e politic-economicas necessarias.

Ils patrons sco er ils lavurants duain pudair profitar d'ina politica orientada a la creschientscha, da l'eliminaziun da barrieras commercialas e d'ina reducziun dals pretschs auts en Svizra. Entaifer la politica interna è il SECO il post da colliaziun tranter las interpresas, ils partenaris socials e la politica. El sustegna il svilup regional e structural equilibrà da l'economia e garantescha la protecziun dals lavurants. Cun sia politica dal martgà da lavur gida il SECO a cumbatter la dischoccupaziun ed uschia a mantegnair la pasch sociala. Il SECO s'engascha per ch'ils bains, ils servetschs e las investiziuns svizras chattian access a tut ils martgads. Entaifer la politica exteriura collavura il SECO activamain per stabilir reglas effizientas, gistas e transparentas per l'economia mundiala. Las relaziuns da la Svizra cun l'UE e l'Associaziun europeica da commerzi liber vegnan coordinadas dal Biro d'integrasiun, in uffizi cuminaivel dal DFAE e dal DFE.

Il *Servetsch d'accreditaziun svizzer* suttemess al SECO è responsabel per l'accreditaziun da posts da controlla privats e publics ch'evalueschan la conformitad tenor criteris internaziunals.

Uffizi federal da furmazion professionala e da tecnologia UFFT

www.bbl.admin.ch

Directura: Ursula Renold	Plazzas: 125	Entradas: 1 952 000.-	Expensas: 1 242 798 300.-
------------------------------------	------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

La furmazion, la perscrutaziun e l'innovaziun èn essenzialas per il svilup economic e social da noss pajais. L'UFFT s'occupa da tut ils trais secturs: el è il center da cumpetenzza da la Confederaziun en dumondas da la furmazion professionala, da las scolas autas professionalas e da la promozion da l'innovaziun. Uschia gida l'UFFT a scolar forzas da lavur qualificadas ed a render attractiva la Svizra sco piazza economica. Ensem cun ils chantuns e las federaziuns professionalas s'engascha l'UFFT per ina furmazion d'alta qualitat. El coordinescha las scolas autas professionalas che na scoleschan betg mo persunas da cader, mabain s'engaschan era per la perscrutaziun applitgada e per il svilup. L'UFFT elavura las basas per la politica d'innovaziun da la Confederaziun, negoziescha cunvegns internaziunals ed è responsabel per l'evaluaziun da la Cumissiun per tecnologia ed innovaziun CTI e per sia activitad da promozion.

Uffizi federal d'agricultura UFAG

www.blw.admin.ch

Directur: Manfred Böttsch	Plazzas: 939	Entradas: 202 812 400.-	Expensas: 3 702 958 100.-
-------------------------------------	------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

La Svizra ha 1 055 684 hectaras terren d'agricultura, en las stallas sa chattan 1 597 484 chaus biestga; 166 722 persunas lavuran actualmain in il sector da l'agricultura. La Confederaziun sustegna l'agricultura cun 3,6 milliardas francs l'onn. L'UFAG procura che las puras ed ils purs produceschian a moda duravela ed orientada al martgà vivondas d'alta qualitat. El s'engascha per in'agricultura multifunziunala che contribuescha al provediment da la populaziun, al mantegniment da las basas da vita naturalas ed a la decentralisaziun dals abitadis. El sto chattar ina soluziun che tegna quint dals basegns socials, considerond las pretensiuns da la politica interna e quellas da la politica exteriura. L'UFAG s'occupa dal svilup dal spazi rural e promova la perscrutaziun en il sector da l'agricultura.

Uffizi federal veterinar UFV

www.bvet.admin.ch

Directur: Hans Wyss	Plazzas: 155	Entradas: 4 728 100.-	Expensas: 64 793 300.-
-------------------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------------------

In turist vegn arrestà a l'eroport cun 200 kg charn-schimgia, in auter vul vegnir en Svizra cun in chaun ch'el ha cumprà durant las vacanzas. La malsogna da la lieunga blava è sa derasada en Svizra e fa necessaria ina campagna da vaccinaziun per ils arments, las nursas e las chauras. Ils protecturs dals animals pretendan leschas pli severas per la tegnida d'animals ed ils circuls agriculs rendan attent als custs. La pressa da sensaziun pretenda finalmain «mesiras pli effizientas cunter ils chauns da cumbat», entant che blers possessurs da chauns sa lamentan ch'els vegnian schicanads da persunas che odieschan chauns, malgrà ch'els sa cumportan correctamain.

Schef dal departament:
Johann N. Schneider-Amman

Chasa federala ost, 3003 Berna
031 322 20 07
Responsabels per l'infurmaziun: Christophe Hans,
Evelyn Kobelt, Simone Hug
www.evd.admin.ch

Tut questas situaziuns han insatge communabel: ellas tangheschan l'UFV. Las collavuraturas ed ils collavuratur da quel s'occupan di per di da la sanadad e da la protecziun dals animals, sco era da la segirezza da las victualias e fan controllas als cunfins per garantir il mantegniment da las spezias e per segirar la collavuraziun internaziunala en quests secturs. Numerus da quests temas èn colliads cun emozions, e quai è era bun uschia, pertge ch'in uffizi federal lavura per ils umans – e nus era per ils animals.

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

www.bwl.admin.ch

Delegada: Gisèle Girgis-Musy	Plazzas: 31	Entradas: 99 100.–	Expensas: 7 523 000.–
--	-----------------------	------------------------------	---------------------------------

Nus retirain da l'exteriur praticamain 100 pertschient da las materias primas, 80 pertschient da l'energia, 40 pertschient da las victualias ed ina gronda part da noss medicaments. Eveniments da tut gener, da disturbis tecnics fin tensiuns politicas en ils pajais da provegnientscha, pon interromper la via en Svizra d'impurtants bains.

Sco center da cumpetenza per dumondas da la segirezza da provediment procura l'UFPE en stretga collavuraziun cun l'economia privata che difficultads cun il provediment a curta vista na possian betg chaschunar disturbis considerabels per la populaziun e l'economia. El garantescha tranter auter che stat a disposiziun avunda spazi da vitgira en cas da problems da transport u che nus avain er anc glisch en cas d'ina mancanza d'electricitad.

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

www.bwo.admin.ch

Directur: Ernst Hauri	Plazzas: 42	Entradas: 21 340 000.–	Expensas: 96 156 400.–
---------------------------------	-----------------------	----------------------------------	----------------------------------

En nossas regiuns na pon ins betg survivor senza albiert – abitar è damai in basegn fundamental. Ma l'abitaziun è er in bain economic impurtant. Mintg'onn vegnan investids var 24 milliardas francs per la construcziun d'abitaziuns. Per las chasadas èn ils custs d'abitar il pli grond post d'expensas. Las locatarias ed ils locataris pajan per il fit-chasa var 28 milliardas francs l'onn ed ils proprietaris da chasas sbursan als creditaders radund 20 milliardas francs en furma da tschains ipotecars.

L'UFAB s'engascha, ensem cun las societads da construcziun, ch'i vegnia fabritgà avunda abitaziuns per pretschs moderads e pajabels e ch'ils novs basegns vegnian resguardads. L'UFAB ha ina posiziun intermediara tranter ils locataris ed ils locatur ed emprova d'accordar ils differents interess a basa dal dretg da locaziun.

Surveglianza dals pretschs

www.preisueberwacher.admin.ch

Survegliader dals pretschs: Stefan Meierhans	Plazzas: 14	Entradas: –	Expensas: 2 902 900.–
--	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Pli baud gievi per il pretsch d'in café, oz vai per exempel per las tariffas dals medis e dals ospitals, ils pretschs dals medicaments, dal gas e da l'aua, per las taxas da rument, las tariffas postalas, las taxas da radio e televisiun u per las tariffas dal trafic public: la Surveglianza dals pretschs protegia las consumentas ed ils consuments da pretschs excessivs. Ella observa il svilup dals pretschs ed impedescha u revochescha augments nunlubids e pretschs che n'èn betg sa sviluppads en la concurrenza libra.

Cumission da concurrenza CUMCO

www.weko.ch

Directur: Rafael Corazza	Plazzas: 48	Entradas: 282 000.–	Expensas: 10 630 400.–
------------------------------------	-----------------------	-------------------------------	----------------------------------

Mintgatant èn bains da consum pli chars en Svizra che a l'exteriur, interpresas cun ina posiziun dominante mettan sut pressiu lur furniturs e firmas fusiuneschan. Tals eveniments pon avair consequenzas negativas per las consumentas ed ils consuments, sco era per autras interpresas. La CUMCO examinescha quests process ensem cun ses secretariat, scumonda cartels nunlubids ed intervegn en cas da restricziuns da la concurrenza libra. Ella s'engascha surtut per garantir a las interpresas en Svizra in access liber al martgà e per in'avertura dals cunfins.

Cumission per tecnologia ed innovaziun CTI

www.kti-cti.ch

Directura: Kiara Sekanina	Plazzas: 21	Entradas: 760 000.–	Expensas: 120 387 000.–
-------------------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------------------------------

La CTI promova projects da perscrutaziun communabels da fatschentas e scolas autas, la fundaziun ed organizaziun da firmas d'interprendiders giuvens ed il transfer da savida e da tecnologia tranter las scolas autas ed ils partenaris da l'industria.

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

www.ehb-schweiz.ch

Directura: Dalia Schipper	Plazzas: 158	Entradas: –	Expensas: 31 520 700.–
-------------------------------------	------------------------	-----------------------	----------------------------------

L'IFFP è responsabel per la scolaziun ed il perfecziunament da persunas responsablas per la furmaziun professiunala e fa perscrutaziuns e svilups en la furmaziun professiunala. El porchas curs e furmaziuns, offrescha ina paletta actualisada annualmain da scolaziuns da perfecziunament e sustegna ils partenaris da la furmaziun professiunala tar refurmas. Mintg'onn acquistan passa 700 persunas responsablas per la furmaziun professiunala in diplom u in certificat e var 7000 experts d'examens vegnan scolads da l'IFFP. El accumpogna annualmain quasi 100 refurmas professiunalas e realisescha var 30 projects da perscrutaziun.

Lavur da squadra

La corporaziun Uri tgira cun premura ses gaud giuven da la Haldisper Schattdorf. Erica Zimmermann è vegnida al lieu per sa far in'idea da la situaziun.

A chaschun da quest termin local l'entschatta da la stad represchentan l'inschignera forestala diplomada SPF la Confederaziun e l'inspectur forestal cirquital Roland Wüthrich il chantun Uri. Il responsabel per l'explotaziun dal gaud Hubert Gamma (a sanestra sin la foto) mussa tge che vegn fatg per ch'i creschia suenter in gaud resistant.

Il gaud svizzer crescha circa sin in terz dal terren da noss pajais. El è ina resursa natirala che vegn cultivada e dat lavur e gudogn a similli employadas ed employads en interpresas forestalas ed a radund diesch giadas tantas personas en manaschis che elavuran laina.

Il gaud protegia dats privels da la natira, porscha abitudis per millis spezias d'animals e da plantas, el nettegia l'aria e l'aua da bavier ed è in spazi per passentar il temp liber e sa recrear: per spasegiar e far jogging, ir a chatscha ed a spass cun il chaun, far champs da battasendas e rimnar bulieus. Pervi da la gronda impurtanza dal gaud per nus tuts ha la ONU declerà il 2011 sco «Onn internaziunal dal gaud».

Conform a la Constituziun federala procura la Confederaziun «ch'il gaud possia ademplir sias funcziuns da protecziun, d'explotaziun e da bainstar social». La Confederaziun na po dentant betg ademplir suletta tut las differentas incumbensas e vegn perquai sustegnida dals chantuns e possessurs da gaud. Uschenumnadas cunvegnas programmaticas defineschan las prestaziuns ch'èn da furnir sco er ils daners che la Confederaziun metta a disposiziun als chantuns.

Erica Zimmermann lavura en la Divisiun gaud da l'Uffizi federal da l'ambient sco responsabla regiunala per 14 chantuns ed è ina da las radund 2100 personas employadas en il Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Secretariat general SG-DATEC

www.uvek.admin.ch

Secretari general: Walter Thurnherr	Plazzas: 76	Entradas: 136 000.- Expensas: 69 160 600.-
---	-----------------------	---

Ils uffizis federals dal DATEC sa chattan ad Ittigen ed a Bienna. Ils directurs dals uffizis s'inscuntran dentant pliras giadas ad onn en il Secretariat general (SG) a Berna per rapportar davart lur lavur. I succeda numnadamain savens che plirs uffizis cun interess differents èn involvids en las medemas fatschentas. Quests inscuters permettann da discutir quels sin il pli aut stgalim.

Il SG è il post da stab da la scheffa dal departament. El planischa e coordinescha tut las activitads dal DATEC. Ultra da quai surpiglia el la rolla da proprietari visavi La Posta, las VFF, la Swisscom e Skyguide ed el surveglia la realisaziun da las finamiras strategicas fixadas dal Cussegl federal.

Al DATEC èn suttemess l'Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun, il Servetsch d'inquisiziun per accidents dal traffic public, il Servetsch per l'examinaziun d'accidents d'aviuns e l'Autoritad da regulaziun postale.

Uffizi federal da traffic UFT

www.bav.admin.ch

Directur: Peter Füglistaler	Plazzas: 265	Entradas: 6 503 000.- Expensas: 4 747 422 300.-
---------------------------------------	------------------------	--

En pliras votaziuns han las Svizras ed ils Svizzers decida da transferir il traffic da camiuns pesants tras las Alps da la via sin la viafier. Cun l'avertura dal tunnel da basa dal Lötschberg il 2007 ha la Svizra cuntanschì in'emprima etappa da questa via. Anc en construcziun èn ils tunnels da basa dal Gottard e dal Ceneri. En il Gottard è vegnì festiva l'atun 2010 la perfuraziun principala. Tut ils tunnels ensemen furman la Nova lingia da viafier tras las Alps NEAT – la pitga essenziala per transferir il traffic sin la viafier.

Quest project dal tschientaner vegn dirigì da l'Uffizi federal da traffic. El exequescha las incumbensas dal Cussegl federal e dal Parlament, surveglia l'observaziun da custs e termins e dat las permissiuns necessarias.

L'UFT è l'uffizi federal per il traffic public. Dals trens-intercity als trams e bus, da las pendicularas als bastiments a vapur: la Svizra dispona d'ina rait dal traffic public spessa ed effizienta. L'UFT procura che quella vegnia modernisada e finanziada e che la segirezza dal traffic saja garantida.

Ils proxims pass d'extensiuon èn en construcziun ed en preparaziun. Il temp da viadi tranter Geneva e Son Gagl duai vegnir scursanì per ina mes'ura fin l'onn 2030 e l'urari dal traffic public duai vegnir cumpletta vinavant. Extensiuons da trajects sistematicas ed in augment da staziuns da cruschada vegnan anc ad optimar las colliaziuns per bleras utilisadras e per blers utilisaders dal traffic public.

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

www.aviation.admin.ch

Directur: Peter Müller	Plazzas: 260	Entradas: 11 750 100.- Expensas: 152 270 600.-
----------------------------------	------------------------	---

Safety first – la segirezza è il pli impurtant da tut: quest princip ha prioritad en l'UFAC. In sistem da certificaziuns e d'inspecziuns garantescha in standard d'alta qualitat cumpareglia cun la media europeica. Per augmentar vinavant la segirezza vala en l'aviatica civila svizra il princip da l'annunzia nunchastiable. Quel permetta als pilots, als controlladers dal traffic aviatic, als mecanists ed als emploiads dals servetschs d'assistenza sin terra d'annunziar sbagls senza vegnir chastiad da l'UFAC. Quest princip na metta damai betg las sancziuns en il center, mabain las conclusiuns ch'ins po trair suenter tals incidents che periclitesschan la segirezza. L'UFAC fa lavur da pionier cun questa moda da proceder: la Svizra è in da paucs pajais europeics cun in tal sistem.

Uffizi federal d'energia UFE

www.bfe.admin.ch

Directur: Walter Steinmann	Plazzas: 171	Entradas: 17 035 500.- Expensas: 181 043 100.-
--------------------------------------	------------------------	---

Meglierar l'effizienz energetica, promover las energias regenerablas, remplazzar las grondas centralas electricas existentas tras novas, rinforzar la collavuraziun internaziunala: sin questas quatter pitgas sa basa la politica d'energia dal Cussegl federal. L'UFE è incumbensà da realisar quests principis d'energia en la pratica: per quel intent elavura el cundiziuns da basa e mesiras. La finamira è da metter a disposiziun en noss pajais er en l'avegnir in provediment d'energia sufficient, segir, pajabel ed ecologic. Las mesiras necessarias per cuntanscher questa finamira èn per part fixadas en ils plans d'acziun che concernan l'effizienz d'energia e las energias regenerablas. Quai è per exempel il cas per las prescripziuns davart il consum d'energia d'apparats e da lampas per il tegnairchasa, d'electronica da divertiment e da motors electric.

Uffizi federal da vias UVIAS

www.astra.admin.ch

Directur: Rudolf Dieterle	Plazzas: 433	Entradas: 155 107 000.- Expensas: 3 123 616 600.-
-------------------------------------	------------------------	--

Per che tut funcziunia sin las vias svizras, sto l'UVIAS schliar ils suandants problems per incumbensa dal Cussegl federal e dal Parlament: Tge trajects da la via naziunala duain vegnir amplifitgads? Tgenins sanads? Tge tunnel sto anc vegnir adattà a las pli novas normas da segirezza?

L'UVIAS s'engascha intensivamain en il rom da «Via sicura» – il program d'acziun da la Confederaziun – per dapli segirezza en il traffic sin via. La finamira è da reducir a moda massiva il dumber da morts u blessads tras accidents da traffic: charrar duain pudair sin vias segiras mo persunas cumpetentas cun vehichels segirs e favuravels a l'ambient. L'UVIAS fixescha p.ex. las premissas ch'ils

Scheffa dal departament:
Doris Leuthard

Chasa federala nord, 3003 Berna
031 322 55 11
Responsabla per l'infurmaziun: Dominique Bugnon
www.uvek.admin.ch

manischunzs da camiuns da 40 tonnas ston ademplir per pudair transportar lur chargia a moda segira e favuraivla a l'ambient, u adatta las pretaisas tecnicas da la part davant dals autos uschia ch'il privel da blessuras per peduns u ciclists sa reducescha.

Uffizi federal da communicaziun UFCOM www.bakom.admin.ch

Directur: Martin Dumermuth	Plazzas: 253	Entradas: 54 479 100.-	Expensas: 92 911 700.-
--------------------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Mintga di tadlain nus radio, telefonain, scrivain e-mails, navigain en l'internet e guardain televisiun. Per che nus possian nizzegiari tut quests servetschs, dovri in'infrastructura da communicaziun stabila ed effizienta. L'UFCOM ha l'incumbensa da la pussibilitar, concessiunar e survegliar.

Il basegn da communicaziun augmentà dal 21avel tschientaner pretenda in'infrastructura adina pli effizienta. Per che tut las Svizras e tut ils Svizzers possian profitar da quella, accumpogna l'UFCOM tut ils svilups impurtants sin nivel politic. En collavuraziun cun la Cumissiun federala da communicaziun (ComCom) e cun l'industria examinescha el actualmain co colliar las chasadas svizras cun la rait da fibras da vaider la pli svelta.

L'UFCOM è ultra da quai era responsabel per l'attribuziun da las frequenzas a las staziuns da radio e televisiun. El controllescha ch'ils singuls programs na violeschian betg las disposiziuns – p.ex. talas che protegian da propaganda zuppada – e reparta las entradas da taxas a moda gista tranter tut las regiuns da la Svizra.

Uffizi federal d'ambient UFAM www.umwelt-schweiz.ch

Directur: Bruno Oberle	Plazzas: 405	Entradas: 38 875 000.-	Expensas: 1 413 457 500.-
----------------------------------	------------------------	----------------------------------	-------------------------------------

Viver en segirezza ed en buna sanadad: quai vulain nus tuts. Nus vulain er admirar la bellezza da las cuntradas variadas ed avair plaschair dals animals e da las plantas. E sa chapescha vulain nus er in'economia solida, per che nus possian manar ina vita confortabla.

Ma tge ha quai da far cun la politica da l'ambient? Fitg bler. Surtut en in pajais alpin sco la Svizra è la segirezza colliada stretgamain cun la natira, sche nus pensain mo a las inundaiziuns, a las boas ed a las lavinas. L'UFAM gida ils chantuns, las vischnancas e la populaziun a sa proteger ad uras – saja quai cun chartas che inditgeschan las zonas da privels pussaivels u cun gauds che protegian las vias ed ils abitadis.

Als spazis vitals ed ils systems ecologics furneschan plinavant ulteriuras prestaziuns. Els nettegian l'aua, impollineschan las plantas da niz u reguleschan il clima. Ultra da quai ans provedan els cun vivonda, cun materias primas ed auters bains. Ina da las incumbensas centralas da l'UFAM è da mantegnair a lunga vista questa varietad da la vita – la biodiversidad.

Cun garantir in'utilisaziun durabla da l'aua, da la terra e da l'aria contribuescha l'UFAM ad in'economia sauna.

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

www.are.admin.ch oder www.raumentwicklung.ch

Directura: Maria Lezzi	Plazzas: 64	Entradas: 20 100.-	Expensas: 17 727 400.-
----------------------------------	-----------------------	------------------------------	----------------------------------

La globalisaziun s'avanza svelta ed ils pajais da l'Europa s'avischinan pli e pli. Quai munta ina gronda sfida er per la Svizra: ella sto sa posiziunar optimalmain e far valair sias fermezzas - sias metropolas e ses spazis economicamain effizients, sia spessa rait da vischnancas vitalas ed attractivas e sia cuntrada ed agricultura variada ed intacta.

Grazia a l'infrastructura da transport moderna è vegnids scursanids ils ultims onns ils temps da viadi tranter las citads, ils centrums turistics e rurals da la Svizra. Quai ha influenzà positivamain la rait svizra da las citads, sco era las regiuns ruralas. A medem temp crescha il basegn da spazi d'abitar, ils prezios lieus da recreaziun e da produczion svaneschan, la coordinaziun da l'urbanisaziun e dal traffic n'è betg suffizienta. Il svilup dal territori da la Svizra na satisfà damai anc betg als criteris da persistenza ch'èn fixads en la Constituziun federala ed en la lescha davart la planisaziun dal territori.

Inspecturat federal da la segirezza nucleara IFSN

Directur: Ulrich Schmocker	Plazzas: 127	Entradas: 58 900 000.-	Expensas: 55 100 000.-
--------------------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------------

L'Inspecturat federal da la segirezza nucleara guarda ch'ils implants nuclears svizzers funcziunian a moda segira. Sco instituziun da dretg public è l'IFSN suttamess directamain al Cussegl federal. L'IFSN è l'organisaziun successura da la Divisiun principala per la segirezza d'implants nuclears (DSN) da l'Uffizi federal d'energia. Ins ha surpiglià da la DSN las incumbensas ed il persunal. La finamira suprema da l'actividad da surveglianza da la Confederaziun sin il sector da l'energia nucleara è da proteger l'uman e l'ambient da donns chaschunads da la radioactivitad. L'IFSN surveglia damai ils tschintg implants nuclears en Svizra, ils deposits temporars per ruments radioactivs, sco er las instituziuns da perscrutaziun a l'Institut Paul Scherrer, a la Scuola politecnica federala Losanna ed a l'Universitad da Basilea. El controllescha sch'ils manaders respectan las prescripziuns, sch'ils implants vegnan manads a moda segira e sche la proteziun cunter radiazions è garantida. Dal punct da vista da la segirezza examinescha l'IFSN dumondas per far midadas vi d'implants nuclears existents, però er dumondas per construir novs implants nuclears. Plinavant s'occupa l'IFSN dal transport segir da substanzas radioactivas sco er da las retschertgas geologicas concernent il deposit en la profunditad da ruments radioactivs.

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

Lorenz Meyer ha prendì piazza sin ina sutga da derschader en ina da las salas da dretgira dal Tribunal federal ch'èn messas sut protecziun da monuments. Sco president dal Tribunal federal presidescha el la dretgira collectiva e la cumissiun da gestiun ed el represchenta la dretgira vers anora. Ultra da quel pensum è Lorenz

Meyer anc adina en uffizi sco derschader federal en in pensum da 50 pertschient.

En l'intervista sin la pagina suandanta infurmescha el davart sia lavur e davart la lavur dal Tribunal federal e da la giustia federala.

La sedia principala dal Tribunal federal è a Losanna en il parc «Mon Repos»; las duas Curts

da dretg social sa chattan a Lucerna. Ils maletgs derasads da la pressa e da la televisiun mussan il pli savens la stgala largia che maina a l'imposant portal d'entrada e che finescha – sunter ina tschientina stgalims – avant las trais salas da dretgira. Il mobigliar ed il decor èn laschads en il stadi original dal 1927 e stattan oz sut protecziun.

Nus pudain exequir ils cas a temp ed adequatamain

Signur Meyer, vos essas l'emprim president dal Tribunal federal ch'è sa mess a disposiziun per ina segunda perioda d'uffizi. Pertge?

Pir a partir dal 2007 prevesa la lescha ch'ina presidenta u in president dal Tribunal federal po candidar per ina segunda perioda d'uffizi. Il nov reglament duai garantir ina tscherta cuntinuitad en la gestiun dal Tribunal. Per l'ina ma sun jau decis pervi da quel motiv da candidar in'ulteriura giada, per l'otra natiralmain er, perquai che jau fatsch gugent questa lavur.

Vos avais menziunà l'onn 2007. Quel onn èn entradas en vigor las mesiras da l'uschenumnada «refurma da la justia», las qualas il pievel ha approvà l'onn 2000. Pertge è stada necessaria questa refurma?

Cun l'ir dal temp è il Tribunal federal daventà adina pli surchargià; adina dapli cas adina pli complex vegnivan inoltrads per giuditgar avant il Tribunal federal. Schizunt ils represchentants legals professionals avevan fadia da s'orientar en il spessom dals differents meds legals e da las diversas ordinaziuns processualas per pudair processar cun success avant il Tribunal federal. La refurma ha gi l'intent da distgargiar il Tribunal federal e da rinforzar sia rolla sco tribunal suprem dal pajais. Ultra da quai dueva vegnir augmentada la protecciun legala da las persunas che dumondan giurisdicziun, diminuì il dumber da recurs e simplifitgada la procedura.

Han ins cuntanschì questas finamiras?

Il Cussegl federal lascha examinar questa dumonda da preschent en il rom d'in grond studi. Ils resultats finals n'èn anc betg disponibels, ils resultats intermediars èn da princip però positivs. Per gronda

part han il Tribunal federal ed ils ulteriurs tribunals federals la medema impressiun. Nus stuain mo pensar a la simplificaziun da las vias giuridicas: antruras stevan a disposiziun in grond dumber da pussaivladads da far recurs. Tgi che na tscherniva betg la dretga moda per ses cas, n'aveva gia da bell'entschatta nagina schanza ch'il Tribunal federal tractia il cuntegn da ses cas. Il sistem dad oz metta a disposiziun per contestar ina sentenza avant il Tribunal federal sulettamain il «recurs unitar» e per tscherts cas anc l'uschenumnà «recurs costituziunal subsidiar». Quai facilite-scha a las persunas che dumondan giurisdicziun la via al Tribunal federal.

Co statti actualmain cun la chargia da lavur dal Tribunal federal?

Oz pudain nus exequir ils cas a temp ed adequatamain. Ins po constatar in meglierament, er sch'el sa manifestescha main che quai ch'ins sperava oriundamain. Gugent tractassan nus pli paucs cas, persuerter unicamain ils impurtants. Uschia avessan nus dapli temp per als giuditgar. Per exemplifitgar: las 38 derschadras federalas e derschaders federals giuditgeschan anc ussa mintg'onn var 7000 cas. Els vegnan sustegnids da var 130 col-lavuratur scientifics, dals actuars e da las actuaras da dretgira.

Las decisiuns dal Tribunal federal vegnan savens discussiunadas publicamain. Pertge?

Il Tribunal federal è l'istanza giuridica suprema da la Svizra. El examinescha recurs cunter sentenzias da las instanzas chantunalas; er tschertas sentenzias dal Tribunal penal federal e dal Tribunal amministrativ federal pon vegnir recurridas avant il Tribunal suprem. Las sentenzias dal Tribunal federal han valor normativa

per las instanzas inferiuras. Sentenzias dispaivlas pon chaschunar debattas politicas e la finala procurar ch'il Parlament formuleschia novas leschas u tractia novs temas.

Datti in exempel actual d'in tal cas?

Il schaner 2010 ha il Tribunal federal giuditgà davart il destin da valurs da facultad che l'antierur dictatur da Haiti, Jean-Claude Duvalier, aveva deponì en Svizra. La Republica da Haiti aveva dumandà la Svizra da betg surdar ils daners a la famiglia Duvalier mabain a Haiti, perquai che la famiglia aveva acquistà ils daners illegalmain. Il Tribunal federal ha stuì refusar la dumonda da Haiti, perquai ch'ils delicts da l'antierur dictatur eran scadids. El ha però menziunà en sia sentenza che la lescha na cuntentia betg en tals cas. Sin quai è la legislatura, pia il Parlament, vegnida activa ed ha midà la lescha. Ils daners pon ussa vegnir restituids al pievel haitian.

La giustizia

Il Tribunal federal è la dretgira suprema da la Svizra. El represchenta ensemen cun ils tribunals d'emprima istanza da la Confederaziun – il Tribunal penal federal, il Tribunal administrativ federal e proximamain il Tribunal federal da patentas – la pussanza giudiziala, la giudicativa. Cun lur giurisdicziun contribueschan quels tribunals al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a las novas circumstanzas. Cunter las decisiuns dal Tribunal federal e cunter las decisiuns en davosa istanza dal Tribunal penal federal e dal Tribunal administrativ federal po vegnir recurri al Tribunal europeic dals dretgs umans a Strasbourg.

Ils derschaders federals e las derschadras federalas

President dal Tribunal federal:

Vicepresident dal Tribunal federal:

Ils 38 derschaders ed ils 19 derschaders suppleants adempeschan lur incumbensas en ina da las set partiziuns dal Tribunal federal a Losanna ubain a Lucerna.

L'Assamblea federala elegia las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal tenor criteris linguistics, regionalis e politics; la durada d'uffizi munta a sis onns. 250 employads als sustegnan en lur lavur.

I. partiziun da dretg public

II. partiziun da dretg public

I. partiziun da dretg civil

II. partiziun da dretg civil

Partiziun da dretg penal

I. partiziun da dretg social

II. partiziun da dretg social

Il Tribunal federal garantgescha protecziun giuridica, procura per in'applicaziun unifurma dal dretg federal e sviluppa vinavant il dretg a basa da las novas circumstanzas da vita. El n'intervegn betg per atgna iniziativa, mabain mo en cas da recurs. Per regla po el vegnir appellà pir cur ch'è avant maun ina sentenza chantunala d'ultima istanza u ina decisiun dal Tribunal penal federal, dal Tribunal administrativ federal u proxima-main dal Tribunal federal da patentas. Sin plaun naziunal è il Tribunal federal responsabel en davosa istanza per praticamain tut ils secturs giuridics:

Fatgs da dretg public

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter decisiuns en chaus-sas dal dretg public. Al dretg public appartegnan per exempel ils dretgs politics (dretg da votar, elecziuns e votaziuns dal pievel), ils dretgs fundamentals (libertad persunala, egualtad giuridica, ect.) ubain il dretg fiscal. Las duas partiziuns da dretg public decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs civils

Il Tribunal federal giuditgescha er recurs cunter decisiuns en fatgs civils. A quels appartegnan il dretg civil (p.ex. dretg da famiglia), dretg d'obligaziuns (p.ex. il dretg da contracts da cumpra) ed il dretg commercial. En cas da cuntraversas da dretg patrimonial sto la valor en lita muntar almain a 30 000 francs ubain a 15 000 francs en cas che concernan il dretg da lavur ed il dretg da loca-ziun. Las duas partiziuns da dretg civil decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs penals

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter sentenzias chan-tunalas en chausas penals u sentenzias dal Tribunal penal fe-deral.

Fatgs da dretg social

Il Tribunal federal – surtut las duas partiziuns da dretg social – giuditgescha davart recurs en fatgs publics cunter decisiuns da las dretgiras chantunalas d'assicuranzas.

Tribunal federal svizzer
1000 Losanna 14
021 318 91 02
direktion@bger.admin.ch
www.bger.ch

Il Tribunal penal federal è la dretgira penala ge-nerala da la Confederaziun. Sia sedia è a Bellinzona. Il tribunal è independent en sia activitad; el è suttamess a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che ha elegì ils derschaders e las der-schadras per ina perioda d'uffizi da sis onns. Var 38 collavuratu-ras e collavuratur sustegnan las derschadras ed ils derschaders (actualmain 17 persunas). Per il mument sa cumpona il Tribunal d'ina chombra penala e da duas chombras da recurs. Tschertas decisiuns dal Tribunal penal federal vegnan fatgas en davosa in- stanza, cunter la gronda part po vegnir recurri al Tribunal federal.

Chombra penala

La chombra penala giuditgescha en emprima istanza ils fatgs penals che tutgan a la giurisdicziun federala. Da princip sa tracta da crims e delicts cunter ils interess da la Confederaziun, dal diever nunlubì da material explosiv, sco era da cas da crimina- lidad economica, da criminalitad organisada, da corrupziun e da lavada da daners suspectus che surpassan ils cunfins chantunals u naziunals. Latiers vegnan las cumpetenzas che resultan da la lescha d'aviaziun, da la lescha davart l'energia nucleara u da la lescha davart ils implants da conducts da transport.

I. e II. chombra da recurs

La *I. chombra da recurs* decida davart recurs cunter disposiziuns ed acts processuals da la Procura publica federala, da la Polizia criminala federala sco er en chausas che pertutgan il dretg penal administrativ. Ultra da quai giuditgescha ella conflicts da cumpe- tenza tranter las autoritads da persecuziun penala dals differents chantuns u tranter las autoritads da persecuziun penala chantu- nales e federalas.

La *II. chombra da recurs* giuditgescha davart recurs en fatgs internaziunals d'assistenza giudiziala. Ella decida davart recurs cunter decisiuns pertutgant l'extradiziun en vista ad ina persecu- ziun penala u pertutgant l'execuziun da condemnaziuns a l'exte- riur sco era davart recurs cunter decisiuns pertutgant la permis- iun d'autras assistenzas giudizialas ad autoritads penals estras, respectivamain l'execuziun da sentenzias penals estras.

Tribunal penal federal
Chascha postala 2720, 6501 Bellinzona
091 822 62 62
www.bstger.ch

Il Tribunal administrativ federal ha cumenzà sia lavur il 1. da schaner 2007 ed ha sia sedia a Berna ed a Zollikofen. En il decurs da l'onn 2012 vegn el transferì definitivamain a Son Gagl.

L'incumbensa principala dal Tribunal administrativ federal è da decider en cas da dispitas da dretg public en il sector da cumpetenza da l'administraziun federala. Quai cumpiglia er ils recurs cunter decisiuns d'instanzas federalas u – excepziunalmain – chantunalas e plants tractads en emprima istanza che sa basan sin il dretg administrativ federal.

Il Tribunal administrativ federal giuditgescha sco istanza precedentia dal Tribunal federal, en la plipart dals cas pronunzia el però la sentenza definitiva.

En sia activitad è il Tribunal administrativ federal independent; el è sutmess a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che elegia sias derschadras e ses derschaders per ina perioda d'uffizi da sis onns.

Organisaziun

Actualmain lavuran 75 derschadras e derschaders e var 320 collavuraturas e collavuratur al Tribunal administrativ federal.

Il Tribunal sa cumpona da tschintg partiziuns, che cumpiglian mintgina duas chombras, e dal secretariat general.

Las partiziuns èn responsablas per las proceduras da recurs e da plant tenor la suandanta repartiziun tematica:

- La *I. partiziun* sa fatschenta tranter auter cun las proceduras da recurs en ils secturs da l'ambient, dal traffic, da l'energia e da las taglias.
- La *II. partiziun* sa concentrescha sin ils recurs en connex cun la furmaziun, la concorrenza e l'economia.
- La *III. partiziun* s'occupa surtut dals recurs areguard il dretg d'esters, las assicuranzas socialas e la sanadad.
- La *IV. e V. partiziun* tractan sulettamain ils cas che concernan il dretg d'asil (la concessiun dal status da fugitiv e l'expulsiun).

En la plipart dals cas po vegnir recurrì cunter las decisiuns dal Tribunal administrativ federal al Tribunal federal; sias decisiuns èn però definitivadas en singuls secturs, sco p.ex. en il dretg d'asil.

Il Tribunal administrativ federal publitgescha las decisiuns materials en l'internet.

Tribunal administrativ federal
Schwarztorstrasse 59, Chascha postala, 3000 Berna 14
058 705 26 26
www.bvger.ch

Procura publica federala

La Procura publica federala na fa ni part da la legislativa, ni da l'executiva e n'er betg da la giudicativa: ella stat sut la surveglianza d'ina autoritad che vegn medemamain elegida da l'Assamblea federala sco il procuratur public general e ses dus substituents. Sco autoritad da persecuziun penala da la Confederaziun è ella cumpetenta per l'inquisiziun e l'accusaziun da delicts ch'èn drizzads cunter la Confederaziun u che tangheschan fermamain ils interess da quella.

Ina da las incumbensas centralas da la Procura publica federala è la *proteccziun dal stadi*. Delicts sutmess a la giurisdicziun federala èn per exempel il spiunadi, delicts en connex cun material explosiv u material radioactiv e delicts uffizials commess d'emploiad federal.

La Procura publica federala contribuescha ultra da quai substanzialmain al cumbat cunter la *criminalitad transcunfinala fitg greva* – tranter auter per cas da criminalitad organisada e da terrorissem, da lavada da daners suspectus e da corrupziun, sco er per cas da criminalitad economica cun lioms internaziunals u er interchantunals. La lavur da la Procura publica federala sa cumpona per gronda part da questas proceduras penals. Per regla èn tals cas ordvart complexs e pretendan perquai enconuschientschas spezialas professionalas ed ina collavuraziun intensiva cun las instanzas a l'exteriur. Ultra da quai èn proceduras penals colliadas cun ina lavur considerabla e pretendan resursas correspondentas per l'elavuraziun.

En pli è la Procura publica federala er cumpetenta per delicts cunter ils interess da la *communitad dals pievels*. En temps da pasch maina da princip la Procura publica federala las proceduras en connex cun genocids, crims cunter l'umanitad e crims da guerra.

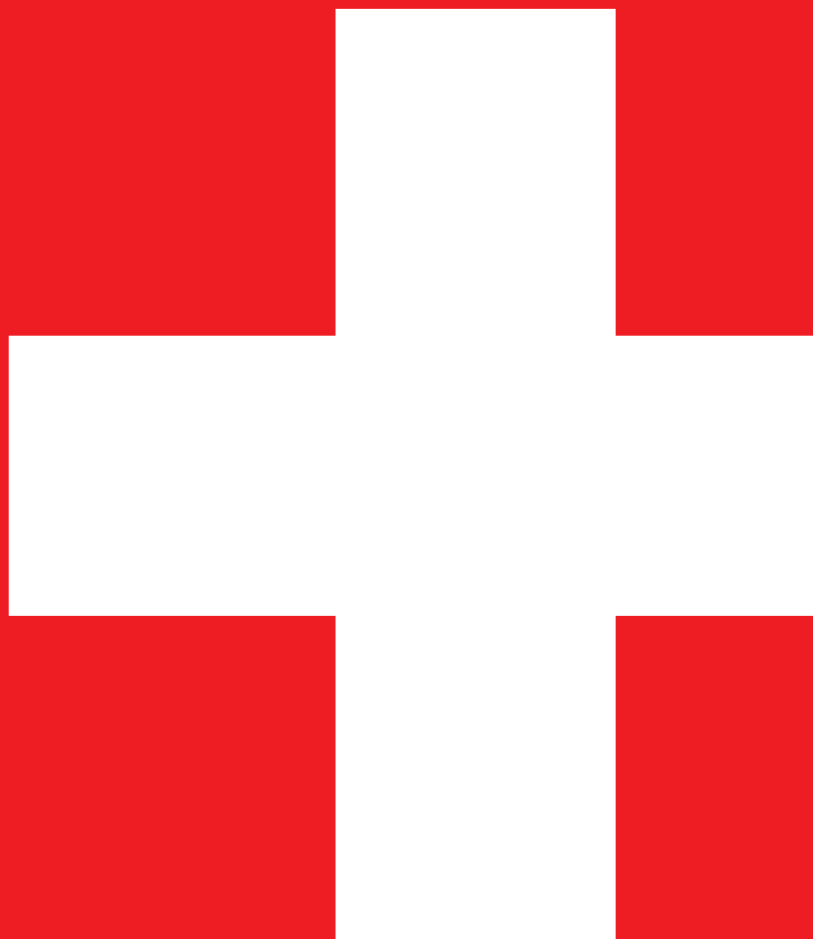
Tar las incumbensas da la Procura publica federala tutgan er l'execuziun da *dumondas d'assistenza giudiziala*, inoltradas d'autoritads da persecuziun d'auters pajais, e la promoziun da la cooperaziun internaziunala ed interchantunala per cumbatter la criminalitad. L'assistenza giudiziala cumpiglia tranter auter l'interrogaziun da personas, perquisiziuns da chasas e la sequestraziun e consegna da mussaments da cumprova e da valurs da facultad.

Per finir ha la Procura publica d'ademplier *incumbensas administrativas* en il sector dal dretg penal e dal dretg da process penal. Quellas cumpiglian p.ex. la collavuraziun en la legislaziun correspondentia da la Confederaziun.

La sedia principala da la Procura publica federala sa chatta a Berna, filialas datti a Turitg, Losanna e Lugano. En la Procura publica federala lavuran var 150 collavuraturas e collavuratur.

Per far sias inquisiziuns la stattan a disposiziun la Polizia criminala federala ed en ina dimensiun restrenschida er ils organs da polizia chantunals. Accusaziuns fa ella al Tribunal penal federal a Bellinzona.

Cumplettai noss team.

Gidai a concepir l'avegnir da la Svizra.
L'administraziun federala As porscha incumbensas
en in context naziunal ed internaziunal.

Vegni a savair dapli davart las schanzas da far carriera,
davart las plazzas d'emprendissadi e davart ils practicums.

www.stelle.admin.ch